

ISTANBULIN SOPIMUS – TEHOKAS TYÖKALU SUKUPUOLEEN PERUSTU- VAN VÄKIVALLAN LOPETTAMISEKSI

Naisiin kohdistuvan
väkivallan ja
perheväkivallan
ehkäisemisestä ja
torjumisesta tehty
Euroopan neuvoston
yleissopimus

TURVASSA PELOLTA
TURVASSA
VÄKIVALLALTA

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ISTANBULIN SOPIMUS – TEHOKAS TYÖKALU SUKUPUOLEEN PERUSTU- VAN VÄKIVALLAN LOPETTAMISEKSI

**Käsikirja kansanedustajille:
Naisiin kohdistuvan väkivallan
ja perheväkivallan ehkäisemisestä
ja torjumisesta tehty Euroopan
neuvoston yleissopimus**

*Tässä julkaisussa esitetyt mielipiteet
ovat tekijän/tekijöiden vastuulla,
eivätkä ne välttämättä edusta Euroopan
neuvoston virallista kantaa.*

Kaikki dokumentin kokonaista tai osittaista
kopiointia tai kääntämistä koskevat kyselyt on
osoitettava viestintäosastolle
(F-67075 Strasbourg Cedex or
publishing@coe.int). Kaikki muut tätä
julkaisua koskevat kyselyt on osoitettava
Euroopan neuvoston parlamentaarisen
yleiskokouksen tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuuskomitean sihteeristölle.

Kannet ja taitto: Julkaisujen ja asiakirjojen
tuottamisen osasto (Publications and
Documents Production Department, SPDP)

© Euroopan neuvosto, marraskuu 2019
Painettu Euroopan neuvostossa
F-67075 Strasbourg Cedex

*Laatinut Euroopan neuvoston
parlamentaarisen yleiskokouksen
tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean
sihteeristö yhteistyössä asiantuntijakonsultti
Anne-Katrin Speckin kanssa.*

Sisällys

LYHENTEET	5
AVAIMTERMIT	7
EUROOPAN NEUVOSTO: NAISTEN OIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN, PYRKIMYS SAAVUTTAÄ SUKUPUOLTEN TASA-ARVO SEKÄ NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN LOPETTAMINEN	9
Euroopan neuvosto lyhyesti	9
Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous: naisiin kohdistuvan väkivallan torjunta	9
1. MIKSI TÄMÄ KÄSIKIRJA?	11
2. VITSAMUKSANA NAISIIN KOHDISTUVA VÄKIVALLA	13
3. ISTANBULIN SOPIMUS: KATTAVA OIKEUDELLINEN JA POLIITTINEN KEHYS SUKUPUOLEEN PERUSTUVAN VÄKIVALLAN LOPETTAMISEKSI	15
3.1. Istanbulin sopimus: tarkoitus ja soveltamisala	16
3.2. Istanbulin sopimusta koskevien virheellisten tietojen torjunta	19
4. MITEN ISTANBULIN SOPIMUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOA SEURATAAN?	21
4.1. Valtioiden raportit	21
4.2. Kiireellinen tutkintamenettely	22
4.3. Yleiset suositukset	22
4.4. Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon seuranta: Mikä rooli kansanedustuslaitoksilla on?	23
5. KANSANEDUSTAJIEN ROOLI ISTANBULIN SOPIMUKSEN TUKEMISESSÄ	25
5.1. Istanbulin sopimuksen ratifioinnin edistäminen	26
5.2. Sopimuksen täytäntöönpanon seuranta ja tukeminen	29
5.3. Kansanedustuslaitoksen osallistuminen Grevion seurantatyöhön	43
5.4. Millaisia rakenteita ja mekanismeja on olemassa täytäntöönpanon edistämiseksi?	49
5.5. Yhteenveto	52

6. SISÄINEN ASiantuntijuus JA ULKOINEN Yhteistyö	55
6.1. Sisäinen asiantuntijuus	55
6.2. Ulkoinen yhteistyö ja asiantuntijuus	56
7. PÄÄTELMÄT	57
LIITE 1 – TARKISTUSLISTA KANSANEDUSTAJILLE: ISTANBULIN SOPIMUKSEN TUKEMINEN	59
LIITE 2 – SOPIMUSTEKSTI: EUROOPAN NEUVOSTON YLEISSOPIMUS NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN EHKÄISEMISESTÄ JA TORJUMISESTA	67
LIITE 3 – LISÄAINEISTOA	101
Valitut Euroopan neuvoston lähteet	101
Valitut kansainväliset instrumentit	105
Muita hyödyllisiä linkkejä	106

Lyhenteet

CEDAW	YK:n kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva sopimus (CEDAW-sopimus)
CEDAW-komitea	YK:n komitea naisten syrjinnän poistamiseksi
CETS	Euroopan neuvoston sopimussarja
Sopimuksen osapuolten komitea	Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin sopimuksen) osapuolten komitea
GREVIO	Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä
HELP	oikeusalan ammattilaisten ihmisoikeuskoulutus (Human Rights Education for Legal Professionals)
Istanbulin sopimus	Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta
PACE	Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous

Avaintermit

Naisiin kohdistuva väkivalta: kaikki sellaiset sukupuoleen perustuvat väkivallanteot, jotka aiheuttavat tai voivat aiheuttaa naisille ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto joko julkisessa tai yksityiselämässä.

Perheväkivalta: kaikki perheen tai kodin sisäiset tai toistensa entisten tai nykyisten puolisoitten tai kumppanien väliset fyysisen, seksuaalisen, henkisen tai taloudellisen väkivallan teot riippumatta siitä, asuuko väkivallantekijä tai onko hän asunut samassa asunnossa uhrin kanssa.

Sukupuoli (Gender): yhteiskunnallisesti rakentuneet roolit, käyttäytymismuodot, toiminnot ja ominaisuudet, joita tietty yhteiskunta pitää sopivina naisille ja vastaavasti miehille. Istanbulin sopimuksessa tunnustetaan, että sukupuolistereotyyppit osaltaan edistävät sitä, että naisiin kohdistuva väkivalta on joidenkin ihmisten mielestä hyväksyttävää.

Sukupuoleen perustuva naisiin kohdistuva väkivalta: väkivalta, joka kohdistetaan naiseen hänen naiseutensa vuoksi tai joka kohdistuu suhteellisesti useimmin naisiin.

Sukupuolistereotyyppit: pelkistetyt tai kaavamaiset odotukset ja oletukset etenkin binäärisiin sukupuoliin, naisiin ja miehiin tai tyttöihin ja poikiin, liittyistä ominaisuuksista tai käyttäytymisestä.

Euroopan neuvosto: naisten oikeuksien kunnioittaminen, pyrkimys saavuttaa sukupuolten tasa-arvo sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettaminen

Euroopan neuvosto lyhyesti

Euroopan neuvosto on maanosan johtava ihmisoikeusjärjestö. Kaikki 47 jäsenvaltiota ovat liittyneet [Euroopan ihmisoikeussopimukseen](#), jonka tarkoituksena on suojella ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota. Euroopan neuvosto on aktiivisesti edistänyt naisten ja tyttöjen suojelua sukupuoleen perustuvalta väkivallalta. [Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn sopimuksen \(Istanbulin sopimus\) hyväksyminen on vakiinnuttanut Euroopan neuvoston aseman johtavana järjestönä sukupuolten tasa-arvon edistämisessä, naisten ihmisoikeuksien tukemisessa ja sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamisessa.](#)

Tiesitkö?

Istanbulin sopimus tuli voimaan vuonna 2014, hieman yli kolme vuotta sen hyväksymisen jälkeen – tämä on selkeä merkki siitä, että Euroopan valtiot ovat sitoutuneet sopimuksen arvoihin ja periaatteisiin.

Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous: naisiin kohdistuvan väkivallan torjunta

[Parlamentaarinen yleiskokous](#) kokoaa yhteen 648 jäsentä Euroopan neuvoston 47 jäsenvaltion parlamenteista. Se puhuu 830 miljoonan eurooppalaisen puolesta ja toimii Euroopan demokraattisena omatuntona.

Yleiskokous on johdonmukaisesti ja voimakkaasti tuominnut naisiin kohdistuvan väkivallan yhtenä vakavimmista ja laajimmista ihmisoikeusloukkauksista. Vuonna 2006 ryhmä parlamenttien jäseniä perusti [parlamentaarisen Women Free from Violence -verkoston](#)¹, jonka tavoitteena on saada kansanedustajat kaikilla tasoilla kaikkialla Euroopassa ja sen ulkopuolella osallistumaan aktiivisesti tietoisuuden lisäämiseen tästä vakavasta ihmisoikeusloukkauksesta sekä käynnistämään, kannustamaan ja edistämään sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseen tähtääviä lainsäädännöllisiä ja poliittisia muutoksia.

Yleiskokous kehotti vuonna 2008 hyväksymään oikeudellisesti sitovat eurooppalaiset normit naisiin kohdistuvasta väkivallasta². Nämä normit vahvistettiin viime kädessä Istanbulin sopimuksessa. Yleiskokous osallistui tiiviisti Istanbulin sopimusta koskeviin neuvotteluihin ja myös sopimustekstin valmisteluun. Tämä tarkoittaa, että Euroopan kansalaisten demokraattisesti valitsemat edustajat olivat mukana laatimassa maailman edistyksellisintä ihmisoikeussopimusta naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi.

Yksi Istanbulin sopimuksen merkittävistä innovaatioista on kansallisten kansanedustuslaitosten osallistuminen sopimuksen täytäntöönpanon seurantaan. Yhtä lailla tärkeää on, että Istanbulin sopimuksessa määrätään merkittävä rooli myös Euroopan neuvoston parlamentaarille yleiskokoukselle, jonka tehtävänä on arvioida sopimuksen täytäntöönpanoa säännöllisin väliajoin.

1 Haluatko tietää, kuka edustaa Women free from violence -verkostossa maatasi? Jäsenluettelo on saatavilla verkossa osoitteessa <https://pace.coe.int/en/pages/network-violence-women> (haettu 22.10.2019).

2 Katso Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen (PACE) [päätöslauselma 1635](#) (2008) ja [suositus 1847](#) (2008) naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisesta: kohti Euroopan neuvoston yleissopimusta.

1. Miksi tämä käsikirja?

Euroopan neuvoston Istanbulin sopimus on edistyksellisin ja kunnianhimoisin kansainvälinen ihmisoikeussopimus, jonka tavoitteena on naisiin kohdistuvan väkivallan lopettaminen. Se on saanut kaksi arvostettua kansainvälistä palkintoa,³ ja sitä kutsutaan usein sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunnan ”kultaiseksi standardiksi”⁴.

Sen jälkeen, kun sopimus hyväksyttiin huhtikuussa 2011, sillä on ollut merkittäviä myönteisiä vaikutuksia koko Euroopassa. Se on auttanut kiinnittämään kansalaisten huomion siihen, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi on ryhdyttävä toimiin kiireellisesti. Sopimus on innoittanut ja käynnistänyt merkittäviä edistyksellisiä muutoksia, jotka kohdistuvat sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan liittyviin kansallisiin lakeihin ja toimintapolitiikkoihin. Se on nostanut esille tarpeen lisätä turvakoteja ja palveluja väkivallan uhreiksi joutuneille naisille. Lisäksi sopimuksen laatiminen on herättänyt paljon kaivattua julkista keskustelua seksuaaliseen väkivaltaan ja erityisesti raiskauksiin liittyvistä kysymyksistä.

Tehokkaimmatkin normit voivat kuitenkin johtaa kestävään myönteiseen muutokseen vain, jos maat allekirjoittavat, ratifioivat ja panevat sopimuksen täysimääräisesti täytäntöön. Tässä kansanedustuslaitoksilla ja niiden jäsenillä on keskeinen asema. Ne voivat antaa demokraattisen legitimitetin toimenpiteille, joilla pannaan sopimus täytäntöön, luodaan vankat oikeudelliset ja poliittiset kehykset naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi ja seurataan niiden tehokasta täytäntöönpanoa. Niiden rooli kansallisten talousarvioiden hyväksymisessä ja toimeenpanovallan valvonnassa on tärkeä, ja siksi lainsäätäjät ovat keskeinen sidosryhmä sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumisessa.

3 Vuonna 2012 [Espanjan perhe- ja sukupuoliväkivallan vastainen seurantakeskus](#) myönsi Istanbulin sopimuksen johdosta Euroopan neuvostolle tunnustuspalkinnon sukupuoleen perustuvan väkivallan poistamiseen liittyvästä työstä. Vuonna 2015 [World Future Council](#) (maailman tulevaisuusneuvosto), Parlamenttienvälinen liitto ja YK:n tasa-arvojärjestö UN Women palkitsivat sopimuksen arvostetulla Vision Awardilla tunnustuksena työstä naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi

4 UN Womenin ex-varapääjohtaja Lakshmi Purin huomiot Euroopan neuvoston Violence against women – our concern, our response -sivutapahtumassa, YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan (Commission on the Status of Women) kokouksessa New Yorkissa 4.3.2013, saatavilla osoitteessa <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2013/3/remarks-by-lakshmi-puri-at-csw57-side-event> (haettu 22.10.2019).

Tämä käsikirja pyrkii olemaan käytännön voimavara kansanedustajille yli puoluerajojen, kaikissa poliittisissa järjestelmissä ja riippumatta siitä, onko heidän maansa jo ratifioinut Istanbulin sopimuksen vai ei. Sillä pyritään vahvistamaan parlamenttien tietämystä sopimuksesta ja tukemaan niiden jäseniä kaikkialla Euroopassa, jotta he voivat aktiivisesti edistää sopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa. Se sisältää myös esimerkkejä siitä, miten kansanedustajat voivat käyttää lainsäädäntö- ja valvontavaltaansa sekä muita mahdollisuuksiaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamiseksi.⁵

5 Käsikirja perustuu parlamentaarisen yleiskokouksen jäsenten haastatteluihin sekä vastauksiin, jotka saatiin kansallisille parlamentaarisille valtuuskunnille maaliskuussa 2019 [Euroopan parlamentaarisen tutkimus- ja dokumentointikeskuksen](http://www.assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/IstanbulQuestionnaire-EN.pdf) (ECPRD) kautta toimitettuun kyselylomakkeeseen, joka on saatavilla yleiskokouksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaliokunnan verkkosivustolla osoitteessa <http://www.assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/IstanbulQuestionnaire-EN.pdf>.

2. Vitsauksena naisiin kohdistuva väkivalta

Naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta ovat edelleen yksi maailman yleisimmistä ihmisoikeusloukkauksista. Se vaikuttaa kaikkiin naisiin kulttuurisesta, uskonnollisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta tai maantieteellisestä taustasta riippumatta. Maailman terveysjärjestön [arvioiden](#) mukaan joka kolmas nainen maailmassa kokee elämänsä aikana sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.⁶

Eurooppa ei ole poikkeus. Joka päivä naisia kaikkialla maanosassamme käytetään hyväksi henkisesti ja ruumiillisesti, ahdistellaan, vainotaan, raiskataan, silvotaan, pakotetaan avioliittoon tai steriloidaan vastoin tahtoaan. Euroopan unionin perusoikeusviraston tekemä [tutkimus](#) osoitti, että 45–55 prosenttia Euroopan unionin 15-vuotiaista naisista ja tytöistä on joutunut seksuaalisen häirinnän uhriksi.⁷ Kansalliset tutkimukset osoittavat myös, että naisiin kohdistuva perhe-, seksuaali- ja muu väkivalta on yleistä.

Sukupuoleen perustuvalla väkivallalla on tuhoisia seurauksia uhreille ja koko yhteiskunnalle. Tämän vitsauksen laajuuden ja vaikutusten tunnustaminen on välttämätöntä, jos haluamme tehostaa taistelua naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamiseksi.

6 Arviot saatavilla osoitteessa www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (haettu 22.10.2019).

7 Kyselyn tulokset ovat saatavilla osoitteessa <https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/survey-data-explorer-violence-against-women-survey> (haettu 22.10.2019).

3. Istanbulin sopimus: kattava oikeudellinen ja poliittinen kehys sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi

Istanbulin sopimus⁸ on urauurtava, oikeudellisesti sitova sopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan poistamiseksi. Sopimus tarjoaa sen ratifioineille valtioille kattavan, parhaisiin käytäntöihin perustuvan oikeudellisen ja poliittisen kehyksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Sopimus on laadittu Euroopassa, mutta sillä on maailmanlaajuinen ulottuvuus. Se on laadittu siten, että toimenpiteet sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan liittyvien maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemiseksi eivät rajoitu vain tietyille maantieteelliselle alueelle. Mikä tahansa valtio voi liittyä siihen tai käyttää sitä kansallisen ja alueellisen lainsäädännön ja politiikan pohjana.

Sopimuksen vahvuuksia ovat sen kattavuus ja pyrkimys puuttua naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan perimmäisiin syihin. Tässä osiossa esitellään sopimuksen keskeiset periaatteet ja mahdollisuudet, joita se tarjoaa sukupuoleen perustuvasta väkivallasta vapaiden yhteiskuntien edistämiseen.

Istanbulin sopimus ... on julistus yhteiskunnasta, jossa naiset eivät ole alistaisia suhteessa miehiin ja jossa sukupuolten tasa-arvo on täysin saavutettu.⁹

8 Sopimuksen on ratifioinut 30.6.2019 alkaen 34 valtiota ja 11 jäsenvaltiota ja Euroopan unioni ovat allekirjoittaneet sen. Etkö ole varma, onko oma maasi allekirjoittanut ja ratifioinut Istanbulin sopimuksen? Voit tarkistaa asian [allekirjoitus- ja ratifiointitaulukosta](http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures) osoitteessa www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures (haettu 22.10.2019).

9 [The Istanbul Convention on violence against women: achievements and challenges](#), parlamentaarisen yleiskokouksen raportti, 8.6.2019, asiakirja 14908, 12 §.

3.1. Istanbulin sopimus: tarkoitus ja soveltamisala

Sopimuksen tarkoituksena on lopettaa naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta sekä turvata naisten perustavaa laatua oleva ihmisoikeus elää kohtaamatta väkivaltaa. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kaikki naisiin kohdistuvan väkivallan muodot, myös perheväkivalta, joka vaikuttaa kohutuuttomasti juuri naisiin. Istanbulin sopimuksen kulmakiviä ovat väkivallan ehkäiseminen, uhrien suojeleminen ja rikoksentekijöiden syytteeseen saattaminen. Sopimuksessa tunnustetaan, että sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta voi olla tehokasta vain, jos valtiot panevat täytäntöön kokonaisvaltaista ja koordinoitua politiikkaa.

Istanbulin sopimuksen 4P-lähestymistapa

- ▶ Ehkäiseminen (Prevention)
- ▶ Suojelu (Protection)
- ▶ Syytetoimet (Prosecution)
- ▶ Toimenpiteiden integrointi (Integrated Policies)

3.1.1. Ketä sopimus suojelee?

Istanbulin sopimuksen pääkohderyhmä ovat naiset. Syy tähän on yksinkertainen: sopimuksessa pyritään puuttumaan sellaisiin väkivallan muotoihin, joita vain naiset kohtaavat, *koska* ovat naisia (kuten naisten sukuelinten silpominen tai pakkoabortti), tai joille naiset altistuvat suhteettomasti miehiin verrattuna (perheväkivalta, pakkoavioliitto, pakkosterilointi, raiskaukset ja muut seksuaalisen väkivallan muodot, seksuaalinen häirintä tai vainoaminen).

Istanbulin sopimuksen osapuolia kannustetaan laajentamaan sen soveltamista kaikkiin perheväkivallan uhreihin, myös mies-, lapsi- ja vanhusuhreihin. Sopimuksessa siis tunnustetaan, että myös miehet kohtaavat joitakin Istanbulin sopimuksen kattamia väkivallan muotoja, vaikkakin harvemmin ja usein vähemmän vakavissa muodoissa.

3.1.2. Mitä sopimus edellyttää valtioiden tekävän?

Ihmisoikeudet perustuvat usein toimintaan, josta valtioiden on pidättäydyttävä: Valtion virkamiehet eivät saa kiduttaa tai syrjiä yksilöitä, eivätkä rajoittaa heidän oikeuttaan sananvapauteen ilman perusteita. Samoin valtion viranomaisten ja muiden valtion puolesta toimivien tahojen on pidättäydyttävä naisiin

kohdistuvasta väkivallasta. Mutta valtioilla on myös myönteisiä velvoitteita. Tämä kansainvälisten velvoitteiden ulottuvuus on erityisen tärkeä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan kontekstissa, koska yksityishenkilöt syyllistyvät näihin muotoihin useammin kuin valtiota edustavat toimijat. Näin ollen Istanbulin sopimukseen sisältyy huolellisuusvelvoite, joka määrittellään valtioiden velvollisuudeksi ”ehkäistä, tutkia, rangaista ja hyvittää valtiosta riippumattomien toimijoiden väkivallanteot” (5 artikla).

Lisäksi on tärkeää tunnustaa, että naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta eivät tapahdu tyhjiössä. Niitä esiintyy yhteiskunnissa, joissa haitalliset asenteet, ennakkoluulot, sukupuolistereotyytiat ja sukupuolivivon perustuvat tavat tai perinteet pitävät yllä tai ruokkivat käyttäytymistä, joka lannistaa naisia ja kohtelee heitä alempiarvoisina. Tällaisessa maaperässä naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta kukoistavat. Siksi Istanbulin sopimuksessa edellytetään, että valtiot toteuttavat tietyt toimenpiteet väkivallan ehkäisemiseksi, uhrien suojelemiseksi ja rikoksenteekijöiden syytteeseen asettamiseksi koordinoitujen toimenpiteiden ja politiikkojen avulla.

Ehkäiseminen (Prevention)

Sopimukseen sisältyy sekä yleinen velvollisuus ehkäistä naisiin kohdistuvaa väkivaltaa että yksityiskohtaisia ehkäiseviä toimenpiteitä, joilla pyritään

- ▶ edistämään sellaisten asenteiden ja käyttäytymisen muutosta, jotka ylläpitävät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa
- ▶ lisätään tietoisuutta, jotta kansalaiset voivat tunnistaa sukupuoleen perustuvan väkivallan kaikissa muodoissaan kaikkialla ja asettua sitä vastaan
- ▶ sisällyttämään tasa-arvoon liittyvää materiaalia opetussuunnitelmiin kaikilla koulutusasteilla, jotta lapset oppivat keskinäisen kunnioituksen merkityksen ihmissuhteissa
- ▶ kouluttamaan kaikki uhrien kanssa työskentelevät ammattilaiset ehkäisemään ja havaitsemaan väkivallan muotoja
- ▶ kehittämään perheväkivaltaan ja seksuaalirikoksiin syyllistyneille tarkeitteja hoito-ohjelmia, joiden tarkoituksena on opettaa heitä kunnioittamaan naisia ja omaksumaan väkivallaton käytös.

Suojelu (Protection)

Jotta naisia voidaan tehokkaasti suojella sukupuoleen perustuvalta väkivallalta, tarvitaan toimenpiteitä potentiaalisesti väkivaltaa kohtaavien henkilöiden tukemiseksi. Tätä varten sopimuksessa määrätään, että valtioiden on

- ▶ asetettava uhrien tarpeet ja turvallisuus kaikkien toimenpiteiden keskiöön
- ▶ varmistettava, että eloonjääneet tietävät, missä ja miten he saavat apua, ja perustavat näille erityisiä tukipalveluja, jotka tarjoavat lääketieteellistä apua sekä psykologista ja oikeudellista neuvontaa
- ▶ tarjottava turvakoteja ja ympärivuorokautisia puhelinneuvontapalveluja;
- ▶ otettava käyttöön kiireellinen kieltomääräys, jolla rikoksenteijä voidaan viedä pois kotoaan, sekä lähestymiskielto tai suojelumääräys
- ▶ suojeltava ja tuettava lapsia, jotka näkevät väkivaltaa perheissään.

Syytetoimet (Prosecution)

Tarvitaan vahva rikosoikeudellinen kehys, jotta uhrit saavat oikeutta, rikoksenteijät saatetaan vastuuseen ja rankaisematta jättämisen käytäntö lopetetaan: Istanbulin sopimuksen mukaan sopimusvaltioiden odotetaan kriminalisoivan (tai tekemään muunlaisin toimenpitein rangaistavaksi) väkivallan eri muodot, joita ovat esimerkiksi

- ▶ henkinen väkivalta
- ▶ vainoaminen
- ▶ seksuaalinen väkivalta, mukaan lukien raiskaukset
- ▶ seksuaalinen häirintä
- ▶ pakkoavioliitot
- ▶ naisten sukuelinten silpominen
- ▶ pakkoabortti ja pakkosterilointi
- ▶ Sopimusvaltioiden on myös varmistettava, että kaikista näistä väkivallan muodoista rangaistaan asianmukaisesti
- ▶ varmistettava, että kulttuuria, uskontoa, perinteitä tai muita henkilökohtaisia syitä ei hyväksytä rikollisen käyttäytymisen puolustukseksi, ei oikeudellisesti eikä käytännössä
- ▶ varmistettava, että uhreilla ja heidän lapsillaan on mahdollisuus erityisiin suojelutoimenpiteisiin tutkinta- ja oikeusmenettelyjen aikana
- ▶ varmistettava, että lainvalvontaviranomaiset vastaavat välittömästi avunpyyntöihin, toimivat vaaratilanteissa asianmukaisesti ja tutkivat nopeasti kaikki naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevat väitteet.

Integroidut toimenpiteet (Integrated Policies)

Naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja perheväkivaltaan ei voida tehokkaasti puuttua koordinoimattomilla ja umpimähkäisillä vastatoimilla. Sukupuoleen perustuvan ja perheväkivallan perimmäisten syiden ja oireiden poistaminen

edellyttää useiden eri toimijoiden, kuten poliisin, oikeuslaitoksen, sosiaalipalvelujen, lastensuojelun, terveydenhuollon ammattilaisten, naisia edustavien kansalaisjärjestöjen ja muiden asiaankuuluvien kumppaneiden, yhteisiä toimia. Istanbulin sopimuksessa tunnustetaan tämä tarve ja vaaditaan kokonaisvaltaista puuttumista väkivaltaan sellaisen integroidun, kattavan ja koordinoitun politiikan avulla, joka asettaa uhrien tarpeet keskiöön.

Yleiskokous arvioi, että Istanbulin sopimuksella on ollut konkreettinen ja myönteinen vaikutus jo viiden vuoden voimassaolon jälkeen. Sen myötä uhrien tietoisuus oikeuksistaan ja yleinen tietoisuus yhteiskunnassa on lisääntynyt... Keskustelu mahdollisesta ratifoinnista... on johtanut keskusteluihin naisiin kohdistuvasta väkivallasta, sen laajuudesta ja vaikutuksista uhriin ja sen torjunnan kiireellisyydestä ihmishenkien pelastamiseksi.¹⁰

3.2. Istanbulin sopimusta koskevien virheellisten tietojen torjunta

Kaikki Istanbulin sopimuksen edellyttämät toimet on suunnattu naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseen, ja tästä tavoitteesta meidän kaikkien olisi päästävä yksimielisyyteen. Viime vuosina sekä Euroopassa että sen ulkopuolella on kuitenkin nähty myös vastaiskuja naisten ihmisoikeuksiin kohtaan. Ei ehkä yllätä, että tämä on jättänyt jäljen myös Istanbulin sopimukseen ja hidastanut sen laajaa ratifointia ja täytäntöönpanoa. Tällainen kehitys edellyttää kansanedustajilta sekä huomiota että toimia. Hyökkäykset ovat iskuja sitä edistyksellistä sääntelykehystä, Istanbulin sopimusta, vastaan, jonka Euroopan kansat yhdessä neuvottelivat, laativat ja hyväksyivät, mihin demokraattisesti valitut kansanedustajat osallistuivat merkittävällä tavalla.

3.2.1. Miten voit torjua hyökkäyksiä ja puuttua Istanbulin sopimukseen liittyviin väärinkäsityksiin?

Tunnista, keitä hyökkäysten takana on: uskonnollisia, erittäin konservatiivisia ryhmiä ja itsejulistautuneita ”miesten oikeuksia ajavia aktivisteja”, jotka ovat levittäneet vääriä näkemyksiä Istanbulin sopimuksesta. He kyseenalaistavat oikeudet ja käsitteet, jotka on jo pitkään tunnustettu kansainvälisessä ihmisoikeussääntelyssä. He pyrkivät heikentämään Istanbulin sopimuksen tavoitetta

¹⁰ The Istanbul Convention on violence against women: achievements and challenges, parlamentaarisen yleiskokouksen raportti, 8.6.2019, asiakirja 14908, 8 artikla.

poistaa naisten ja miesten välinen eriarvoisuus, joka toimii sukupuoleen perustuvan väkivallan maaperänä.

Puhu julkisesti väärää tietoa vastaan, sillä vaikeneminen silloin, kun toiset levittävät väärää tietoa, merkitsisi niiden tärkeiden hyötyjen uhraamista, joita sopimuksesta on jo naisten ihmisoikeuksien suojelemiseksi saatu.

Korosta tosiasioita: Sopimuksen julkinen tukeminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan varmistaa sen mahdollisimman suuri vaikutus. Käytä sosiaalisia ja perinteisiä medioita, haastatteluja ja muita keinoja korostaa Istanbulin sopimuksen tavoitteita: naisten suojelemista sukupuoleen perustuvalta väkivallalta. Tuo esiin sopimuksen keskeiset edut ja saavutukset.

Haluatko lisätietoja?

Euroopan neuvostolla on hyödyllinen [kysymyksiä ja vastauksia sisältävä vihkonen](#), jonka tarkoituksena on osoittaa ja korjata Istanbulin sopimusta koskevat väärinkäsitykset. Kaikkia kansanedustajia pyydetään käyttämään apuna tätä esitettä, kun he osallistuvat keskusteluihin tai väittelyihin Istanbulin sopimuksen todellisista tavoitteista. Esite on saatavilla 20 kielellä.¹¹

¹¹ Vihkonen on saatavilla osoitteessa <https://rm.coe.int/prems-122418-gbr-2574-brochure-questions-istanbul-conventionweb-16x16/16808f0b80> (haettu 22.10.2019)

4. Miten Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanoa seurataan?

Sopimuksessa perustetaan seurantamekanismi, jonka avulla voidaan arvioida, miten hyvin sen sitoumukset pannaan täytäntöön. Mekanismi koostuu kahdesta erillisestä mutta vuorovaikutteisesta pilarista, jotka ovat itsenäinen [naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä](#) (Grevio) ja [osapuolten komitea](#), poliittinen elin, joka koostuu sopimuksen osapuolina olevien valtioiden virallisista edustajista. Näiden toimijoiden havainnot ja suositukset auttavat varmistamaan, että valtiot noudattavat sopimusta ja takaavat sen tehokkuuden pitkällä aikavälillä.

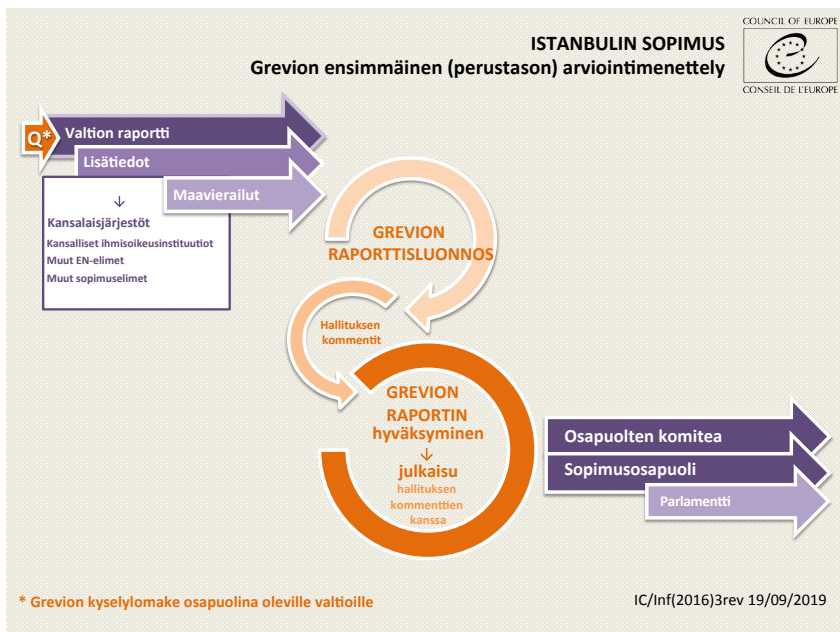
4.1. Valtioiden raportit

Istanbulin sopimuksen mukaisesti perustetun [valvontamekanismin](#) ydin on Grevion [maakohtainen arviointimenettely](#), joka perustuu valtioiden raportteihin ja lisätietojen keräämiseen.¹² Kuvassa 1 on esitetty Grevion käynnissä olevan ensimmäisen arvioinnin (perustason) työnkulku. Osapuolina olevien valtioiden odotetaan käyttävän Grevion [kyselylomaketta](#)¹³ raportoidakseen lainsäädäntö- ja muista toimista, joilla Istanbulin sopimuksen sitoumukset pannaan täytäntöön. Valtioilta saatujen tietojen perusteella ja kansalaisjärjestöjen tai kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden varjoraporttien avulla Grevio arvioi kattavasti sopimuksen täytäntöönpanon tilaa. Kuten kuvan 1 kaaviosta käy ilmi, seurantaprosessi perustuu valvontaelimen ja lukuisien kansallisten osapuolten väliseen vuoropuheluun.

12 Lisätietoa Grevion seurannasta ja sen ensimmäisestä (perustason) arviointikierroksesta on saatavilla osoitteessa www.coe.int/en/web/istanbul-convention/about-monitoring1 ja www.coe.int/en/web/istanbul-convention/steps-in-the-first-baseline-evaluation-procedure (molemmat haettu 23.10.2019).

13 Grevion kyselylomake (23.10.2019) on saatavilla osoitteessa <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805c95b0>.

Kuva 1 – Grevion ensimmäisen (perustason) arviointimenettelyn työnkulku.

© Istanbulin sopimuksen verkkosivusto.

4.2. Kiireellinen tutkintamenettely

Istanbulin sopimuksessa määrätään myös erityisestä **kiireellisestä tutkintamenettelystä**¹⁴, jonka avulla voidaan ryhtyä kiireellisiin toimiin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivaltaisuuksien vakavuuden, laajuuden tai pysyvän rakenteen estämiseksi.¹⁵ Jos Grevio toteaa, että tilanteeseen on kiinnitettävä välitöntä huomiota, se voi käynnistää tutkintamenettelyn ja pyytää asianomaiselta valtiolta erityisen raportin antamista kiireellisesti.

4.3. Yleiset suositukset

Lopuksi Grevio voi antaa suosituksia, jotka eivät liity mihinkään valtioon vaan koskevat kaikkiin osapuoliin liittyviä asioita. Tämä menettely tarjoaa Greviolle

14 Lisätietoa on saatavilla osoitteessa <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462547> (haettu 23.10.2019).

15 Istanbulin sopimuksesta laaditun selitysmuistion kohta 358 on saatavilla osoitteessa <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210> (haettu 23.10.2019).

keinon antaa ohjeita sopimuksen määräysten tehokkaasta täytäntöönpanosta selkeyttämällä keskeisiä teemoja ja käsitteitä.

4.4. Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon seuranta: Mikä rooli kansanedustuslaitoksilla on?

Istanbulin sopimus on sisällöltään merkittävä virstanpylväs. Se on myös innovatiivinen, koska sen 70 artiklassa käsitellään nimenomaisesti parlamenttien roolia täytäntöönpanon seurannassa.

70 artikla

1. Kansallisia kansanedustuslaitoksia kehoitetaan osallistumaan tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien toimien seurantaan.
2. Osapuolet toimittavat Grevion kertomukset kansallisille kansanedustuslaitoksilleen.
3. Euroopan neuvoston parlamentaarista yleiskokousta kehoitetaan arvioimaan säännöllisesti tämän sopimuksen täytäntöönpanoa.

Istanbulin sopimus on ainoa kansainvälinen ihmisoikeusinstrumentti, jossa nimenomaisesti tunnustetaan kansallisten kansanedustuslaitosten rooli sopimuksen täytäntöönpanon arvioinnissa. Hallitusten on kutsuttava kansalliset kansanedustuslaitokset osallistumaan seurantaan. Niiden on myös toimitettava Grevion raportit kansanedustuslaitokselle kuulemista varten. Lisäksi Istanbulin sopimuksessa edellytetään, että parlamentaarinen yleiskokous seuraa säännöllisesti, miten osapuolina olevat valtiot panevat sopimuksen täytäntöön. Näin varmistetaan, että naisiin kohdistuva väkivalta otetaan säännöllisesti Euroopan neuvoston poliittiselle asialistalle.

5. Kansanedustajien rooli Istanbulin sopimuksen tukemisessa

Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus. Jos poliittiset johtajat eivät ota selvää kantaa asiaan, tällainen väkivalta jää yksityiselämän piiriin, mikä osaltaan mahdollistaa naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan jatkumisen ja jopa niiden hyväksymisen. Sukupuoleen perustuvan väkivallan poistamisen olisi siksi oltava aivan kaikkien huolenaihe ja ensisijainen tavoite: toimeenpanovallan käyttäjien, lainsäätäjien, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, ihmisoikeuselinten, naisten oikeuksia edistävien järjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen, ammatillisten järjestöjen ja ammattiliittojen, tiedotusvälineiden ja yksityisen sektorin, akateemisten laitosten ja yhteisölähtöisten ryhmien, alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden sekä suuren yleisön.

Lainsäätäjinä ja poliittisina päättäjinä kansanedustajat ovat usein merkittävässä asemassa kansainvälisten ja alueellisten ihmisoikeussopimusten ratifoinnissa ja sen varmistamisessa, että kansallinen lainsäädäntö on näiden sopimusten asettamien normien mukaista. Heidän tehtävänä on asettaa hallitukset vastuuseen hyväksytyjen standardien täytäntöönpanosta. He hyväksyvät täytäntöönpanon mahdollistavan lainsäädännön ja tarvittavat talousarviot, jotta sanat muuttuvat teoiksi. Kaikki nämä tehtävät tarkoittavat sitä, että kansanedustajilla on ainutlaatuiset edellytykset olla kansainvälisten sopimusten, myös Istanbulin sopimuksen, keskeisiä tukijoita ja edistäjiä. Lisäksi he ovat vaaleilla valittuina edustajina tärkeä kanava poliittisten päätöksentekijöiden ja äänestäjien välillä. Näin voidaan parantaa Istanbulin sopimuksen tavoitteiden ja etujen ymmärtämistä.

Tiesitkö?

Istanbulin sopimusta koskevassa yleiskokouksen raportissa vaaditaan voimakkaita toimia naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi ja ponnisteluja naisten ihmisoikeuksiin kohdistuvien vastaiskujen nujertamiseksi.

Lisätietoa

Lue [raportti](#)¹⁶, tutustu yleiskokouksen [päättölauselmaan 2289 \(2019\)](#) ja käy parlamentaarisen yleiskokouksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean [verkkosivustolla](#)¹⁷.

5.1. Istanbulin sopimuksen ratifioinnin edistäminen

Lähes kolme neljästä Euroopan neuvoston jäsenvaltiosta oli ratifioinut Istanbulin sopimuksen 30. kesäkuuta 2019. Kansanedustuslaitoksen ratifioinnin varmistaminen ei kuitenkaan aina ole ollut itsestäänselvyys. Toisinaan ratifiointia on vaikeuttanut pitkittynyt prosessi, jolla on kartoitettu maan senhetkistä tilannetta sopimuksen vaatimusten noudattamisessa, ja hitaus kansallisen lainsäädännön saattamisessa vaatimusten mukaiseksi. Muissa tapauksissa edistystä ovat viivästyttäneet väärät tiedot ja huono suunnittelu. Kansanedustajilla on velvollisuus puuttua kansallisen lainsäädännön ja käytännön yhteensopimattomuuteen sopimuksen kanssa ja pyrkiä poistamaan haitallisia uskomuksia.

On syytä myös muistaa, että nykyajan populistiset ja taantumukselliset liikkeet eivät ole jääneet kansanedustuslaitosten ulkopuolelle. Toisinaan jäsenet itse vastustavat Istanbulin sopimuksen ratifiointia lyhyen aikavälin poliittisten etujen saavuttamiseksi. Näiden esteiden poistaminen, aivan kuten naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettaminen, edellyttää vahvaa poliittista sitoutumista ja johtajuutta. Kansanedustajien pitäisi näyttää asiassa esimerkkiä.

16 <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=27718&lang=2> (haettu 23.10.2019).

17 Parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselma 2289 on saatavilla osoitteessa <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.Asp?fileid=28017&lang=en> (haettu 23.10.2019).

5.1.1. Tietoon perustuvien päätösten tekeminen ja laaja keskeisten sidosryhmien osallistuminen

- ▶ Ennen sopimuksen ratifointia Viron tasavallan parlamentin Riigikogun [oikeudellisten asioiden valiokunta](#) keskusteli yleiskokouksessa toukokuussa 2016 siitä, millaisia lainsäädäntömuutoksia tarvitaan Viron lainsäädännön saattamiseksi Istanbulin sopimuksen vaatimusten mukaiseksi. Kokoukseen osallistuivat oikeusministeri ja sosiaaliministeri sekä sisäasiainministeriön, oikeusministeriön, poliisin ja syyttäjänviraston edustajat sekä tuomarit. Läsä olivat myös Viron naisten turvakotienliiton puheenjohtaja, naisten keskuksen johtaja, Viron lastensuojeluliiton hallituksen jäsen ja psykoterapeutti.

5.1.2. Miten voit edistää ratifointia omassa maassasi?

- ▶ Muistuta toimeenpanovallan käyttäjiä ja kansanedustajia siitä, että heillä kaikilla on velvollisuus ja vastuu edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamista.
- ▶ Taistelua sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi ei ole vielä voitettu. Viittaa tilastoihin, jotka havainnollistavat tämän ongelman suuruutta.
- ▶ Anna kuulemisten ja tiedotuksen yhteydessä ääni selviytyjille, jotka osaavat kertoa, miten haitalliset vaikutukset sillä on, jos valtion viranomaiset eivät toimi naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan.
- ▶ Korosta Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden välisen yhteistyön merkitystä: sopimuksen ratifointi edistää lainsäädännön ja politiikkojen yhdenmukaistamista ja vahvistaa kaikkien jäsenvaltioiden toimia naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi ja perheväkivallan lopettamiseksi.
- ▶ Pyydä toimeenpanevaa viranomaista kartoittamaan voimassa oleva lainsäädäntö, politiikat sekä oikeus- ja hallintokäytännöt suhteessa Istanbulin sopimuksen vaatimuksiin, jotta kaikki yhteensopimattomat kohdat voidaan tunnistaa.
- ▶ Tutustu siihen, mitä (parlamentaarisia) toimia sopimuksen noudattaminen edellyttää.
- ▶ Luo osallistava ratifointiprosessi, jossa voidaan käsitellä sopimukseen liittymisen seurauksia koskevia perusteltuja huolenaiheita, ja vaienna niiden henkilöiden äänet, jotka tarkoituksellisesti levittävät vääriä tietoja.
- ▶ Tuomitse kritiikki sellaiseksi, mitä se on: vastaisku naisten oikeuksia vastaan. Kun julkiset henkilöt esittävät harhaanjohtavia tai jopa

tarkoituksellisen haitallisia kommentteja, tämä voi johtaa naisiin kohdistuvan väkivallan ylläpitämiseen (tai se voidaan katsoa sellaiseksi) – ja se on rikos, jota ei voi missään olosuhteissa hyväksyä.

- ▶ Opi muiden saavutuksista: kun yhä useammat maat ratifioivat Istanbulin sopimuksen ja käyvät läpi Grevion valvontaprosessin, selvitä, millaisia myönteisiä vaikutuksia sopimuksella on ollut oikeus- ja toimintakehysten vahvistamiseen kaikkialla Euroopassa sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

Haluatko lisätietoja?

Parlamentaarisen yleiskokouksen omat arviot osoittavat, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnassa on edistytty Istanbulin sopimuksen ansiosta. Asiaa koskevat raportit löytyvät parlamentaarisen Women Free from Violence -verkoston verkkosivuilta ja tämän käsikirjan liitteestä 3. Voit myös tutustua Grevion raportteihin ja muihin aineistoihin ja perehtyä yleiskokouksen naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevän pääraportoijan lausuntoihin, jotka ovat saatavilla yleiskokouksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean verkkosivuilla.

5.1.3. Kohti kaikkien varaumien peruuttamista

Kansanedustajien vastuu ei pääty Istanbulin sopimuksen ratifioinnin edistämiseen. Kansalliset kansanedustuslaitokset osallistuvat usein varaumia ja niiden peruuttamista koskeviin päätöksiin. Varaumien avulla valtiot voivat täyttää velvoitteensa liittyessään kansainväliseen sopimukseen, mutta varaumat voidaan peruuttaa milloin tahansa. Koska varaumat ovat poikkeuksia Istanbulin sopimuksessa esitettyjen standardien yhdenmukaiseen täytäntöönpanoon, niiden olisi aina oltava väliaikaisia. Kansanedustajien olisi siksi ennakoitava ja arvioitava säännöllisesti uudelleen, ovatko varaumat vielä tarpeen. Kun varaumat peruutetaan, Istanbulin sopimuksessa asetetut sitoumukset saavuttavat täyden tehonsa.

Tiesitkö?

Istanbulin sopimuksessa varauksiin on vain rajalliset mahdollisuudet. Varaumat ovat 78 artiklan mukaan sallittuja ainoastaan joidenkin 2 kohdan säännösten osalta. Luettelo on tyhjentävä. Valtioiden olisi perusteltava varaumansa. Kaikki varaumat tarkistetaan säännöllisesti.

5.1.4. Istanbulin sopimuksen ratifioinnin edistäminen

Ratifioinnin edistämisellä on maailmanlaajuinen ulottuvuus. Kansanedustajilla on tärkeä tehtävä sopimuksen yleismaailmallisessa ratifioinnissa. Tämän pitäisi olla yhteinen tavoite, sillä kaikkia naisia on suojeltava väkivallalta asuinpaikasta riippumatta.

Mitä voit tehdä yleismaailmallisen ratifioinnin edistämiseksi?

- ▶ Korosta sopimuksen maailmanlaajuisista vaikutusta ja sen mahdollisuuksia toimia sekä kansallisen että kansainvälisen tason sitoumuksena.
- ▶ Lisää tietoisuutta sopimuksesta ja korosta sen tuloksia monenvälisissä foorumeissa ja kahdenvälisissä suhteissa.
- ▶ Dokumentoi ja jaa sopimukseen liittyviä onnistumisia: käy vertaiskeskustelua niiden valtioiden kansanedustajien kanssa, jotka eivät vielä ole ratifioineet Istanbulin sopimusta, ja tuo esille, miten sopimus on auttanut vahvistamaan sukupuoleen perustuvan väkivallan vastaista toimintaa maassasi.

Ranska: Sopimuksen maailmanlaajuisen soveltamisen edistäminen

Ranska vahvisti 19. kansainvälisen naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen päivän yhteydessä [sitoumuksensa ja vakaan aikeensa varmistaa, että kansainvälinen yhteisö torjuu ja poistaa kaikki naisiin kohdistuvan väkivallan muodot](#). Ranskan presidentin nimettyä sukupuolten tasa-arvon viisivuotiskauden merkittäväksi tavoitteeksi siitä tuli yksi Ranskan toiminnan painopisteistä maan toimiessa G7-maiden ja Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajavaltiona vuonna 2019. Ranska käynnisti yhteistyössä eurooppalaisten ja kansainvälisten kumppaniensa kanssa kampanjan, jonka tavoitteena on varmistaa naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan Euroopan neuvoston Istanbulin sopimuksen yleinen hyväksyminen.

5.2. Sopimuksen täytäntöönpanon seuranta ja tukeminen

Kun valtio ratifioi Istanbulin sopimuksen, sillä on oikeudellinen velvollisuus panna se täysimääräisesti täytäntöön. Tämä edellyttää kansallisten lakien ja politiikkojen muuttamista sopimuksen vaatimusten mukaisiksi.

Kansanedustajat voivat käyttää erilaisia tapoja tukeakseen Istanbulin sopimuksen täysimääräistä ja nopeaa täytäntöönpanoa hyödyntämällä tehokkaasti lainsäädäntö-, politiikka-, valvonta- ja budjettivaltaansa vahvistaakseen

naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevaa kansallista kehystä.

“Kansallisia kansanedustuslaitoksia kehoitetaan osallistumaan tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien toimien seurantaan.”
(Istanbulin sopimus, 70.1 artikla)

5.2.1. Lainsäädäntötoimet ja päätöksenteko sopimuksen vaatimusten saattamiseksi kansalliselle tasolle

Kansanedustajien vastuu

Kansanedustajat ovat päätöksentekijöitä ja lainsäätäjiä. He laativat sisäpoliittisen kehyksen naisten suojelemiseksi tehokkaasti väkivallalta, ja he voivat edistää asiaa monin tavoin. Kansanedustuslaitosten jäsenillä on toimeenpanovallan käyttäjän kanssa yhteinen vastuu kansainvälisten sopimusten, myös Istanbulin sopimuksen, vaatimusten tuomisesta kansalliselle tasolle.

Kaikki valtiot eivät esimerkiksi ole täysin yhdenmukaistaneet lainsäädäntöään Istanbulin sopimuksen raikauksia koskevien normien mukaiseksi – joissakin maissa raikausten lakisääteinen määritelmä ei perustu suostumukseen vaan pakottamiseen ja voimankäyttöön. Toisissa maissa taas on pikaisesti lopetettava rankaisemattomuus ja poistettava lievät rangaistukset, joita voidaan määrätä, kun tekijä väittää toimineensa kunnioittavasti kulttuuriaan, perinteitään, uskontoaan tai tapojaan kohtaan tai pyrkineensä palauttamaan “kunniansa”. On tärkeää muistaa, että sen sijaan, että sopimus antaisi tuomareille mahdollisuuden lieventää tuomioita, se itse asiassa edellyttää ankarampaa rangaistusta, jos rikoksenteijä on perheenjäsen tai jos tekijöitä on kaksi tai useampia yhdessä. Toisaalla taas valtiot eivät ole vielä ottaneet käyttöön rikosoikeudellisia säännöksiä, joissa kielletään vainoaminen tai naisten sukuelinten silpominen. Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä alueista, joilla lainsäätäjä voi vaikuttaa asioihin merkittävästi.

Itävalta: Sopimus asettaa standardit naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa koskeville toimenpide-ehdotuksille

Itävallassa kansanedustajien yleinen käytäntö on käyttää Istanbulin sopimusta sukupuoleen perustuvaa ja perheväkivaltaa koskevien esitysten perustana. Esimerkiksi kansallisneuvoston oikeuskomitean käsiteltäväksi jätettiin huhtikuussa 2019 [esitys](#) pitkän aikavälin strategiasta, joka koskee kaikkia naisiin kohdistuvan väkivallan muotoja. Esityksessä pyydettiin kansallisneuvostoa

tukemaan Grevion ehdotusta siitä, että hallitus laatisi pitkän aikavälin suunnitelman tai strategian, jossa kaikkiin Istanbulin sopimuksessa määriteltyihin väkivallan muotoihin kiinnitetään tarvittava huomio ja joka mahdollistaa jatkuvan pitkän aikavälin rahoituksen kestäville ja kattaville toimille.¹⁸

Lainsäädäntötyö Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon tehostamiseksi

- ▶ Vaaditaan (säännöllistä) toimeenpanovallan kartoitusta aloilla, joilla kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa Istanbulin sopimuksessa vahvistettujen normien kanssa.
- ▶ Käsitellään nopeasti uudet tai tarkistettut lait, jotka toimeenpaneva elin on ottanut käyttöön sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa koskevan rikosoikeudellisen kehityksen vahvistamiseksi.
- ▶ Otetaan tarvittaessa käyttöön uusia säädöksiä.
- ▶ Seurataan lainsäädännön täytäntöönpanoa.

Ruotsi: Vain kyllä tarkoittaa kyllä

Vuosi 2018 oli merkittävä askel seksuaalisen väkivallan torjumisessa Ruotsissa. Ruotsin valtiopäivät hyväksyi lain, jossa tunnustetaan, että sukupuoliyhteys ilman suostumusta on raiskaus. Tämä tarkoittaa, että seksuaalisen kanssakäymisen on perustuttava yhteisymmärrykseen – jos näin ei ole, se on laitonta. Uuden lain mukaan raiskauksen uhrien ei enää tarvitse todistaa, että tekijä käytti väkivaltaa tai uhkailua tai käytti hyväkseen uhrin haavoittuvaa asemaa.

Naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen politiikan käynnistäminen

- ▶ Hyväksytään parlamentaarisia toimintasuunnitelmia ja strategioita, joilla pyritään erityisesti ehkäisemään ja torjumaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, ja sisällytetään sukupuoleen perustuva väkivalta muihin parlamentaarisiiin suunnitelmiin ja strategioihin.
- ▶ Varmistetaan sukupuolinäkökulman soveltaminen politiikkoja suunniteltaessa ja niiden vaikutuksia arvioitaessa.
- ▶ Toteutetaan lisätoimia naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi – taloudellisesti, poliittisesti ja sosiaalisesti. Sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoite on otettava huomioon koulutusohjelmissa, rahoituksessa, palvelutarjonnassa ja rikosoikeudessa.

18 Katso www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVI/A/A_00543/index.shtml (haettu 23.10.2019).

- ▶ Varmistetaan, että poliittinen kehys räätälöidään vastaamaan tehokkaasti erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ja monenlaisia syrjinnän muotoja kohtaavien marginaalissa elävien naisten, kuten vammaisten naisten ja etnisiin, kansallisiin, kielellisiin, uskonnollisiin tai seksuaalisiin vähemmistöihin kuuluvien naisten, tarpeita.
- ▶ Vahvistetaan naisten oikeuksia edistävien järjestöjen toimintaa, myös ruohonjuuritasolla.
- ▶ Tehdään tehokasta monialaista yhteistyötä toimeenpanoelinten, lainvalvontaviranomaisten, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen, lastensuojelun, syyttäjien, tuomareiden, kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden, tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa, jotta varmistetaan parempi suojeleminen ja uhrien auttaminen, väkivallan ehkäiseminen ja tehokas tutkinta, syytteen asettaminen ja rikoksentehtäjäiden tuomitseminen.

Haluatko lisätietoja?

Tutustu YK:n globaaliin tietokantaan naisiin kohdistuvasta väkivallasta – verkkoalustaan, joka sisältää kattavaa ja ajantasaista tietoa toimenpiteistä, joita hallitukset eri puolilla maailmaa toteuttavat kaikenlaisen naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi. Tietokanta on hyödyllinen työkalu, joka tarjoaa lainsäätäjille inspiraatiota ja esimerkkejä hyvistä käytännöistä.¹⁹

5.2.2. Valvonta

Euroopan maiden parlamenteissa, mukaan lukien Istanbulin sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa, ei ole käytössä erityisiä mekanismeja tai menettelyjä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien toimien järjestelmällisen valvonnan varmistamiseksi. Vaikka erityisiä valvontamekanismeja ei ole, kaikkien kansanedustuslaitosten työjärjestykseen sisältyy yleisiä mekanismeja, joilla hallitus voidaan saattaa vastuuseen. Niiden avulla voidaan edistää sopimuksen täysimääräistä täytäntöönpanoa ja tehokkaita jatkotoimia Grevion seurannalle. Jäsenten käytettävissä olevia välineitä ovat muun muassa

- ▶ yksittäisten kansanedustajien kirjalliset tai suulliset kysymykset ministereille
- ▶ kansanedustuslaitokselle raportoitavien erityisten toimenpideohjelmien valvonta
- ▶ aihekohtaiset selvitykset.

Suurin osa näistä parlamentaarisen valvonnan välineistä on jossain muodossa otettu käyttöön Euroopan eri kansanedustuslaitoksissa Istanbulin sopimuksessa

¹⁹ YK:n maailmanlaajuinen naisiin kohdistuvan väkivallan tietokanta on saatavilla osoitteessa <http://evaw-global-database.unwomen.org/en> (haettu 23.10.2019).

vahvistettujen oikeuksien ja takeiden täytäntöönpanoon tähtäävien hallinto-
toimien valvontaa varten.

Portugali: sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva politiikka

Portugalin parlamentti on laatinut kolme päätöslauselmaesitystä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että tiedotusvälineitä, turvakotien saatavuutta ja ammattilaisten koulutusta koskevia Istanbulin sopimuksen määräyksiä noudatetaan täysimääräisesti.

- ▶ **Päätösluonnoksessa 2033/XIII/4.^a** suositellaan, että hallitus laatii menettelyohjeet, joilla varmistetaan muun muassa, että perheväkivaltatapa-
uksia käsitellään uutisissa asianmukaisesti.
- ▶ **Päätösluonnoksessa 1998/XIII/4.^a** kartoitetaan turvakotien määrä
maantieteellisen sijainnin mukaan, jotta voidaan tunnistaa paikat, joissa
perheväkivallan uhrien tarpeet eivät asianmukaisesti täyty.
- ▶ **Päätösluonnoksessa 1976/XIII/4.^a** kehoitetaan terveysministeriötä, oikeus-
ministeriötä ja sisäministeriötä varmistamaan muun muassa, että ammat-
tilaiset (terveydenhuollon ammattilaiset, tuomarit, syyttäjät ja poliisi)
saavat asianmukaista koulutusta uhrien riskinarvioinnin parantamiseksi.

Kirjalliset ja suulliset kysymykset

Keskeisiä valvonnan välineitä kansanedustuslaitokselle ovat kirjalliset ja suulliset kysymykset hallituksen jäsenelle, joka on oikeudellisesti velvollinen vastaamaan näihin kysymyksiin. Tätä onkin Istanbulin sopimuksen yhteydessä käytetty laajasti. Sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä ovat olleet muun muassa tietopyynnöt budjettivarojen jakamisesta sopimuksen asianmukaisen täytän-
töönpanon varmistamiseksi. Myös Istanbulin sopimuksen erityisaiheita, kuten pakkoavioliittoja, naisten sukuelinten silpomista ja raiskauksia sekä myös palvelujen saatavuutta ja ammattilaisten koulutusta, on käsitelty tällaisissa kysymyksissä.

Kansanedustajien esittämien kysymysten edut

Kysymyksiä voidaan käyttää (ja niitä on käytetty) esimerkiksi seuraaviin tarkoituksiin:

- ▶ hallituksen painostaminen sopimuksen ratifointiin
- ▶ tietojen ja selvitysten pyytäminen sukupuoleen perustuvan väkivallan yleisyydestä sekä toteutetuista tai suunnitelluista uudistuksista ja niiden (odotetuista) vaikutuksista esimerkiksi seuraaviin tavoitteisiin:
 - lainsäädäntöpuutteiden ja muiden lainsäädäntöaloitteiden tarpeen tunnistaminen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan tehostamiseksi

- käynnissä olevan tai suunnitellun uudistuksen suunnan ja laajuuden muokkaaminen
- perusteellinen poliittinen keskustelu, joka pohjautuu vankkaan todistustahtaan.

Kaikki edellä mainitut keinot auttavat kansanedustajia valvomaan toimeenpanevan elimen työtä Istanbulin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ja ottamaan sen huomioon sopimuksen täytäntöönpanossa.

Irlanti: ratifoinnin edistäminen

Irlanti ratifioi Istanbulin sopimuksen kansainvälisenä naistenpäivänä vuonna 2019, kun se oli ensin hyväksynyt viimeisenkin tarvittavista lainsäädäntötoimista, eli vuoden 2018 esityksen rikoslaiksi (ekstraterritoriaalinen lainkäyttö). Vuoden 2019 alussa kolme Irlannin parlamentin, Oireachtasin, jäsentä esitti oikeus- ja tasa-arvoministerille kysymyksen Istanbulin sopimuksen ratifiointiin mahdollisesti liittyvistä avoimista kysymyksistä ja odotetusta ratifointipäivästä. Näin hallitusta painostettiin siihen asti, kunnes ratifointiasiakirja vihdoin luovutettiin Euroopan neuvoston pääsihteerille.²⁰

Ranska ja Portugali: hallituksen politiikan valvonta

Ranskassa kansanedustaja ilmaisi parlamentin kyselytunnilla pettymyksensä siihen, ettei talousarviosta ollut osoitettu määrärahoja perheväkivallan uhreille tarkoitettuja vuokra-asuntoja varten, ja hän [tiedusteli](#), miten hallitus aikoo varmistaa perheväkivallan vastaisen strategiansa toimivuuden käytännössä.²¹

Portugalin parlamentin jäsenet ovat pyytäneet hallitukselta tietoa muun muassa seuraavista asioista:

- ▶ tuomareiden, syyttäjänviraston henkilöstön ja turvallisuusjoukkojen jäsenten perheväkivaltaa koskevat koulutustoimet
- ▶ perheväkivaltarikoksentehtäville vankiloihin tarkoitettujen ohjelmien täytäntöönpano (saatavilla [täällä](#))
- ▶ uhrien vastaanottojärjestelmien kehittäminen ja perustaminen (saatavilla [täällä](#))

20 Irlannin Oireachtasissa tammi-, helmi- ja maaliskuussa esitetyillä kysymyksillä painostettiin hallitusta. Ne ovat saatavilla osoitteissa www.oireachtas.ie/en/debates/question/2019-01-15/408/, www.oireachtas.ie/en/debates/question/2019-02-06/94/ ja www.oireachtas.ie/en/debates/question/2019-03-05/213/#pq-answers-213_230 (kaikki haettu 23.10.2019).

21 Katso <http://questions.assemblee-nationale.fr/q14/14-38772QE.htm> (haettu 23.10.2019), ainostaan ranskaksi.

- ▶ kouluissa toteutetut toimet, jotka koskevat naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa, mukaan lukien oppimateriaalin tarjoaminen ja opettajien koulutus (saatavilla [täällä](#)).²²

Parlamentaarisilla kysymyksillä on kerätty tietoa Istanbulin sopimuksen täytäntönpäntöä myös Kroatiassa, Suomessa, Puolassa, Serbiassa ja muissa maissa.

Tanska: Grevion erityissuosittelujen noudattaminen

Tanskan kansankäräjien jäsenet ovat ilmoittaneet esittäneensä vuosina 2016–2019 noin 200 kysymystä naisiin kohdistuvasta väkivallasta, joista 11 käsitteli nimenomaisesti Istanbulin sopimusta. Osa kysymyksistä koski hallituksen [Grevion Tanskaa koskevaan arviointikertomukseen](#) antamaa selvitystä. Niihin sisältyi myös kysymys lapsi- ja sosiaalasioista vastaavalle ministerille, jota pyydettiin selittämään hallituksen kantaa Grevion esittämään kritiikkiin, jonka mukaan Tanska ei tarjonnut riittävää suojelua naisille ja lapsille, jotka olivat kokeneet perheväkivaltaa aviopuolison tai isän taholta huoltajuusmenettelyjen aikana.

Selvitykset

Toinen tärkeä tapa, jolla kansanedustuslaitos voi suorittaa valvontatehtäviään, ovat aihekohtaiset selvitykset. Käyttämällä selvitysoikeuttaan kansanedustuslaitosten jäsenet voivat perehtyä kiireellisiin ihmisoikeuskysymyksiin, joissa on herännyt huolta esimerkiksi sen osalta, noudattaako maa Istanbulin sopimuksen (tai muiden kansainvälisten ihmisoikeussopimusten) mukaisia velvoitteitaan.

Yhdistynyt kuningaskunta: ratifiointia koskeva parlamentaarinen selvitys

Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsenet ovat käyttäneet kirjallisia kysymyksiä ja vastauksia sekä kirjallisia lausuntoja saadakseen tietoa Istanbulin sopimuksen ratifiointitilanteesta Yhdistyneessä kuningaskunnan molemmissa kamareissa: [alahuoneessa](#) ja [ylähuoneessa](#).²³

22 Linkitetty kysymykset (haettu 23.10.2019) ovat saatavilla vain portugaliksi osoitteissa <http://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetalhePerguntaRequerimento.aspx?BID=108338>, <http://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetalhePerguntaRequerimento.aspx?BID=107673> ja <http://www.parlamento.pt/ActividadeParlamentar/Paginas/DetalhePerguntaRequerimento.aspx?BID=90884>.

23 Katso <http://www.parliament.uk/business/publications/written-questions-answers-statements/written-statement/Commons/2018-10-30/HCWS1048/> ja <https://www.parliament.uk/business/publications/written-questions-answers-statements/written-statement/Lords/2018-10-30/HLWS1018/> (molemmat haettu 23.10.2019).

Italia: naismurhia koskeva parlamentin komitean selvitys

Naismurhia ja kaikenlaista sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa käsittelevä komitea perustettiin Italian senaatin päätöksellä tammikuussa 2017 sen jälkeen, kun Italia oli ratifioinut Istanbulin sopimuksen. Senaatti antoi komitealle tehtäväksi arvioida kuolemaan johtaneen naiseen kohdistuvan väkivallan yleisyyttä sekä analysoida mahdollisia yhteyksiä tällaisten murhien välillä, kaikkia rakenteellisen syrjinnän syitä ja toimijoiden puuttumista väkivallan muotoihin, jotka johtavat kuolemaan. Selvityksen tavoitteita oli kolme:

- ▶ sellaisten lainsäädäntö- ja muiden muutosten tunnistaminen, joita tarvitaan ilmiön ehkäisemisen tiellä olevien esteiden poistamiseksi
- ▶ naisten tehokas suojelu
- ▶ haittojen nopea korvaaminen.

Komitea antoi ensimmäisen mietintönsä maaliskuussa 2018. Siinä tarkastellaan perusteellisesti tällaisia toimenpiteitä Italiassa ja annetaan hyvä esimerkki siitä, miten kansanedustuslaitos voi panna täytäntöön Istanbulin sopimuksen 70 artiklan määräyksen, joka koskee kansanedustuslaitosten roolia sopimuksen osapuolena olevan valtion sopimuksen täytäntöönpanemiseksi toteuttamien toimenpiteiden seurannassa.²⁴

Selvityksen hyödyt

Kattavan parlamentaarisen selvityksen avulla voidaan saada paljon kaivatua tietoa keräämällä suullista ja kirjallista näyttöä, kuulemalla todistajia ja tekemällä vierailuja esimerkiksi naisten turvakoteihin.

Selvityksen tulokset auttavat tunnistamaan puutteita siinä, miten valtio noudattaa ihmisoikeuksiin liittyviä minimivaatimuksia, ja siten laatimaan uusia lakeja ja politiikkoja.

Selvitykset voivat muodostaa perustan julkisille tiedotuskampanjoille edistämällä näyttöön perustuvaa ymmärrystä haasteista ja mahdollisista ratkaisuista.

Jos näin kerätyt todisteet esitetään siten, että ne ovat laajasti yhteiskunnan eri toimijoiden saatavilla, ne voivat osaltaan tuoda esille Istanbulin sopimuksen etuja ja torjua vallitsevia väärinkäsityksiä.

24 Selvitys naismurhista, katso <http://senato.it/leg18/4943?dossier=2310> (haettu 23.10. 2019).

Hallituksen säännöllinen raportointi

Usein kansanedustajat toteuttavat valvontatehtävänsä toimeenpanoon liittyvien tietojen varassa. Tämä johtuu siitä, että hallitus koordinoi kansallisia politiikkoja, raportoi Greviolle ja toimii suoraan Grevion kanssa sekä edustaa valtiota sopimuksen osapuolten komiteassa. Toimeenpanevalle elimellä on siis tietoa, joka olisi saatettava kansanedustuslaitoksen tietoon, jotta keskinäisen valvonnan järjestelmä toimisi tehokkaasti. Kansanedustajien olisi siksi vaadittava hallitusta helpottamaan heidän osallistumistaan Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon seurantaan.

Mitä sinä voit tehdä?

- ▶ Pyydä toimeenpanoelintä raportoimaan säännöllisesti, miten valtio noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia ja erityisesti Istanbulin sopimusta koskevia sitoumuksiaan.
- ▶ Esitä kysymyksiä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanosta, kun toimeenpanevan elimen kansanedustuslaitokselle esittämistä (vuosittaisista) ihmisoikeusraporteista käydään keskustelua.

Albania: toimeenpaneva komitea raportoi parlamentille sopimuksen täytäntöönpanosta

Albaniassa sukupuolten tasa-arvoa ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä käsittelevä alakomitea pyytää säännöllisesti asianomaisilta ministeriöiltä tietoja esimerkiksi kansallisen tasa-arvostrategian ja siihen liittyvän toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta. Se pyytää myös tietoja raportoinnista naisten syrjinnän poistamista käsittelevälle YK:n komitealle (CEDAW-komitea) ja sen Albaniaa koskevien suositusten seurannasta.

5.2.3. Budjetointi: riittävän rahoituksen järjestäminen kansalaisyhteiskunnan palveluille ja tukemiselle

Sukupuoleen perustuvan väkivallan määrätietoinen torjunta edellyttää asianmukaisia taloudellisia resursseja. Liittyttyään Istanbulin sopimukseen valtioilla on oikeudellisesti sitova velvoite luoda ja kehittää erilaisia tuki- ja suojelupalveluja perheväkivallan ja muun naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille ja todistajille. Niiden on myös varmistettava, että kaikki asiaankuuluvat toimijat toimivat koordinoidusti. Tämän velvoitteen on näyttävä myös talousarviomäärärahoina asianomaisille ministeriöille tai muille toimijoille.

Asettaessaan kansallisia poliittisia painopisteitä kansanedustajilla on velvollisuus huolehtia siitä, että talousarvioon

sisältyy riittävä rahoitus sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja uhrien tukemiseksi.

Itävalta: sukupuolinäkökohdat huomioon ottava budjetointi sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi

Itävallan liittovaltion perustuslaissa vahvistetaan naisten ja miesten tosiasiallinen tasa-arvo talousarviosuunnittelussa, ja sukupuolinäkökulman huomioon ottavaa budjetointia toteutetaan järjestelmällisesti. Jokaisen liittovaltion ministeriön on asetettava budjettinsa suunnittelun yhteydessä tiettyjä tavoitteita, joista yhden on liityttävä sukupuolten tasa-arvoon. Näin kukin ministeriö on velvollinen pohtimaan, miten sen toiminta liittyy sukupuolten tasa-arvoon, ja suunnittelemaan tavoitteita ja indikaattoreita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi talousarviossa.²⁵ Istanbulin sopimus on sisällytetty näihin tavoitteisiin otsikon ”sukupuolten välisen kokonaisvaltaisen tasa-arvon parantaminen, mukaan lukien naisten taloudellinen tasa-arvo, syrjimättömyyden edelleen kehittäminen ja väkivallan torjuminen” alla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi toteutettavat toimenpiteet mainitaan talousarvioasiakirjassa, jotta voidaan varmistaa naisten ja tyttöjen matalan kynnyksen pääsy neuvontapalveluihin, väkivallasta kärsivien naisten neuvonta ja hoito sekä naisiin kohdistuvan väkivallan koordinoitiohjelmat.

”Eduskunta hyväksyy valtion talousarvion vuosittain mutta voi tehdä siihen pieniä lisäyksiä. Yksi tällainen lisäys tehtiin Suomen PACE-valtuuskunnan jäsenen aloitteesta, ja se johti siihen, että turvataloille myönnettiin lisävaroja.” (Suomen eduskunnan vastaus [Euroopan parlamentaarisen tutkimuksen ja dokumentaation keskuksen](#) kyselylomakkeessa, toukokuu 2019)

Grevion arvioinnit ovat osoittaneet, että hallitukset eivät ole onnistuneet ulottamaan sukupuoleen perustuvan väkivallan torjuntaa koskevaa sitoumustaan tarvittavaan rahoitukseen. Joissakin maissa leikkaukset poliisin rahoitukseen ovat johtaneet perheväkivallan tai seksuaalirikosten erikoisyksikköjen leikkauksiin. Muissa maissa taas julkinen rahoitus turvakodeille ja palveluille, joita naiset ja lapset tarvitsevat päästäkseen eroon haitallisista ihmissuhteista, on edelleen täysin riittämätöntä. Naisten oikeuksia edistävien järjestöjen ja

25 Lisätietoa YK:n Rule of Law, [Austria: Gender budgeting](#), saatavilla osoitteessa www.un.org/ruleoflaw/blog/portfolio-items/austria-gender-budgeting/ (haettu 23.10.2019).

muiden ihmisoikeusjärjestöjen valtionrahoituksen laajat leikkaukset ovat heikentäneet niiden mahdollisuuksia tukea uhreja. Tällä on tuhoisia seurauksia uhreille – rahoitusvaje maksaa kirjaimellisesti ihmishenkiä – mutta lisäksi se on lyhytnäköistä. Tutkimukset ovat osoittaneet, että sukupuoleen perustuvalla väkivallalla on pysyvä kielteinen vaikutus talouteen (terveydenhuoltokulut, menetetyt työpäivät ja muut hyvin konkreettiset kustannukset) ja siten koko yhteiskuntaan.²⁶

Mitä voit tehdä?

- ▶ Varmista, ettei talousarvioon liittyviä huolia aseteta etusijalle naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan tehokkaaseen torjuntaan nähden.
- ▶ Hyväksy vain talousarvioita, jotka sisältävät asianmukaiset resurssit naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhrien tarpeisiin vastaaville ohjelmille, palveluille ja politiikoille.
- ▶ Varmista, että kansallisissa talousarvioissa on otettu huomioon se, että perheväkivalta vaikuttaa suhteettomasti juuri naisiin.
- ▶ Varmista, että naisten oikeuksia edistävien järjestöjen ja ruohonjuuritason liikkeiden rahoitus on asianmukaisella tasolla.
- ▶ Esitä talousvaliokuntaan jäseniä, jotka ovat tietoisia sukupuolten tasa-arvoon liittyvistä asioista ja ymmärtävät, että viimeksi se on edellytys naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiselle.

5.2.4. Tietoisuuden lisääminen ja verkostojen rakentaminen sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi

Sukupuoleen perustuvasta väkivallasta vapaiden yhteiskuntien rakentaminen ei ole yksin poliitikkojen ja lainsäätäjien tehtävä. Poliittisina henkilöinä ja mielipidejohtajina kansanedustajien pitäisi kuitenkin olla eturintamassa lisäämässä tietoisuutta naisiin kohdistuvan väkivallan seurauksista murtaamalla asiaa ympäröivä hiljaisuus ja leima sekä haastamalla stereotypioita. Heidän pitäisi näyttää tietä kohti kestäviä ratkaisuja. Istanbulin sopimus on itsessään tehokas tiedotus- ja edunvalvontaväline.

26 Katso esim. Euroopan neuvosto, tasa-arvojaosto [Overview of Studies on the Costs of Violence against Women and Domestic Violence](#), lokakuu 2014 (haettu 23.10.2019).

Naisten parlamentaariset verkostot: uudistusten liikkeellepaneva voima

Monissa Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden kansanedustuslaitoksissa on pyritty kiitettävästi torjumaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa. Hyvin usein muutoksen tärkeimpiä toimijoita ovat naispuoliset kansanedustajat: he ehdottavat uutta lainsäädäntöä, käynnistävät tiedotuskampanjoita, vaativat keskusteluja, tekevät tiivistä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja toteuttavat muita toimia ongelman ratkaisemiseksi. Useissa kansanedustuslaitoksissa naispuoliset edustajat eri poliittisista ryhmistä ovat yhdistäneet voimansa asioissa, joista he kaikki voivat olla samaa mieltä: sukupuolten tasa-arvon ja naisten terveyden edistämisessä ja naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisessa. Esimerkiksi Ranskassa on naisten oikeuksien delegaatio sekä [senaatissa että kansalliskokouksessa](#).²⁷

Itävalta: kansallisneuvoston jäsenet vaativat sopimuksen täytäntöönpanoa

Helmikuussa 2014, kolme kuukautta sen jälkeen, kun Itävalta oli ratifioinut sopimuksen, Itävallan kansallisneuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän naisjäsenet käyttivät yhden säännöllisistä ”naisten aamiaistapaamisista” kehottaakseen maata sopimuksen nopeaan täytäntöönpanoon. He keräsivät allekirjoituksia kansanedustajilta, jotka sitoutuivat edistämään Istanbulin sopimuksen vaatimusten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja kansallisia politiikkoja. Heidän toimintansa lisäsi osaltaan Istanbulin sopimuksen näkyvyyttä ja tuki noin 30 kansalaisjärjestön ja kansalaisjärjestöverkoston alueellista [I sign -edunvalvontakampanjaa](#).²⁸

Tiedon lisääminen kansanedustuslaitoksissa

On ratkaisevan tärkeää, että kansanedustajilla itsellään on hyvä käsitys sekä sukupuoleen perustuvasta väkivallasta yhteiskunnan toimintaa heikentävän tekijänä että Istanbulin sopimuksen lainsäätäjälle asettamista velvoitteista. Heidän olisi etsittävä ja levitettävä edelleen luotettavaa tietoa (laadullista ja

27 Katso [www.senat.fr/commission/femmes/\(senaatti\)](http://www.senat.fr/commission/femmes/(senaatti)) ja [www2.assemblee-nationale.fr/15/es-delegations-comite-et-office-parlementaire/delegation-aux-droits-des-femmes/\(block\)/41832](http://www2.assemblee-nationale.fr/15/es-delegations-comite-et-office-parlementaire/delegation-aux-droits-des-femmes/(block)/41832) (kansalliskokous) (molemmat haettu 23.10.2019).

28 Lue lisää kampanjan yhteydessä etupäässä Balkanin maissa toteutetuista edunvalvontatoimista [I sign -verkkosivustolta](#) (osoitteessa http://www.potpisujem.org/eng/about_the_campaign.html), Facebook-sivulta (osoitteessa www.facebook.com/ISignCampaign), Twitteristä (osoitteessa <https://twitter.com/ISignCampaign>) ja loppuraportista (osoitteessa <http://www.potpisujem.org/doc/84ec66436b12343cf69d1ec1671a123a.pdf> (kaikki haettu 23.10.2019).

määrällistä) naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta etenkin siksi, että tiedonkeruu ja analysointi ovat edellytyksiä tehdä näyttöön perustuvia politiikkoja, joilla voidaan vastata havaittuihin haasteisiin.

Tietoisuuden lisääminen, koordinoitun lähestymistavan edistäminen ja tukeminen

Kansanedustajat on valittu edustamaan kansaa, joten heillä on myös hyvät mahdollisuudet lisätä sopimuksen vaatimusten noudattamisesta vastaavien tahojen tietoisuutta sukupuoleen perustuvan väkivallan syistä ja seurauksista sekä siitä, miten niihin Istanbulin sopimuksessa pyritään puuttumaan. Näitä tahoja ovat esimerkiksi:

- ▶ poliisi ja uhrin ensimmäisenä kohtaavat viranomaiset
- ▶ terveydenhuollon ammattilaiset, tukihenkilöt, sosiaalityöntekijät ja muut henkilöt, jotka tarjoavat hoitoa ja tukea väkivallasta selviytyneille ja todistajille
- ▶ lainvalvontaviranomaiset, tuomarit, syyttäjät ja muut oikeudelliset toimijat, jotka panevat täytäntöön rikosoikeudellisia säännöksiä
- ▶ opettajat ja koulutusalan virkamiehet, jotka vastaavat sukupuolten tasa-arvoa, henkilöiden välisten suhteiden väkivallatonta konfliktinratkaisua ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa koskevan opetusmateriaalin suunnittelusta.

Tiedottaminen ja yhteydenpito suureen yleisöön

Jotta voidaan lisätä tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta, väkivallan monista muodoista ja vaikutuksista naisiin, perheisiin ja koko yhteiskuntaan, rikkoa tällaista väkivaltaa ympäröivää hiljaisuutta, tabuja ja leimaa, torjua sukupuolistereotyyppioita ja niiden taustalla olevaa eriarvoisuutta, on tärkeää tavoittaa kaikki yhteiskunnan jäsenet ja olla heihin yhteydessä.

Kansalaisten vaaleilla valitsemina edustajina kansanedustajat voivat antaa julkista tukea Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanolle ja laajemmille toimenpiteille sukupuoleen perustuvan väkivallan poistamiseksi. Keskeinen keino saavuttaa tämä tavoite on muodostaa liittoutumia – yli puoluerajojen ja valtion viranomaisten rajojen. Kansanedustajat voivat koota yhteen samanmielisiä henkilöitä viranomaisista, kansallisista ihmisoikeusinstituutioista tai oikeusasiamiesten toimistoista, oikeusosalta, lainvalvontavirastoista, toimeenpanoelimistä, kansalaisjärjestöistä ja muista kansalaisyhteiskunnan organisaatioista, tiedotusvälineistä ja akateemisista järjestöistä, jotta Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanosta tulisi osallistava ja kokonaisvaltainen.

”Kansallisten parlamenttien jäsenten... olisi oltava aktiivisempia, äänekäämpiä ja näkyvämpiä tiedotusvälineissä tuodakseen esille ja tehdäkseen tutuksi Istanbulin sopimusta sekä selittääkseen laajalle yleisölle sen todellista tavoitetta, saavutuksia ja lisäarvoa.” (“The Istanbul Convention on violence against women: achievements and challenges”)²⁹

Tekemällä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa sekä hyödyntämällä eri maiden kollegojensa asiantuntemusta kansanedustajat voivat lisätä kansalaisten tietoisuutta siitä, miksi on tärkeää puuttua sukupuolten väliseen eriarvoisuuteen ja naiseen kohdistuvaan väkivaltaan. Samalla he voivat kerätä asiantuntijoiden näkemyksiin perustuvaa tietoa, joka auttaa heitä heidän politiikka- ja päätöksentekoprosesseissaan.

Kansanedustajille on runsaasti keinoja auttaa kaikkia yhteiskunnan jäseniä tunnistamaan naiseen kohdistuva väkivalta kaikissa muodoissaan, puhumaan siitä vastaan ja tukemaan uhreja asianmukaisesti mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisuuksia ovat muun muassa verkkokampanjat, median huomion kiinnittäminen aiheeseen, mielenosoituksiin osallistuminen, konferenssien järjestäminen ja monet muut.

Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistaminen

Naisten oikeuksia edistävät ryhmät ja muut kansalaisyhteiskunnan toimijat olisi sisällytettävä kaikkiin Istanbulin sopimusta koskevan parlamentaarisen työn vaiheisiin, alkuperäisestä politiikan suunnittelusta täytäntöönpanoon ja seurantaan, mukaan lukien Grevion havaintojen seuranta. Kansalaisyhteiskunnan toimijoita olisi kannustettava

- ▶ toimittamaan varjoraportteja Greviolle
- ▶ esittämään näkemyksiään ja todisteita kansanedustuslaitosten valiokunnille
- ▶ osallistumaan asiaankuuluviin kansanedustuslaitosten valiokuntiin, työryhmiin ja täysistuntoihin ja olemaan niissä aktiivinen

järjestämään (virallisia ja epävirallisia) tilaisuuksia todisteiden keräämiseksi ja tiedon levittämiseksi.

29 Parlamentaarisen yleiskokouksen raportti, 8.6.2019, asiakirja 14908, 73 §. <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref- DocDetails-EN.asp?FileID=27718&lang=EN>.

On näyttöä siitä, että naiset eivät voi voittaa sukupuoleen perustuvan väkivallan vastaista taistelua yksin. Naisiin kohdistuvan väkivallan lopettaminen on kaikkien yhteiskunnan jäsenten yhteinen vastuu. On tärkeää huomata, että miehet ja pojat voivat olla keskeisiä muutoksen edistäjiä.³⁰ Kattava puuttuminen sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan sekä voimaannuttaa naisia että sitouttaa aktiivisesti miehiä toimimaan asennemuutoksen edistämiseksi, jota tarvitsemme väkivaltaa aikaansaavien ja ylläpitävien sosiaalisten normien poistamiseksi. Koska naisiin kohdistuvan väkivallan tekijät ovat pääasiassa miehiä, on ratkaisevan tärkeää, että miehet sitoutuvat poistamaan sukupuolistereotypioita, vaikuttamaan muihin miehiin, mallintamaan positiivista käyttäytymistä ja osallistumaan aktiivisesti naisiin kohdistuvan sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseen ja poistamiseen tähtäävien ohjelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon. Miespuolisten kansanedustajien olisi näytettävä esimerkkiä tässä asiassa.

”Naisten oikeudet luovat paremman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan kaikille... Naisten vapaus ei synny miesten kustannuksella, vaan se on myös miesten etu.”³¹

5.3. Kansanedustuslaitoksen osallistuminen Grevion seurantatyöhön

Lainsäädännön tai politiikan tarkastelu Istanbulin sopimuksen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi ja täytäntöönpanotoimien valvonta eivät saisi olla kertaluonteista toimintaa vaan jatkuva tehtävä. Kun Grevio jatkaa perustason arviointiraporttien julkaisemista, saadaan lisää näyttöä kansanedustuslaitosten osallistumisesta seurantaprosessiin ja hyvistä käytännöistä, joista jäsenet voivat oppia ja joita toistaa omilla parlamenteissaan.

5.3.1. Valtioraportoinnin, maavierailujen ja valtion kanssa käytävän vuoropuhelun aikana

Grevion valvonta muodostuu useista eri elementeistä (katso luku 4 ja kuva 1), ja kansanedustajat voivat osallistua aktiivisesti lähes kaikkiin prosessin vaiheisiin.

30 Maailman terveysjärjestö (2007), Engaging men and boys in changing gender-based inequity in health: evidence from programme interventions, saatavilla osoitteessa www.who.int/gender/documents/Engaging_men_boys.pdf (haettu 24.10.2019).

31 Euroopan neuvoston pääsihteeri Thorbjørn Jaglandin lausunto konferenssissa *Women's rights at the crossroads: strengthening international co-operation to close the gap between legal frameworks and their implementation*, Strasbourg, 24.5.2019, <https://www.coe.int/en/web/genderequality/strasbourg-conference-may-2019>.

Seurannan ensimmäinen vaihe on valtion raportin laatiminen ja toimittaminen. Tätä tehtävää ei ole tarkoitettu ainoastaan toimeenpanevan elimen vastuulle. Huolellinen Grevion [kyselylomakkeeseen](#) vastaaminen edellyttää lähes poikkeuksetta tietojen hankkimista valtion eri viranomaisilta. Kansanedustuslaitosten valiokunnat voivat tarjota aktiivisen panoksensa valtion raportin laatimiseen. Tätä ei ole vielä hyödynnetty tarpeeksi. Tämä prosessi voi auttaa ilmoittamaan lainsäädännöllisistä puutteista ja muista havaituista puutteista.

Mitä sinä voit tehdä?

- ▶ Pyydä hallitusta tiedottamaan kansanedustuslaitokselle kaikista Grevion esittämistä tietopyynnöistä.
- ▶ Tarjoudu osallistumaan valtion raportin laatimiseen ennen sen toimittamista Greviolle.
- ▶ Tee yhteistyötä Grevion jäsenten kanssa kutsumalla heidät kansanedustuslaitoksessanne järjestettäviin keskusteluihin, konferensseihin tai muuhun toimintaan.

Suomi: eduskunnan osallistuminen valtion raportin laatimiseen

Suomen eduskunnalle annettiin tilaisuus ilmaista näkemyksensä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanosta. Hallitus pyysi eduskunnalta lausuntoa perustason [valtion raportistaan](#). [Pyyntö osoitettiin perustuslakivaliokunnalle, EN:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunnalle ja eduskunnan ihmisoikeusryhmälle. Hallituksen laatima raporttiluonnos jaettiin myös eduskunnalle kommentoitavaksi.](#) Eduskunta korosti raporttiin antamassaan lausunnossa muun muassa [eduskunnan naisverkoston](#) roolia raiskauksen lakisäateisen määritelmän muuttamisessa Istanbulin sopimuksen vaatimusten mukaiseksi eli suostumuksen puutteeseen perustuvaksi.

Muita mahdollisia osallistumisen muotoja ovat Grevion jäsenten ja asiasta kiinnostuneiden kansallisten kansanedustuslaitosten jäsenten henkilökohtainen mielipiteidenvaihto ja kuuleminen. Tällaisia kokouksia on pidetty useiden Grevion maavierailujen aikana.

Ranska: Grevion valtuuskunnan tapaaminen valtiovierailun aikana

Ranskan hallitus toimitti Greviolle kertomuksen sopimuksen täytäntöönpanosta huhtikuussa 2018. Grevion asiantuntijat tekivät seurantakäynnin Ranskaan lokakuussa 2018. Vierailun aikana Grevion valtuuskunta tapasi kansalliskokouksen ja senaatin naisten oikeuksien valtuuskuntien puheenjohtajat.

Tällaisella suoralla toiminnalla on useita etuja. Se tarjoaa kansanedustuslaitoksen jäsenille mahdollisuuden

- ▶ saada lisätietoa Grevion seurantamenettelystä
- ▶ pyytää neuvoja ja saada palautetta riippumattomalta asiantuntijalta naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi toteutettavista jatkotoimista tai suunnitelluista kansanedustuslaitoksen toimista
- ▶ saada tietoa siitä, miten muut valtiot ovat ratkaisseet samanlaisia haasteita
- ▶ täydentää tai tasapainottaa toimeenpanevan elimen laatimaa selvitystä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon tilanteesta, jos se on epätäydellinen tai epätarkka.

5.3.2. Grevion raporttien ja päätelmien seuraaminen

Mitä sinä voit tehdä?

Grevion laatiman raportin asianmukaisen parlamentaarisen seurannan olisi sisällettävä vähintään seuraavat vaiheet:

- ▶ Pyydetään hallitusta käynnättämään nopeasti Grevion raportti ja toimittamaan se parlamentille.
- ▶ Käydään suullisia keskusteluja ministerien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.
- ▶ Sovitaan seurantatoimista, myös aikataulusta.
- ▶ Lisätään tietoisuutta Grevion raportista asiaankuuluvien sidosryhmien ja suuren yleisön keskuudessa.

Grevion raportissa korostetaan myönteisiä aloitteita kaikenlaisen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kansallisella tasolla. Siinä pyritään myös tunnistamaan puutteita ja tarjoamaan konkreettisia ehdotuksia sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi. Grevion havaintojen ja sopimuksen osapuolten komitean suositusten olisi johdettava asianmukaisiin lainsäädännöllisiin ja poliittisiin uudistuksiin. Greviolta saa myös poliittista ja asiantuntijaneuvontaa, jota voidaan hyödyntää keskusteluissa naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamista koskevien strategioiden ja toimintasuunnitelmien rahoittamisesta. Siksi on tärkeää, että kaikki kansanedustajat, riippumatta siitä, ovatko he erityisesti sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia käsittelevien valiokuntien jäseniä vai eivät, ottavat Grevion arvioinnin huomioon. Tämä auttaa heitä toteuttamaan erityisesti seuraavia parlamentaarisen tason toimia:

Grevion raportin käännättäminen nopeassa aikataulussa

Istanbulin sopimuksessa edellytetään, että Grevion raportit jaetaan kansanedustuslaitoksille. Yleisellä tasolla voidaan sanoa, että hallitukset noudattavat tätä vaatimusta. Tästä huolimatta raporttien käännökset eivät toisinaan ole välittömästi lainsäätäjän saatavilla. Viivästykset vaikeuttavat kansanedustajan osallistumista välittömästi raportin julkaisemisen jälkeen sen varmistamiseen, että Grevion päätelmät julkaistaan ja että raportin jatkoseuranta toteutetaan asianmukaisesti. Kansanedustajat voivat ja heidän pitäisi vaatia ennakoivasti, että toimeenpaneva elin toimittaa viipymättä käännökset Grevion raportista kaikille virallisille kielille. Kansanedustajien olisi myös vaadittava, että Grevion raportit käännetään vähemmistökielille.

”Useiden arvioimienne maiden viranomaiset ovat pitäneet julkaisiamme raportteja... erittäin hyödyllisinä sopimuksen [paremman täytäntöönpanon] kannalta. [H]eidän mielestään suosituksemme ovat konkreettisia, ja he ovat olleet tyytyväisiä siihen, että ne ovat ohjanneet heitä kohti sopimuksen parempaa täytäntöönpanoa. Mitä muuta voisimme haluta? [S]e toimii juuri kuten sen pitäisikin.” (Feride Acar, Grevion entinen puheenjohtaja, videohaastattelu, Strasbourg, toukokuu 2019)

Ruotsi: valtiopäivien tietoisuuden lisääminen Grevion raporteista

Grevion Ruotsia koskeva arviointi julkaistiin ruotsiksi [Ruotsin hallituksen verkkosivuilla](#), ja mukana oli linkki [Euroopan neuvoston verkkosivustolle](#) ja myös [koko teksti englanniksi](#). Täydellinen yhteenveto Grevion 41 havainnosta käännettiin myös ruotsiksi ja julkaistiin hallituksen verkkosivuilla. Kun arviointiraportin koko tekstiä käännettiin asiaankuuluvia toimijoita varten, tiedot Grevion arvioinnin toimeenpanon jatkotoimista toimitettiin oikeusvaliokunnan sihteeristölle yhdessä englanninkielisten kirjallisten raporttien kanssa.

Grevion raporttia koskevien suullisten keskustelujen aloittaminen

Tärkeä askel parlamentaaristen toimien tarpeen tunnistamisessa ja Grevion tulosten täytäntöönpanossa on suullinen keskustelu raportin julkaisemisen jälkeen. Tällaisia keskusteluja voidaan käydä valiokunnissa tai täysistunnossa. Ne olisi järjestettävä yhdessä ministerien kanssa ja avoimina myös kansalaisyhteiskunnan edustajille ja tiedotusvälineille, jotta varmistetaan avoimuus ja osallistava vuoropuhelu asiantuntijaryhmän havaintojen seurannasta. On suositeltavaa, että kansanedustuslaitokset kutsuvat Greviolle varjoraportteja toimittaneet kansalaisjärjestöt esittämään näkemyksensä Grevion raportista.

Turkki: Grevion raportista keskusteleminen parlamentissa

Turkissa Grevion raportista keskusteltiin parlamentissa. Kuukauden kuluttua [arviointiraportin](#) julkaisemisesta [naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevä komitea](#) käsitteli sitä ja päätti perustaa Istanbulin sopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja seurantaan keskittyvän alakomitean. Alakomitea [keskusteli](#) silloisen Grevion puheenjohtajan Feride Acarin kanssa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevien kansainvälisten normien kehityksestä, Istanbulin sopimuksen määräyksistä ja Grevion raportin seurannasta.

Jatkotoimiin sitoutuminen

Vaikka keskustelut ovat tärkeitä, ne harvoin yksinään johtavat mielekkääseen toimintaan. Asiasta vastaavien valiokuntien olisi sen vuoksi laadittava asiakirjoja, esimerkiksi päätöslauselma, mahdollisesti toimeenpanevalle elimelle annettavien suositusten yhteydessä. Tämän voi toteuttaa useissa eri muodoissa, joista esimerkkejä ovat seuraavat:

- ▶ kansanedustuslaitoksen toimintasuunnitelma naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan poistamiseksi, jossa otetaan huomioon Grevion havainnot ja vahvistetaan täytäntöönpanon aikataulu
- ▶ ehdotukset muiden kansallisten toimintasuunnitelmien tarkistamiseksi Grevion asiantuntijoiden määrittelemien painopistealueiden huomioon ottamiseksi
- ▶ sen varmistaminen, että hallitus raportoi säännöllisesti edistymisestään Grevion havaintojen täytäntöönpanossa.

Albania: Grevion raportista keskusteleminen parlamentissa

Vain kymmenen päivän kuluttua Grevion [Albaniaa koskevan ensimmäisen \(perustason\) arviointiraportin](#) julkaisemisesta Albanian parlamentti hyväksyi [pätöslauselman](#) naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan tuomitsemisesta ja oikeudellisten mekanismien tehokkuuden lisäämisestä sen ehkäisemiseksi. Tämän päätöslauselman nojalla parlamentti perusti pysyvän sukupuolten tasa-arvoa ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä käsittelevän alakomitean, joka laati yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman Grevion raportin ja CEDAW-komitean havaintojen täytäntöönpanon varmistamiseksi. Alakomitean toimintaohjelmaa toteutetaan koordinoitusti yhdessä Naisten parlamenttiliiton ja muiden parlamentin alajärjestöjen kanssa.³²

32 Katso myös M. Llubani, [Mapping of Policies and Legislation on Violence against Women and the Istanbul Convention in Albania](#), European Women's Lobbyn julkaisu (ei päiväystä), saatavilla osoitteessa www.womenlobby.org/IMG/pdf/ewl-albania_report_web.pdf (haettu 24.10.2019).

Itävalta: Grevion raportista keskusteleminen parlamentissa

Grevio antoi Itävaltaa koskevan [seurantaraporttinsa](#) vuonna 2017. Raportti [käännettiin saksaksi](#), ja se esiteltiin asianmukaisesti kansallisneuvostolle osapuolten komitean hyväksymien [suositusten käännöksen](#) ohella. Kansallisneuvoston ihmisoikeuskomitea [keskusteli](#) raportista joulukuussa 2018 yhdessä Grevion jäsenen ja erään itävaltalaisen kansalaisjärjestön asiantuntijan kanssa. Naisasioista vastaava ministeri lupasi keskustelun aikana sitouttaa lisää rahoitusta väkivallan ehkäisyyn ja toimintakeskuskille. Tämän jälkeen raportista [keskusteltiin](#) ja se otettiin käsiteltäväksi täysistunnossa, ja kansallisneuvosto hyväksyi yksimielisesti [päättöslauselman](#).

Portugali: lainsäädäntötoimet vastauksena Grevion raporttiin

Portugalin tasavallankokous on seurannut aktiivisesti Grevion [ensimmäistä arviointiraporttia](#) ja [osapuolten komitean suosituksia](#). Tutkimusryhmä [Grupo de Trabalho – Alterações Legislativas – Crimes de Perseguição e Violência Doméstica](#) perustettiin perussopimus-, perusoikeus- ja vapausasioiden valio-kunnassa käsittelemään 18:aa sukupuoleen perustuvaa ja perheväkivaltaa koskevaa lainsäädäntöaloitetta, jotka oli määrä esittää tasavallankokouksen hyväksyttäväksi Grevion mietinnön ja asiaa koskevien virallisten tilastojen julkaisemisen jälkeen.

Tiedon levittäminen

Viimeisenä muttei vähäisimpänä asiana todettakoon, että kansanedustajat voivat auttaa Grevion raportin levittämisessä mahdollisimman laajalle keskeisten ryhmien keskuudessa. Täydellisen raportin lisäksi tiivistelmien ja parlamentaarista seurantaan koskevien tietojen olisi oltava julkisesti saatavilla kansanedustuslaitoksen verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Lehdistötilaisuudet voivat auttaa lisäämään yleistä kiinnostusta Grevion havaintoja ja niitä kansanedustuslaitoksen toimia kohtaan, joilla varmistetaan havaintojen täytäntöönpano ja tehostetaan toimia sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi ja lopettamiseksi.

Grevion raporttien esittely muilla foorumeilla

Jotkut kansanedustajat toimivat useilla eri foorumeilla: he voivat olla alueellisten tai kansainvälisten kansanedustajalaitosten jäseniä, toimia kansalaisjärjestöjen jäseninä, olla mukana ammattiliitoissa tai ammatillisissa elimissä tai tukea aktiivisesti muita kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ja

järjestöjä, jotka edistävät sukupuolten tasa-arvoa ja työskentelevät naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi. Tämä tehtävien kertyminen samoille toimijoille voi helpottaa Grevion kertomusten julkistamista laajemmille yleisöille. Esimerkiksi Itävallassa kansallisneuvoston ihmisoikeus- ja tasa-arvovaliokunnan jäsen, joka on myös Itävallan PACE-valtuuskunnan jäsen, analysoi Grevion Itävaltaa koskevan perusarviointiraportin vaikutuksia naisten oikeusjärjestöön, jossa hän toimii.

5.4. Millaisia rakenteita ja mekanismeja on olemassa täytäntöönpanon edistämiseksi?

Istanbulin sopimuksen tuoma merkittävä uudistus on se, että siinä on määritelty sopimuksen täytäntöönpanon seurantaan liittyvät roolit Euroopan neuvoston parlamentaariselle yleiskokoukselle ja kansallisille kansanedustuslaitoksille (ks. edellä kohta 4.4). Muutamat kansanedustuslaitokset ovat siirtäneet tehtävän tähän tarkoitukseen perustetuille alakomiteoille. Esimerkiksi Albanian parlamentilla on sukupuolten tasa-arvoa ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä käsittelevä alakomitea. Turkissa perustettiin Istanbulin sopimuksen tehokasta täytäntöönpanoa ja seurantaa käsittelevä alakomitea Grevion perusarviointiraportin julkaisemisen jälkeen.

Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon kattava parlamentaarinen seuranta ja Grevion havaintojen seuranta eivät kuitenkaan edellytä kansanedustuslaitoksilta uusien rakenteiden perustamista tai erityisten mekanismien käyttöönottoa. Kohdassa 5.3 totesimme, että vaikka erityistä sisäistä seurantamenettelyä ei olisi, kansanedustajille on käytettävissään lukuisia välineitä, joiden avulla he voivat valvoa ja edistää sopimuksen täytäntöönpanoa. Lisäksi tavoitteet, jotka koskevat naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista sekä sukupuolten eriarvoisuuden poistamista väkivallan maaperänä, liittyvät kiinteästi moniin muihinkin aiheisiin, kuten terveys-, sosiaali- ja talousasioihin sekä oikeudellisiin ja perustuslaillisiin asioihin. Vaikka ensisijaista vastuuta näistä kysymyksistä arvioidaan usein (eksplisiittisesti tai implisiittisesti) yhtäältä sukupuolten tasa-arvoa ja toisaalta ihmisoikeuksia tai oikeusasioita käsittelevien valiokuntien toimivaltaan kuuluvissa asioissa, on vain loogista, että muut valiokunnat ottavat ne myös esille toimivaltuuksiansa mukaisesti. Tällainen risteävä lähestymistapa on Euroopassa melko yleinen.

Jos tarkkoja malleja ei ole, miten parlamentaarinen työ sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanemiseksi voidaan järjestää?

Miten järjestetään Istanbulin sopimukseen liittyvä parlamentaarinen työ?

- ▶ Katsomalla yli puoluerajojen. Naisiin kohdistuvan väkivallan lopettaminen ei ole puolueiden välinen taistelu, vaan sen on tapahduttava toimimalla yli puoluerajojen. Puolueiden väliset liittoutumat, olivatpa ne sitten parlamentaarisia naisryhmiä tai parlamentaarisen yleiskokouksen kansallisia valtuuskuntia, osoittavat poliittista johtajuutta tärkeissä asioissa.
- ▶ On varmistettava, että kansanedustuslaitos on edustettuna toimeenpanovallan tasolla perustetuissa erityisrakenteissa. Perustasolla on tärkeää, että toimeenpanoelimet perustavat kansanedustuslaitokseen yhteyspisteen varmistaakseen, että lainsäädäntöelin pysyy Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanossa saavutetun edistyksen ja sen haasteiden tasalla.
- ▶ Ottamalla muut mukaan. On hankittava liittolaisia, joiden kanssa toimia toimeenpaneavassa elimessä, oikeuslaitoksessa, erityisyksiköissä, lainvalvontaelimissä sekä tiedotusvälineissä ja kansalaisyhteiskunnassa.
- ▶ Yhteydet muiden valtioiden samanmielisiin kansanedustajiin. On käytettävä kansainvälisiä foorumeja ideoiden vaihtoon ja vaikuttavuuden lisäämiseen. Asiaankuuluvat ylikansalliset parlamentaariset toimijat on lueteltu jäljempänä liitteen 3 kohdassa ”Muita hyödyllisiä linkkejä”.
- ▶ Tarvitaan tukea kansanedustuslaitoksen virkahenkilöstöltä, mukaan lukien tutkimuspalvelut, jotka voivat tarjota asiaankuuluvia tilastoja ja tietoja. Euroopan neuvosto voi myös tarjota tukea oman parlamentaarisen ja hallitustenvälisen asiantuntemuksensa ansiosta (ks. jäljempänä kohta 6).
- ▶ Tarvitaan sinnikkyyttä. Sukupuoleen perustuva väkivalta ja sukupuolten epätasa-arvo ovat valitettavasti juurtuneet syvälle yhteiskuntaamme. Kansanedustuslaitosten jäsenten on vaadittava jatkuvasti muutosta.

Ranska: senaatin työ valiokuntien ulkopuolella

Ranskan senaatin naisten oikeuksien valtuuskunnalla on yleinen tehtävä tiedottaa senaatille hallituksen politiikkojen vaikutuksista naisten oikeuksiin sekä naisten ja miesten yhtäläisiin mahdollisuuksiin. Se voi laatia tiedotusraportteja ja antaa suosituksia, jotka voivat olla lainsäädäntöehdotuksia tai aloitteita, joiden tarkoituksena on kiinnittää viranomaisten huomio tarpeellisiin julkisen politiikan parannuksiin. Se voi myös seurata toimivaltansa kuuluvien lakien täytäntöönpanoa. Se pyytää jäseniään pohtimaan vuosittain erilaisia sukupuolten tasa-arvoon ja naisten oikeuksiin liittyviä teemoja. Vuonna 2018 sen työn teemana oli naisiin kohdistuva väkivalta, tarkemmin seksuaalinen ja perheväkivalta sekä naisten sukuelinten silpominen. Samana vuonna annettiin kaksi raporttia, joissa viitattiin nimenomaisesti Istanbulin sopimukseen: [Preventing and combating violence against women: a societal challenge](#) ja [Female genital mutilation: an ever-present threat, mobilisation to be reinforced](#).

5.5. Yhteenveto

Kansanedustajat ovat avainasemassa sen varmistamisessa, että Istanbulin sopimuksessa vahvistettu visio – naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettaminen – toteutuu. Tämän saavuttamiseksi kansanedustajien olisi

- ▶ näytettävä esimerkkiä myönteisestä asenteesta ja käyttäytymisestä, asetettava julkisesti naisten ja miesten täyden tasa-arvon puolustajiksi ja tuomittava yksiselitteisesti kaikki sukupuoleen perustuvan väkivallan muodot
- ▶ käytettävä lainsäädäntö-, valvonta- ja budjettivaltaansa varmistaakseen Istanbulin sopimuksen täytäntöönpano sekä Grevion havaintojen ja osapuolten komitean suositusten seuranta
- ▶ lisättävä tietoisuutta sopimuksesta kansanedustuslaitoksessa ja sen ulkopuolella
- ▶ perustettava liittoutumia muiden valtion viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan, akateemisten järjestöjen, tiedotusvälineiden ja ruohonjuuritason järjestöjen edustajien kanssa.

6. Sisäinen asiantuntijuus ja ulkoinen yhteistyö

6.1. Sisäinen asiantuntijuus

Aktiivisesti Istanbulin sopimuksen mukaisten oikeuksien ja takeiden edistämiseen osallistuvat kansanedustajat voivat tukeutua sisäiseen ja ulkoiseen asiantuntemukseen. Ensinnäkin sopimuksen, Grevion mietintöjen ja [osapuolten komitean](#) suositusten täytäntöönpanon seurannan edistyminen toimivat osaltaan tietolähteiden, tiedon, asiantuntemuksen ja hyvien käytäntöjen valikoiman laajentamiseksi. Toiseksi sopimus on yhä enemmän akateemisten opintojen ja tutkimuksen ja tutkimuksen kohteena. Kolmanneksi sekä Grevio että hallitustenvälinen sektori [sukupuolten tasa-arvokomitean](#), muiden Euroopan neuvoston toimielinten ja rakenteiden sekä yhteistyötoimien kautta kehittävät edelleen hyödyllistä tietoa ja välineitä, kuten opintoja, tutkimusta, käsikirjoja, tietolomakkeita ja verkkoresursseja (kuten [HELP-kursseja](#)). Kansanedustajat voivat hyödyntää tätä tietoa puolustaessaan sopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa.

Kansanedustajat voivat myös tukeutua toistensa kokemuksiin ja hyötyä niistä. Parlamentaarinen [Women Free from Violence -verkosto](#) tarjoaa foorumin tähän.³³ Sen toiminnassa voidaan hyödyntää hyvin moninaista ja rikasta kokemusta, jota kaikkiaan 47 jäsenvaltion mutta myös tarkkailijajäsenten ja demokratian edistämisen kumppanuusvaltioiden kansanedustuslaitosten jäsenillä on. Verkosto antaa tilaisuuden rakentaa osaamista, liittoutumia ja kumppanuuksia keskittyen kokemusten vaihtoon vertaisten kesken ja näkemysten vaihtoon eri asiantuntijoiden, palveluntarjoajien, lainvalvojien, tiedotusvälineiden, yliopistomaailman, kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin tai muiden sidosryhmien kanssa.

Suomi: PACE-edustajien vuosiraportointi

Esimerkki hyvistä käytännöistä on se, että Suomen valtuuskunta Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa esittää vuosikertomuksen Suomen kansanedustuslaitoksen täysistunnolle. Keskusteluissa jäsenet voivat esittää naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja perheväkivaltaan liittyviä kysymyksiä tai kommentteja sekä nostaa esiin niihin liittyviä aiheita.

33 Lisätietoa parlamentaarisesta Women Free from Violence -verkostosta on osoitteessa www.assembly.coe.int/nw/Page-EN.asp?LID=WFFV (haettu 25.10.2019).

Parlamentaarinen johtajuus: parlamentaarinen yleiskokous ja parlamentaarisen Women Free from Violence -verkoston jäsenet

Yleiskokoukselle annettu tärkeä rooli Istanbulin sopimuksen seurannassa ja kansanedustuslaitosten jäsenten aktiivinen osallistuminen parlamentaariseen Women Free from Violence -verkostoon tarjoavat yhdessä kansanedustajille mahdollisuuden ja vastuun edistää sopimusta kansallisella tasolla sekä alueellisilla ja kansainvälisillä foorumeilla sekä lisätä tietoisuutta Grevion työstä ja sen näkyvyyttä. Kansanedustajat voivat vahvistaa Strasbourgin ääntä kotimaassaan ja johtaa uudistuksia, joilla pyritään saattamaan kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö sopimuksen vaatimusten mukaisiksi ja lisäämään tietoisuutta sopimuksesta ja Grevion työstä kansallisissa valtuuskunnissa. He voivat näin ollen luoda merkityksellisen yhteyden tämän prosessin kansallisen ja kansainvälisen ulottuvuuden välille. Tähän kuuluu parlamentaaristen yleiskokouksen päätöslauselmien asianmukaisen seurannan varmistaminen ja Istanbulin sopimukseen liittyvien väärinkäsitysten ja tarkoituksellisen opportunistisen arvostelun paljastaminen ja kumoaminen.

6.2. Ulkoinen yhteistyö ja asiantuntijuus

Parlamentaarinen yleiskokous on perustanut läheisiä kumppanuuksia ja yhteistyötä muiden parlamentaaristen verkostojen kanssa Euroopassa ja sen ulkopuolella edistääkseen Istanbulin sopimusta ja puuttuakseen [seksismiin, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja perheväkivaltaan liittyviin kysymyksiin](#). Kaikki kansanedustajat voivat hyötyä tällaisesta yhteistyöstä. Yleiskokouksen keskeiseksi liittolaiseksi muodostuneen [parlamenttienvälisen liiton](#) lisäksi yhteistyötä voidaan ja pitää tehostaa muiden alueellisten parlamentaaristen yleiskokousten kanssa, joiden tehtävänä on puuttua sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan.³⁴

[YK:n foorumin](#) tavoitteena on tehostaa naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa ja syrjintää koskevien kansainvälisten ja alueellisten mekanismien välistä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevat kansalliset lait ja politiikat ovat käytännössä tehokkaita. Grevio on tämän foorumin jäsen, ja kansanedustajat voivat etsiä yhteistyötapoja foorumin kanssa ja hyödyntää sen jäsenten asiantuntemusta ja verkostoja.

34 Luettelo asiaankuuluvista kansainvälisistä ja alueellisista yleiskokouksista on liitteessä 3.

7. Päätelmät

Naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta rikkovat monia Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja muissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa määriteltyjä oikeuksia – oikeutta elämään, oikeutta tulla suojelluksi yksityishenkilöiden epäinhimilliseltä kohtelulta, oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen. Huolimatta näiden ilmiöiden lähes universaalista tuomitsemisesta ja toistuvista kehotuksista toimiin naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa esiintyy edelleen yleisesti.

Kun Istanbulin sopimus tuli voimaan 1. elokuuta 2014, sitä juhlittiin oikeutesti virstanpylväänä kohti naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan poistamista yhteiskunnistamme. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi sopimus on ratifioitava ja pantava tehokkaasti täytäntöön kaikkialla.

Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen jäsenet ja erityisesti parlamentaarisen [Women Free from Violence -verkoston](#) jäsenet ovat näyttäneet tietä sopimuksen edistämisessä. Heidän työnsä on ollut hedelmällistä: lähes kolme neljäsosaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioista on ratifioinut tämän vedenjakajana toimivan sopimuksen. Sopimuksen ratifioinnin ja käytännön täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvitaan kuitenkin kaikki mahdollinen ponnistelu. Sopimuksen myönteisestä ja konkreettisesta vaikutuksesta lainsäädännöllisiin, poliittisiin ja asenteellisiin muutoksiin vallitsee yleinen yksimielisyys. Yleinen yksimielisyys vallitsee myös siitä, että tarvitaan lisätoimia sen varmistamiseksi, että valtiot noudattavat täysimääräisesti sopimuksen ratifioinnin yhteydessä asettamiaan velvoitteita.

Kaikki kansanedustajat ovat lainsäädäntö-, päätöksenteko-, valvonta- ja budjettivaltansa kautta keskeisiä sidosryhmiä tässä pyrkimyksessä. Naisten on voitava luottaa siihen, että heidän valitsemansa edustajat puolustavat etulinjassa heidän oikeuttaan elää väkivallatonta elämää. Tässä käsikirjassa esitellään myönteisiä esimerkkejä kansanedustuslaitosten osallistumisesta sopimuksen edistämiseen ja annetaan myös ehdotuksia parlamentaarisen tason toimista ja aloitteista. Toivomme, että se toimii käytännöllisenä apuvälineenä ja inspiraationa kansanedustajille kaikkialla Euroopassa ja sen ulkopuolella, jotta Istanbulin sopimuksen sitoumukset voidaan muuntaa toiminnaksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamiseksi.

Liite 1

Tarkistuslista kansanedustajille: Istanbulin sopimuksen tukeminen

Tarkistuslistaa voidaan käyttää itsearviointivälineenä ja inspiraationa Istanbulin sopimuksen ratifioinnin ja täytäntöönpanon edistämiseen omassa maassasi ja sen ulkopuolella. Se on tarkoitettu luettavaksi yhdessä tämän käsikirjan Mitä sinä voit tehdä? -laatikoiden kanssa.

Positiivisen käyttäytymisen mallintaminen

- ▶ Tunnista, että naisiin kohdistuva väkivalta loukkaa perustavaa laatua olevia ihmisoikeuksia, on syrjinnän muoto ja loukkaa naisten ihmisarvoa.
- ▶ Tuomitse yksiselitteisesti naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta kaikissa muodoissaan.
- ▶ Tunnusta, että naisiin kohdistuva väkivalta on sekä historiallisesti eriarvoisten valtasuhteiden ilmentymä naisten ja miesten välillä että keino säilyttää nämä eriarvoisuudet.
- ▶ Pyri poistamaan eriarvoisuutta ja syrjintää muun muassa edistämällä naisten tasa-arvoista osallistumista päätöksentekoprosesseihin.
- ▶ Pyri muuttamaan syrjiviä asenteita ja haitallisia stereotyyppioita, jotka aiheuttavat ja ylläpitävät sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.
- ▶ Puolusta Istanbulin sopimusta torjumalla myyttejä ja väärinkäsityksiä välittämällä tietoa sopimuksen todellisesta tavoitteesta ja sen myönteisestä vaikutuksesta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamiseen.

Istanbulin sopimuksen ymmärtäminen ja sen edistäminen kansanedustuslaitoksissa

- ▶ Jos maasi ei ole vielä ratifioinut Istanbulin sopimusta, pyydä toimeenpanoelimiä kartoittamaan voimassa oleva lainsäädäntö, politiikat sekä oikeudelliset ja hallinnolliset käytännöt verrattuna Istanbulin sopimuksen vaatimuksiin yhteensopimattomuusalueiden tunnistamiseksi ja ratifioinnin vaikutusten ymmärtämiseksi paremmin. Järjestä näkemystenvaihtoa vertaistasolla sopimuksen ratifioinnin edistämiseksi.

- ▶ Jos maasi on ratifioinut Istanbulin sopimuksen, ota yhteyttä niiden jäsenvaltioiden kansanedustuslaitosten jäseniin, jotka eivät vielä ole ratifioineet sopimusta, ja jaa kokemuksia kansallisten lakien ja politiikkojen yhdenmukaistamisesta sopimuksen vaatimusten kanssa sekä sopimuksen myönteisestä vaikutuksesta kansalliseen lainsäädäntöön ja politiikkaan sukupuoleen perustuvan väkivallan lopettamiseksi.
- ▶ Lisää kansanedustuslaitoksen tietoisuutta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan syistä, muodoista, yleisyydestä ja seurauksista kutsumalla kansalaisyhteiskunnan asiantuntijoita, Grevion jäseniä ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta selviytyneitä (avoimiin) kuulemisiin.
- ▶ Valtavirtaista sukupuolten tasa-arvo ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta parlamentaarisiiin mekanismeihin ja prosesseihin.
- ▶ Varmista, että kaikki komiteat käsittelevät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa, mikäli niitä ilmenee heidän toimintaansa liittyvissä kysymyksissä.
- ▶ Osoita ensisijainen vastuu Grevion havaintojen seurannasta (tätä tarkoitusta varten perustetulle tai jo olemassa olevalle) elimelle tai rakenteelle.
- ▶ Varmista tämän käsikirjan ja liitteessä 3 lueteltujen muiden materiaalien kääntäminen virallisille kielille ja vähemmistökielille.

Istanbulin sopimuksen vaatimusten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja käytäntöjä

- ▶ Varmista, että Istanbulin sopimuksen täysimääräisen saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä edellyttämät lainsäädäntöuudistukset määritetään.
- ▶ Poista naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta rankaisematta jättäminen säätämällä lakeja, joilla asianmukaisesti kielletään ja määrätään rangaistavaksi kaikki sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat sukupuoleen perustuvan väkivallan muodot ja kaikki sukupuoleen perustuvan syrjinnän muodot.
- ▶ Anna riittävät säännökset, joilla varmistetaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan tekijöiden tehokas tutkinta ja syytteenpano sekä sellaisten oikeudellisten menettelyjen luominen, joilla suojellaan tällaisen väkivallan uhreja ja todistajia.
- ▶ Ota sukupuolinäkökohdat huomioon lainsäädännössä. Varmista, että käytössä on menettely lakiesitysten sukupuolivaikutusten arvioimiseksi.
- ▶ Tarkista ja muuta lainsäädäntöä, jolla vahvistetaan, ylläpidetään tai muuten sallitaan sukupuolistereotypioita.

- ▶ Tutki lainsäädäntöehdotusten yhteensopivuutta kansainvälisen ihmisoikeusnormien ja Istanbulin sopimuksen määräysten kanssa.
- ▶ Helpota yleisön osallistumista lainsäädäntöprosessiin järjestämällä lakiluonnoksia koskevia kuulemisia ja pyytämällä kansalaisyhteiskuntaa kommentoimaan niitä.
- ▶ Valvo tehokkaasti lainsäädännön täytäntöönpanoa ja sen käytännön vaikutuksia naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseen ja torjumiseen.
- ▶ Suunnittele kattavia politiikkoja kaikille hallinnonaloille sen varmistamiseksi, että ammattilaiset yhdistävät voimansa uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi paremmin, väkivallan ehkäisemiseksi ja naisiin kohdistuvan väkivallan tai perheväkivallan rankaisemattomuuden lopettamiseksi.
- ▶ Hyväksy parlamentaarisia toimintasuunnitelmia ja strategioita, joilla pyritään erityisesti ehkäisemään ja torjumaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, ja sisällytetään sukupuoleen perustuva väkivalta muihin parlamentaarisiiin suunnitelmiin ja strategioihin.
- ▶ Varmista sukupuolinäkökulman soveltaminen politiikkoja suunniteltaessa ja niiden vaikutuksia arvioitaessa.
- ▶ Toteuta lisätoimia naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi – taloudellisesti, poliittisesti ja sosiaalisesti.

Hallituksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumista koskevan politiikan valvonta

- ▶ Käytä kaikkia käytössä olevia työkaluja ja tiedustele hallitukselta, miten se tukee Istanbulin sopimusta, sen velvoitteita ja täytäntöönpanoa, mukaan lukien kirjalliset ja suulliset kysymykset, välikysymykset, tietopyynnöt ja tiedustelut.
- ▶ Tarkastele hallituksen toimia Grevion havaintojen ja osapuolten komitean suositusten täytäntöönpanon osalta.
- ▶ Vaadi toimeenpanoelimiä helpottamaan valvontatehtävää seuraavin tavoin:
 - säännöllinen (vähintään vuosittainen) raportointi kansanedustuslaitokselle kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisesta, mukaan lukien Istanbulin sopimuksesta johtuvat velvoitteet
 - osallistuminen asiaankuuluviin valiokuntien kuulemisiin ja ajantasaisen tiedon välittäminen sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumisen tilanteesta

- kansanedustuslaitoksen kommenttien pyytäminen valtion raportti-luonnoksista Greviolle
- Grevion raporttien ja osapuolten komitean suositusten nopea käännättäminen kaikille virallisille kielille ja vähemmistökielille
- kansanedustuslaitoksen tiivis osallistuminen Istanbulin sopimuksen 70 artiklan mukaisesti perustetun koordinointielimen työhön.

Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunnan rahoittaminen

- ▶ Varmista, että kansallisissa talousarvioissa osoitetaan riittävästi varoja ohjelmiin ja politiikkoihin, joilla puututaan naiseen kohdistuvaan väkivaltaan sen kaikissa muodoissa, perheväkivalta mukaan lukien.
- ▶ Toteuta kansanedustuslaitoksen virkamiesten tuella talousarvioesitysten sukupuolivaikutusten arviointi. Kehitä kansanedustuslaitoksen virkamiesten valmiuksia arvioida ehdotettuja ja todellisia talousarvio-menoja sukupuolten tasa-arvon toteutumista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.
- ▶ Valvo menoja, joilla varmistetaan, että naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseen ja torjumiseen käytetyt julkiset varat käytetään tarkoituksenmukaisesti.
- ▶ Edistä naisten oikeuksia ajavien ryhmien, muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäis-miseksi ja torjumiseksi työskentelevien asiaankuuluvien ammattilaisten työtä tukevaa ja mahdollistavaa toimintaympäristöä.

Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon seuranta

- ▶ Tutustu Istanbulin sopimuksen seurannasta vastaavan Grevion työhön.
- ▶ Osallistu aktiivisesti Grevion arviointikäynteihin, erityisesti tapaamalla Grevion valtuuskuntaa sen vierailun aikana ja osallistumalla valtion raportin laatimiseen.
- ▶ Analysoi Grevion raporttia, ja ymmärrä, millaisia velvoitteita Grevion päätelmistä seuraa ja toimi niiden saattamiseksi osaksi lainsäädäntöä ja politiikkoja.
- ▶ Edistä Grevion ja osapuolten komitean suositusten jatkotoimien seu-rantaa koskevan kansallisen tietokannan kehittämistä ja toimintaa.
- ▶ Tee kenttävierailuja Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon valvomi-seksi muun muassa tapaamalla alan ammattilaisia, lainvalvontaelimiä, oikeusalan toimijoita ja kansalaisyhteiskunnan toimijoita paikan päällä.

Yhteistyö kansalaisten kanssa ja yhteistyön rakentaminen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamiseksi

- ▶ Harkitse kansallisen kampanjan aloittamista ja johtamista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan syistä, muodoista ja seurauksista sekä Istanbulin sopimuksen eduista.
- ▶ Järjestä konferensseja, seminaareja, työpajoja, mielenosoituksia ja kampanjoita tietoisuuden lisäämiseksi sukupuoleen perustuvasta väkivallasta ja Istanbulin sopimuksesta kansainvälisen naistenpäivän (8. maaliskuuta), kansainvälisen naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisen päivän (25. marraskuuta) ja sukupuoleen perustuvan väkivallan vastaisen kampanjan (25. marraskuuta–10. joulukuuta) yhteydessä.
- ▶ Osallistu naisten oikeuksia edistävien ryhmien ja muiden kansalaisjärjestöjen järjestämiin tapahtumiin ja toimiin.
- ▶ Lisää tietoisuutta siitä, miten Istanbulin sopimus voi edistää naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lopettamista, ja korosta Grevion havaintojen merkitystä keskeisille ammattilaisille ja suurelle yleisölle.
- ▶ Puutu sukupuoleen perustuvaan syrjintään, stereotypioihin ja Istanbulin sopimukseen liittyviin väärinkäsityksiin, joita esiintyy tiedotusvälineissä ja julkisessa keskustelussa.
- ▶ Luo ja ylläpidä tiiviitä yhteyksiä kansalliseen koordinoituihin esimerkiksi järjestämällä puolivuositain kokouksia.
- ▶ Järjestä puoluerajat ylittäviä rakenteita ja ota kaikki kansanedustajat mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjuntaan.
- ▶ Tunnista organisaatioita, jotka työskentelevät sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, ja selvitä tapoja tehdä yhteistyötä.
- ▶ Ota yhteyttä riippumattomiin kansalaisyhteiskunnan järjestöihin, erityisesti (ruohonjuuritason) naisten oikeuksia edistäviin ryhmiin ja erityisesti elimiin, jotka toimittavat Greviolle varjoraportteja, ja tee yhteistyötä niiden kanssa saadaksesi tietoa tilanteesta.
- ▶ Kehota kansalaisyhteiskunnan asiantuntijoita osallistumaan kansanedustuslaitoksen työhön esimerkiksi osallistumalla kuulemisiin, toimittamalla aineistoa selvityksiin ja esittämällä näyttöä lainsäädännön ja politiikkojen vaikutuksista sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi.
- ▶ Edistä aktiivista kansalaisyhteiskuntaa tukevaa toimintaympäristöä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

- ▶ Rakenna ja ylläpidä säännöllistä vuoropuhelua ja tehokasta yhteistyötä muiden kansallisten sidosryhmien, myös alueellisten edustuslaitosten, paikallisviranomaisten, tasa-arvoelinten ja -mekanismien, kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden tai oikeusasiamiesten, oikeuslaitoksen, tiedotusvälineiden, yliopistomaailman, ammattilaisten (mukaan lukien oikeusalan ammattilaiset, sosiaalityöntekijät, lastensuojeluhenkilöstö, terveydenhuollon ammattilaiset), poliisin ja opettajien kanssa, jotta varmistetaan uhrien parempi suojelu ja auttaminen, väkivallan ehkäiseminen ja tehokas tutkinta sekä rikoksentehtäjäiden syytteen saattaminen ja tuomitseminen.

Saavutusten dokumentointi ja jakaminen

- ▶ Dokumentoi saavutukset sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemisessä ja torjumisessa ja viesti niistä tehokkaasti. Korosta, miten sopimus on osaltaan vahvistanut suojelua sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa vastaan. Nosta esille toimintaa ja onnistumisia lehdistötilaisuuksissa, julkisissa lausunnoissa ja muissa vastaavissa.
- ▶ Ylläpidä ajantasaista verkkosivustoa, jossa on tietoa kansanedustuslaitoksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjuntaan liittyvästä toiminnasta sekä tietoa siitä, mistä sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrin voivat saada tukea.
- ▶ Hyödynnä tehokkaasti joukkotiedotusvälineitä ja sosiaalista mediaa täsmällisen tiedon levittämiseen naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta, Istanbulin sopimuksesta ja kansanedustuslaitoksen toiminnasta näissä kysymyksissä.

Muilta oppiminen ja tuen saaminen

- ▶ Luo tiiviitä yhteyksiä muiden valtioiden, erityisesti Istanbulin sopimuksen jäsenvaltioiden, kansanedustajiin ja pidä yhteyksiä yllä vertaisoppimisen helpottamiseksi.
- ▶ Jaa parhaita käytäntöjä, kokemuksia ja muuta tietoa sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta muiden Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden ja muiden maiden kansanedustajien kanssa ja edistä Istanbulin sopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa muualla.
- ▶ Hyödynnä edustamasi kansanedustuslaitoksen parlamentaarisen Women free From Violence -verkoston jäsenen erityistietämystä ja asiantuntemusta.
- ▶ Ota käyttöön menettely, jonka mukaan Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen kansallinen valtuuskunta tiedottaa kaikille

kansanedustajille toimistaan, ja varmista, että parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmia, jotka koskevat sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja sukupuolten tasa-arvoa, noudatetaan asianmukaisesti.

- ▶ Tunnista ja ota oppia hyvistä käytännöistä Euroopan ulkopuolelta, erityisesti seuraamalla muiden kansainvälisten parlamentaaristen yleiskokousten työtä (ks. liite 3) naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi.
- ▶ Hanki asiantuntemusta ja tukea Euroopan neuvostolta, erityisesti parlamentaariselta yleiskokoukselta, tasa-arvokomitealta ja Greviolta, jotta voit edistää Istanbulin sopimuksen ratifiointia ja täytäntöönpanoa käytännössä.

Liite 2

Sopimusteksti: Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta

Johdanto-osa

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut tämän yleissopimuksen allekirjoittajat, jotka palauttavat mieliin yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (ETS 5, 1950) ja sen pöytäkirjat, Euroopan sosiaalisen peruskirjan (ETS 35, 1961; tarkistettu vuonna 1996, ETS 163), Euroopan neuvoston yleissopimuksen ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta (ETS 197, 2005) ja Euroopan neuvoston yleissopimuksen lasten suojelemiseksi seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä (ETS 201, 2007);

Palauttavat mieliin seuraavat ministerikomitean suositukset Euroopan neuvoston jäsenvaltioille: suositus Rec(2002)5 naisten suojelemiseksi väkivallalta, suositus Rec(2007)17 sukupuolten tasa-arvoa koskevista vaatimuksista ja rakenteista, suositus Rec(2010)10 naisten ja miesten rooleista konfliktien estämisessä ja ratkaisemisessa sekä rauhanrakentamisessa, ja muut asiaan liittyvät suositukset;

Ottavat huomioon sen lisääntyvän oikeuskäytännön, jolla Euroopan ihmisoikeustuomioistuin asettaa merkittäviä naisiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyviä vaatimuksia;

Ottavat huomioon kansalaisyhteiskuntaa ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (1966), taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (1966), kaikkinaisten naisten syrjinnän poistamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (1979) ja sen valinnaisen pöytäkirjan (1999) sekä naisten syrjinnän poistamista käsittelevän komitean yleisluontoisen suosituksen no. 19 naisiin kohdistuvan väkivallan käsittelystä, Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lapsen

oikeuksista (1989) ja sen valinnaiset pöytäkirjat (2000) sekä Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (2006);

Ottavat huomioon Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön (2002);

Palauttavat mieliin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden perusperiaatteet ja erityisesti IV Geneven yleissopimuksen siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana (1949) sekä sen I ja II lisäpöytäkirjan (1977);

Tuomitsevat naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan kaikissa muodoissaan;

Tiedostavat, että naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteuttaminen sekä oikeudellisesti että tosiasiallisesti on keskeinen osa naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemistä;

Tiedostavat, että naisiin kohdistuva väkivalta ilmentää historiallista naisten ja miesten välistä valtasuhteiden epäyhtenäisyyttä, jonka johdosta miehet ovat hallinneet ja syrjineet naisia ja naisten täysimittainen eteneminen on estynyt;

Tiedostavat, että naisiin kohdistuva väkivalta on sukupuoleen perustuvana väkivaltana luonteeltaan rakenteellista ja että se on yksi niistä ratkaisevista yhteiskunnan rakenteista, joilla naiset pakotetaan alistettuun asemaan miehiin nähden;

Tiedostavat syvästi huolestuneina, että naiset ja tytöt altistuvat usein vakaville väkivallan muodoille, kuten perheväkivallalle, seksuaaliselle häirinnälle, raiskauksille, pakkoavioliitoille, niin sanotun ”kunnian” nimissä tehtävälle väkivallalle ja sukuelinten silpomiselle, jotka loukkaavat vakavasti naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia ja estävät olennaisesti naisten ja miesten välisen tasa-arvon saavuttamista;

Tiedostavat, että aseellisten konfliktien aikana loukataan jatkuvasti siviiliväestön ihmisoikeuksia erityisesti naisiin kohdistuvalla laajamittaisella tai järjestelmällisellä raiskaamisella ja seksuaalisella väkivallalla ja että sukupuoleen perustuva väkivalta voi lisääntyä sekä konfliktien aikana että niiden jälkeen;

Tiedostavat, että naiset ja tytöt ovat alttiimpia sukupuoleen perustuvalle väkivallalle kuin miehet;

Tiedostavat, että perheväkivalta kohdistuu suhteellisesti useimmin naisiin ja että myös miehet voivat joutua perheväkivallan uhreiksi;

Tiedostavat, että lapsia joutuu perheväkivallan uhreiksi, myös tämän väkivallan todistajina;

Pyrkivät luomaan Euroopan, joka on vapaa naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta;

Ovat sopineet seuraavasta:

I luku – Tavoitteet, määritelmät, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, yleiset velvoitteet

1 artikla – Yleissopimuksen tavoitteet

1. Tämän yleissopimuksen tavoitteina on
 - a. suojella naisia kaikilta väkivallan muodoilta sekä ehkäistä ja poistaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa ja saattaa väkivallantekijät syytteeseen;
 - b. edistää kaikkien naisten syrjinnän muotojen poistamista sekä naisten ja miesten välistä tosiasiallista tasa-arvoa, myös voimaannuttamalla naisia;
 - c. luoda laaja-alaiset puitteet, toimintaperiaatteet ja toimet kaikkien naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi;
 - d. edistää kansainvälistä yhteistyötä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan poistamiseksi;
 - e. tukea järjestöjä ja lainvalvontaviranomaisia sekä auttaa niitä toimimaan tehokkaasti yhteistyössä yhtenäisen lähestymistavan omaksumiseksi pyrittäessä poistamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa.
2. Jotta yleissopimuksen osapuolet panisivat sen määräykset tehokkaasti täytäntöön, yleissopimuksella luodaan erityinen seurantajärjestelmä.

2 artikla – Yleissopimuksen soveltamisala

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan kaikkiin naisiin kohdistuvan väkivallan muotoihin, mukaan lukien perheväkivalta, joka kohdistuu suhteellisesti useimmin naisiin.
2. Osapuolia kehoitetaan soveltamaan tätä yleissopimusta kaikkiin perheväkivallan uhreihin. Pannessaan täytäntöön tämän yleissopimuksen määräyksiä osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota naisiin sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreina.
3. Tätä yleissopimusta sovelletaan sekä rauhan aikana että aseellisten konfliktien yhteydessä.

3 artikla – Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa

- a. ”naisiin kohdistuva väkivalta” tarkoittaa naisiin kohdistuvaa ihmisoi-
keuksien loukkaamista ja yhtä syrjinnän muotoa, ja se käsittää kaikki

sellaiset sukupuoleen perustuvat väkivallanteot, jotka aiheuttavat tai voivat aiheuttaa naisille ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaaminen, pakottaminen tai mielivaltainen vapaudenriisto joko julkisessa tai yksityiselämässä;

- b. "perheväkivalta" tarkoittaa kaikkia perheen tai kodin sisäisiä tai toistensa entisten tai nykyisten puolisoitten tai kumppanien välisiä ruumiillisen, seksuaalisen, henkisen tai taloudellisen väkivallan tekoja riippumatta siitä, asuuko väkivallantekijä tai onko hän asunut samassa asunnossa uhrin kanssa;
- c. "sukupuoli" tarkoittaa yhteiskunnallisesti rakentuneita rooleja, käyttäytymismuotoja, toimintoja ja ominaisuuksia, joita tietty yhteiskunta pitää sopivina naisille ja vastaavasti miehille;
- d. "sukupuoleen perustuva naisiin kohdistuva väkivalta" tarkoittaa väkivaltaa, joka kohdistetaan naiseen hänen naiseutensa vuoksi tai joka kohdistuu suhteellisesti useimmin naisiin;
- e. "uhri" tarkoittaa a ja b alakohdassa tarkoitettua menettelyn kohteeksi joutuvaa luonnollista henkilöä;
- f. "naiset" tarkoittaa myös alle 18-vuotiaita tyttöjä.

4 artikla – Perusoikeudet, tasa-arvo ja syrjinnän kieltö

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet edistääkseen ja suojellakseen jokaisen, erityisesti naisten, oikeutta elää vapaana väkivallasta sekä julkisessa että yksityiselämässä.
2. Osapuolet tuomitsevat kaikki naisten syrjinnän muodot ja toteuttavat viipymättä tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet ehkäistäkseen syrjintää, erityisesti
 - sisällyttämällä kansalliseen perustuslakiinsa ja muuhun asianomaiseen lainsäädäntöönään naisten ja miesten välisen tasa-arvon periaatteen ja varmistamalla tämän periaatteen toteutumisen käytännössä;
 - kieltämällä naisten syrjinnän, tarvittaessa myös seuraamusten avulla;
 - kumoamalla naisia syrjivät säädökset ja käytännöt.
3. Osapuolet varmistavat tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon, erityisesti toimet uhrien oikeuksien suojelemiseksi, syrjimättä ketään esimerkiksi biologisen tai sosiaalisen sukupuolen, rodun, ihonvärin, kielen, uskonnon, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisen tai yhteiskunnallisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin, iän, terveydentilan,

vamman, siviilisäädyn, maahanmuuttajataustan, pakolaisaseman tai muun aseman perusteella.

4. Erityistoimia, jotka ovat tarpeen sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja naisten suojelemiseksi siltä, ei katsota tässä yleissopimuksessa tarkoitetuksi syrjinnäksi.

5 artikla – Valtion velvoitteet ja huolellisuusvelvoite

1. Osapuolet pidättyvät osallistumasta naisiin kohdistuviin väkivallantekoihin ja varmistavat, että valtion viranomaiset, viranhaltijat, edustajat, laitokset ja muut valtion puolesta toimivat toimijat noudattavat tätä velvoitetta.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet, joilla varmistetaan huolellisuusvelvoitteen noudattaminen tarkoituksena ehkäistä, tutkia, rangaista ja hyvittää tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat valtiosta riippumattomien toimijoiden väkivallanteot.

6 artikla – Sukupuolen huomioon ottavat toimintaperiaatteet

Osapuolet sitoutuvat sisällyttämään sukupuolinäkökulman tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanoon ja niiden vaikutusten arviointiin sekä edistämään ja panemaan tehokkaasti täytäntöön naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä naisten vaikutusvallan vahvistamista edistäviä toimintaperiaatteita.

II luku – Yhtenäiset toimintaperiaatteet ja tietojen koaminen

7 artikla – Laaja-alaiset ja yhteensovitetut toimintaperiaatteet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet ottaakseen käyttöön ja pannaan täytäntöön tehokkaita, laaja-alaisia ja yhteensovitettuja kansallisia toimintaperiaatteita, jotka käsittävät kaikki asianmukaiset toimet kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä naisiin kohdistuvan väkivallan käsittelemiseksi kokonaisvaltaisesti.

2. Osapuolet varmistavat, että 1 kohdassa tarkoitetuissa toimintaperiaateissa asetetaan uhrin oikeudet etusijalle kaikissa toimissa ja että nämä periaatteet pannaan täytäntöön tehokkaalla yhteistyöllä kaikkien asianomaisten viranomaisten, laitosten ja järjestöjen kesken.

3. Tämän artiklan mukaisesti toteutettaviin toimiin sisällytetään tarvittaessa kaikki asianomaiset toimijat, kuten valtion virastot, kansalliset, alueelliset ja paikalliset edustuselimet ja viranomaiset, kansalliset ihmisoikeusinstituutiot ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt.

8 artikla – Rahoitusvoimavarat

Osapuolet antavat käyttöön riittävät rahoitus- ja henkilövoimavarat, jotta yhtenäiset toimintaperiaatteet, toimet ja ohjelmat kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, mukaan lukien kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan toimintaperiaatteet, toimet ja ohjelmat, voidaan toteuttaa asianmukaisesti.

9 artikla – Kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunta

Osapuolet tunnustavat kaikilla tasoilla naisiin kohdistuvaa väkivaltaa torjuvien asianomaisten kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden työn, kannustavat ja tukevat tätä työtä sekä vakiinnuttavat tehokkaan yhteistyön näiden järjestöjen kanssa.

10 artikla – Yhteensovittamiselin

1. Osapuolet nimeävät tai asettavat yhden tai useamman virallisen elimen vastaamaan sellaisten toimintaperiaatteiden ja toimien yhteensovittamisesta, täytäntöönpanosta, seurannasta ja arvioinnista, jotka on tarkoitettu kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Nämä elimet sovittavat yhteen 11 artiklassa tarkoitettua tietojen kokoamista, tarkastelevat sen tuloksia ja tiedottavat niistä.
2. Osapuolet varmistavat, että tämän artiklan mukaisesti nimetyt tai asetetut elimet saavat yleisluonteista tietoa VIII luvun mukaisesti toteutetuista toimista.
3. Osapuolet varmistavat, että tämän artiklan mukaisesti nimetyt tai asetetut elimet pystyvät viestimään suoraan muissa osapuolissa toimivien vastaavien elinten kanssa ja edistämään suhteita niihin.

11 artikla – Tietojen kokoaminen ja tutkimus

1. Tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi osapuolet sitoutuvat
 - a. kokoamaan säännöllisin väliajoin asiaankuuluvia eriteltyjä tilastotietoja kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen esiintymisestä;
 - b. tukemaan kaikkia tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia väkivallan muotoja koskevaa tutkimusta, jotta saadaan tutkituksi tämän väkivallan perussyitä ja seurauksia, esiintyvyyttä ja tapausten tuomitsemisprosentteja sekä tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimien tehokkuutta.
2. Osapuolet pyrkivät tekemään säännöllisin väliajoin väestöpohjaisia tutkimuksia arvioidakseen kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen laajuutta ja kehityssuuntia.

3. Osapuolet antavat tämän artiklan mukaisesti kootut tiedot tämän yleissopimuksen 66 artiklassa tarkoitetulle asiantuntijaryhmälle edistääkseen kansainvälistä yhteistyötä ja mahdollistaakseen kansainvälisen vertailevan arvioinnin.
4. Osapuolet varmistavat, että tämän artiklan mukaisesti kootut tiedot ovat yleisön saatavilla.

III luku – Ehkäiseminen

12 artikla – Yleiset velvoitteet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet edistääkseen naisten ja miesten sosiaalisten ja kulttuuristen käyttäytymismallien muuttamista tarkoituksena poistaa ennakkoluuloja, tapoja, perinteitä ja kaikkia muita käytäntöjä, jotka perustuvat ajatukseen naisten alhaisemmasta asemasta tai kaavamaisiin käsityksiin naisten ja miesten rooleista.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet estääkseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä harjoittamasta mitään tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa väkivallan muotoa.
3. Tämän luvun mukaisesti toteutettavissa toimissa otetaan huomioon ja käsitellään sellaisten henkilöiden erityistarpeet, jotka ovat erityisten seikkojen vuoksi haavoittuvia, ja näissä toimissa asetetaan etusijalle kaikkien uhrien ihmisoikeudet.
4. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet kannustaakseen kaikkia yhteiskunnan jäseniä, erityisesti miehiä ja poikia, osallistumaan aktiivisesti kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseen.
5. Osapuolet varmistavat, ettei kulttuurin, tavan, uskonnon, perinteen eikä niin sanotun ”kunnian” katsota oikeuttavan mitään tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia väkivallantekoja.
6. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet edistääkseen ohjelmia ja toimintoja, joilla vahvistetaan naisten vaikutusvaltaa.

13 artikla – Valistus

1. Osapuolet edistävät tai toteuttavat säännöllisesti ja kaikilla tasoilla valistuskampanjoita tai ohjelmia, myös yhteistyössä kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden ja tasa-arvoelinten, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen kanssa sekä tapauksen mukaan erityisesti naisjärjestöjen kanssa, lisätäkseen yleistä tietoisuutta kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien

väkivallan muotojen eri ilmentymistä, niiden vaikutuksista lapsiin ja tarpeesta ehkäistä tällaista väkivaltaa sekä lisätäkseen näiden asioiden ymmärtämistä.

2. Osapuolet varmistavat, että yleisölle tiedotetaan laajalti toimista, joita on käytettävissä tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallantekojen ehkäisemiseksi.

14 artikla – Koulutus

1. Osapuolet toteuttavat tarvittaessa asianmukaiset toimet, joilla virallisiin opetussuunnitelmiin kaikilla koulutustasoilla sisällytetään oppilaiden kehitystasoon sovitettua opetusmateriaalia, joka käsittelee esimerkiksi naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, kaavamaisista käsityksistä vapaita sukupuolirooleja, keskinäistä kunnioitusta, väkivallatonta ristiriitojen ratkaisemista henkilösuhteissa, sukupuoleen perustuvaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet edistääkseen 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita epävirallisissa koulutusjärjestelmissä sekä urheilu-, kulttuuri- ja harrastustoiminnassa ja joukkoviestimissä.

15 artikla – Ammattihenkilöstön koulutus

1. Osapuolet järjestävät tai tehostavat asianmukaista koulutusta, jota annetaan kaikenlaisten tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallantekojen uhrien tai tekijöiden parissa toimiville asianomaisille ammattihenkilöille ja joka liittyy tällaisen väkivallan ehkäisemiseen ja tunnistamiseen, naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon, uhrien tarpeisiin ja oikeuksiin sekä uudelleenuhriutumisen ehkäisemiseen.

2. Osapuolet kannustavat sisällyttämään 1 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen eri toimijoiden yhteensovittettua yhteistyötä käsittelevää koulutusta, jotta näiden toimijoiden käsiteltäväksi saatetut tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat väkivallatapaukset voidaan käsitellä kokonaisvaltaisesti ja asianmukaisesti.

16 artikla – Ennalta ehkäisevät puuttumis- ja hoito-ohjelmat

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ottaakseen käyttöön tai tukeakseen ohjelmia, joiden tarkoituksena on opettaa perheväkivallan tekijöille väkivallatonta käyttäytymistä henkilösuhteissa, jotta väkivallan uusiutuminen saataisiin estetyksi ja väkivaltaisia käyttäytymismalleja muutetuksi.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ottaakseen käyttöön tai tukeakseen hoito-ohjelmia, joiden tarkoituksena on estää väkivallantekijöitä, erityisesti seksuaalirikollisia, uusimasta rikoksiaan.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimia toteuttaessaan osapuolet varmistavat, että uhrien turvallisuus, tukeminen ja ihmisoikeudet asetetaan etusijalle ja että nämä ohjelmat tarvittaessa otetaan käyttöön ja pannaan täytäntöön sovittaen ne tiiviisti yhteen uhreille tarjottavien erityistukipalvelujen kanssa.

17 artikla – Yksityisen sektorin ja joukkoviestintien osallistuminen

1. Ottaen asianmukaisesti huomioon sananvapauden sekä yksityisen sektorin, tieto- ja viestintätekniikan alan ja joukkoviestintien riippumattomuuden osapuolet kannustavat yksityistä sektoria, tieto- ja viestintätekniikan alaa ja joukkoviestimiä osallistumaan toimintaperiaatteiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon sekä asettamaan suuntaviivoja ja itsesääntelyvaatimuksia, joilla ehkäistään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lisäänn kunnioitusta heidän arvoaan kohtaan.

2. Osapuolet kehittävät ja edistävät yhteistyössä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa lasten, vanhempien ja opettajien valmiuksia käsitellä sellaista tieto- ja viestintäympäristöä, joka tarjoaa halventavaa seksuaalista tai väkivaltaista sisältöä, joka voi olla haitallista.

IV luku – Suojelu ja tuki

18 artikla – Yleiset velvoitteet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet suojelukseen kaikkia väkivallan uhreja uusilta väkivallanteoilta.

2. Osapuolet toteuttavat kansallisen lakinsa mukaisesti tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että käytettävissä on asianmukaiset järjestelmät, joilla mahdollistetaan tehokas yhteistyö kaikkien asianomaisten valtion viranomaisten kesken, mukaan lukien oikeuslaitos, syyttäjälaitos, lainvalvontaviranomaiset, paikalliset ja alueelliset viranomaiset sekä kansalaisjärjestöt ja muut asianomaiset järjestöt ja yhteisöt, kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen uhrien ja todistajien suojelemiseksi ja tukemiseksi, myös ohjaamalla heidät tämän yleissopimuksen 20 ja 22 artiklassa tarkoitettuihin yleisiin ja erityisiin tukipalveluihin.

3. Osapuolet varmistavat, että tämän luvun mukaisesti toteutettavat toimet

- perustuvat näkemykseen, jonka mukaan naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta ovat sukupuolittunutta väkivaltaa, sekä keskittyvät uhrin ihmisoikeuksiin ja turvallisuuteen;
- perustuvat yhtenäiseen lähestymistapaan, jossa otetaan huomioon väkivallantekijöiden, uhrien ja lasten sekä heidän laajemman sosiaalisen ympäristönsä välinen suhde;

- ovat tarkoitettuja estämään uudelleenuhritumista;
- ovat tarkoitettuja voimaannuttamaan väkivallan naisuhreja ja tekemään heistä taloudellisesti riippumattomia;
- mahdollistavat tarvittaessa useiden erilaisten suojelu- ja tukipalvelujen tarjoamisen samoissa tiloissa;
- palvelevat haavoittuvien henkilöiden, myös lapsiuhrien, erityistarpeita ja ovat heidän käytettävissään.

4. Palvelujen tarjoaminen ei saa riippua uhrin halukkuudesta saattaa väkivallantekijä syyteeseen tai todistaa häntä vastaan.

5. Osapuolet toteuttavat kansainvälisestä oikeudesta johtuvien velvoitteidensa mukaisesti tarvittavat toimet tarjotakseen konsulisuojelua ja muuta suojelua sekä tukea kansalaisilleen ja muille uhreille, joilla on oikeus tällaiseen suojeluun.

19 artikla – Tiedottaminen

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhrit saavat asianmukaista ja oikea-aikaista tietoa saatavilla olevista tukipalveluista ja oikeudellisista toimista ymmärtämällään kielellä.

20 artikla – Yleiset tukipalvelut

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhrien saatavilla on palveluja, jotka helpottavat heidän toipumistaan väkivallasta. Näihin toimiin olisi sisällyttävä tarvittaessa sellaisia palveluja kuin oikeudellinen ja psykologinen neuvonta, taloudellinen apu, asumisjärjestelyt, koulutus ja avustaminen työnsaannissa.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhrien saatavilla on terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluja, että näitä palveluja varten on olemassa riittävät voimavarat ja että ammattihenkilöstöä koulutetaan auttamaan uhreja ja ohjaamaan heitä asianmukaisiin palveluihin.

21 artikla – Avustaminen yksilövalituksissa tai ryhmävalituksissa

Osapuolet varmistavat, että uhrit saavat tietoa sovellettavista alueellisista ja kansainvälisistä yksilövalitus- ja ryhmävalitusjärjestelmistä ja että nämä ovat uhrien käytettävissä. Osapuolet edistävät huomaavaisen ja asiantuntevan avun antamista uhreille näiden tehdessä tällaisia valituksia.

22 artikla – Erityistukipalvelut

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet tarjotakseen tai järjestääkseen kaikenlaisten tämän yleissopimuksen soveltamisalaan

kuuluvien väkivallantekojen uhreille välittömiä lyhyt- ja pitkäaikaisia erityistukipalveluja, jotka jakaantuvat alueelliselta kannalta asianmukaisesti.

2. Osapuolet tarjoavat tai järjestävät kaikille väkivallan naisuhreille ja heidän lapsilleen naisille tarkoitettuja erityistukipalveluja.

23 artikla – Turvakodit

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen asianmukaisten, helposti saavutettavien turvakotien perustamisesta riittävässä määrin, jotta uhreille, erityisesti naisille ja heidän lapsilleen, voidaan tarjota turvallinen majoitus ja heitä voidaan auttaa ennakoivasti.

24 artikla – Auttavat puhelimet

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ottaakseen valtakunnallisesti käyttöön maksuttomia ympärivuorokautisesti (24/7) auttavia puhelimia, joissa neuvotaan soittajia kaikkiin tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin väkivallan muotoihin liittyvissä asioissa luottamuksellisesti tai sallien heidän esiintymisensä nimettöminä.

25 artikla – Seksuaalisen väkivallan uhrien tukeminen

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen, että raiskauksen tai muun seksuaalisen väkivallan uhreja varten perustetaan riittävästi asianmukaisia, helposti saavutettavia tukikeskuksia, jotka voivat tarjota uhreille lääketieteellistä ja oikeuslääketieteellistä tutkimusta, traumatukea ja neuvontaa.

26 artikla – Lapsitodistajien suojele ja tuki

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaa, että tarjottaessa uhreille suojele- ja tukipalveluja otetaan asianmukaisesti huomioon kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen lapsitodistajien oikeudet ja tarpeet.

2. Tämän artiklan mukaisesti toteutettaviin toimiin sisällytetään psykososiaalinen neuvonta, jota annetaan kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen lapsitodistajille heidän ikänsä mukaisesti sovitettuna, ja näissä toimissa otetaan asianmukaisesti huomioon lapsen etu.

27 artikla – Ilmoitukset

Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet kannustaakseen tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallantekojen todistajia tai henkilöitä, joilla on perusteltua syytä epäillä, että tällainen teko on saatettu suorittaa tai että uusia väkivallantekoja on odotettavissa, ilmoittamaan asiasta toimivaltaisille järjestöille tai viranomaisille.

28 artikla – Ammattihenkilöstön ilmoitukset

Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimet varmistaakseen, etteivät niiden kansallisella lailla säädetty tiettyjä ammattihenkilöitä koskevat salassapitosäännökset estä näiden henkilöiden mahdollisuutta tehdä tarvittaessa ilmoitus toimivaltaisille järjestöille tai viranomaisille, jos heillä on perusteltua syytä epäillä, että tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluva vakava väkivallanteko on tehty ja uusia vakavia väkivallantekoja on odotettavissa.

V luku – Aineellinen oikeus

29 artikla – Siviilioikeudenkäynnit ja oikeussuojakeinot

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet tarjotakseen uhreille asianmukaiset siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot väkivallantekijöitä vastaan.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet tarjotakseen uhreille kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti asianmukaiset siviilioikeudelliset oikeussuojakeinot sellaisia valtion viranomaisia vastaan, jotka ovat laiminlyöneet velvollisuutensa toteuttaa toimivaltaansa kuuluvat tarvittavat ennalta ehkäisevät toimet tai suojelutoimet.

30 artikla – Korvaukset

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhreilla on oikeus vaatia väkivallantekijöiltä korvausta kaikista tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettyistä teoista.
2. Valtion varoista maksetaan asianmukainen korvaus niille, joille on aiheutettu vakavia ruumiinvammoja tai terveydellistä haittaa, siltä osin kuin vahingosta ei saada korvausta muualta, kuten väkivallantekijältä, vakuutuksesta tai valtion rahoittamista terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmistä. Tämä ei estä osapuolia vaatimasta maksettua korvausta takautuvasti takaisin väkivallantekijältä, edellyttäen, että uhrin turvallisuuteen kiinnitetään asianmukaista huomiota.
3. Edellä 2 kohdan mukaisesti toteutettavissa toimissa on varmistettava korvauksen myöntäminen kohtuullisessa ajassa.

31 artikla – Huoltajuus, tapaamisoikeudet ja turvallisuus

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että määrättäessä lasten huoltajuudesta ja tapaamisoikeuksista otetaan huomioon tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat väkivaltatapaukset.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, ettei tapaamis- tai huoltajuusoikeuksien käyttäminen vaaranna uhrin tai lasten oikeuksia ja turvallisuutta.

32 artikla – Pakkoavioliittojen siivilioikeudelliset seuraukset

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että pakottamalla solmitut avioliitot voidaan mitätöidä, kumota tai purkaa aiheuttamatta uhreille kohtuutonta taloudellista tai hallinnollista taakkaa.

33 artikla – Henkinen väkivalta

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että henkilön henkisen eheyden tahallinen vakava vahingoittaminen pakottamalla tai uhkaamalla säädetään rangaistavaksi.

34 artikla – Vainoaminen

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että toiseen henkilöön kohdistuva tahallinen ja toistuva uhkaava käyttäytyminen, joka saa tämän henkilön pelkäämään turvallisuutensa vaarantumista, säädetään rangaistavaksi.

35 artikla – Ruumiillinen väkivalta

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että toiseen henkilöön kohdistuvat tahalliset ruumiilliset väkivallanteot säädetään rangaistaviksi.

36 artikla – Seksuaalinen väkivalta, mukaan lukien raiskaus

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että seuraavat tahalliset menettelyt säädetään rangaistaviksi:

- a. seksuaalinen tunkeutuminen toisen henkilön emättimeen, peräsuoleen tai suuhun jonkin ruumiinosan tai esineen avulla ilman tämän henkilön suostumusta;
- b. muu toiseen henkilöön ilman tämän suostumusta kohdistuva seksuaalinen teko;
- c. toisen henkilön saattaminen ilman hänen suostumustaan seksuaalisiin tekoihin kolmannen henkilön kanssa.

2. Henkilön on annettava suostumus vapaaehtoisesti vapaasta tahdostaan, joka arvioidaan kulloistenkin olosuhteiden mukaan.

3. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että 1 kohdan määräyksiä sovelletaan myös tekoihin, jotka

kohdistetaan entisiin tai nykyisiin kansallisessa laissa tunnustettuihin puolisoihin tai kumppaneihin.

37 artikla – Pakkoavioliitto

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että aikuisen tai lapsen tahallinen pakottaminen avioliittoon säädetään rangaistavaksi.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että aikuisen tai lapsen tahallinen houkutteleva muu kuin sen osapuolen tai valtion alueelle, jossa hän asuu, tarkoituksena pakottaa hänet avioliittoon säädetään rangaistavaksi.

38 artikla – Naisen sukuelinten silpominen

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että seuraavat tahalliset menettelyt säädetään rangaistaviksi:

- a. naisen isojen häpyhuulten, pienten häpyhuulten tai häpykielen täydellinen tai osittainen poistaminen leikkaamalla, faraoninen ympärileikkaus tai muu silpominen;
- b. naisen pakottaminen tai järjestäminen alistumaan johonkin a alakohdassa mainittuun tekoon;
- c. tytön kehottaminen, pakottaminen tai järjestäminen alistumaan johonkin a alakohdassa mainittuun tekoon.

39 artikla – Pakotettu raskauden keskeyttäminen ja pakkosterilointi

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että seuraavat tahalliset menettelyt säädetään rangaistaviksi:

- a. naisen raskauden keskeyttäminen ilman hänen ennakolta annettua ja tietoon perustuvaa suostumustaan;
- b. sellaisen leikkauksen suorittaminen, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on naisen luontaisen lisääntymiskyvyn poistaminen, ilman hänen ennakolta annettua ja tietoon perustuvaa suostumustaan tai hänen ymmärtämättä kyseistä menettelyä.

40 artikla – Seksuaalinen häirintä

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että kaikista sellaisen ei-toivotun sanallisen, sanattoman tai ruumiillisen seksuaalisen käyttäytymisen muodoista, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on henkilön ihmisarvon loukkaaminen, voidaan määrätä rikosoikeudellinen

tai muu oikeudellinen seuraamus, erityisesti, jos tämä käyttäytyminen luo uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai loukkaavan ilmapiirin.

41 artikla – Avunanto, osallisuus ja yritys

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen rangaistavaksi tahallisen avunannon tämän yleissopimuksen 33, 34, 35, 36 ja 37 artiklan sekä 38 artiklan a kohdan ja 39 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettävissä teoissa.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen rangaistaviksi tahalliset yritykset tehdä tämän yleissopimuksen 35, 36 ja 37 artiklan sekä 38 artiklan a kohdan ja 39 artiklan mukaisesti rangaistavaksi säädettävä teko.

42 artikla – Tuomittavat tekojen perusteet, mukaan lukien niin sanotun ”kunnian” nimissä tehdyt rikokset

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaa, että rikosoikeudenkäynneissä, jotka on pantu vireille jonkin tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan väkivallanteon johdosta, ei katsota kulttuurin, tavan, uskonnon, perinteen tai niin sanotun ”kunnian” oikeuttavan tällaista tekoa. Tähän sisältyvät erityisesti väitteet, joiden mukaan uhri on rikokset kulttuurisia, uskonnollisia, yhteiskunnallisia tai perinteisiä vaatimuksia tai tapoja tai asianmukaisia käyttäytymistapoja.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaa, että jos joku yllyttää lasta 1 kohdassa tarkoitettuun tekoon, yllytys ei vähennä kyseisen henkilön rikosoikeudellista vastuuta tästä teosta.

43 artikla – Rikossäännösten soveltaminen

Tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettävien tekojen käsitteitä sovelletaan uhrin ja väkivallantekijän välisen suhteen luonteesta riippumatta.

44 artikla – Lainkäyttövalta

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettäviin tekoihin, jotka

- a. tehdään osapuolen alueella;
- b. tehdään osapuolen lipun alla kulkevalla aluksella;
- c. tehdään osapuolen lainsäädännön mukaisesti rekisteröidyssä ilma-aluksessa;
- d. tekee osapuolen kansalainen; tai
- e. tekee henkilö, jonka vakituinen asuinpaikka on osapuolen alueella.

2. Kukin osapuoli pyrkii toteuttamaan tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistavaksi säädettävään tekoon, joka kohdistetaan kyseisen osapuolen kansalaiseen tai henkilöön, jonka vakituinen asuinpaikka on tämän osapuolen alueella.
3. Mahdollistaakseen tämän yleissopimuksen 36, 37, 38 ja 39 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettävien tekojen syytteenpanon osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, ettei niiden lainkäyttövalta edellytä, että teot on säädetty rangaistaviksi sillä alueella, jolla ne tehdään.
4. Mahdollistaakseen tämän yleissopimuksen 36, 37, 38 ja 39 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettävien tekojen syytteenpanon osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, ettei niiden lainkäyttövalta 1 kohdan d ja e alakohdan osalta edellytä, että syytteen saa nostaa ainoastaan rikoksen uhrin ilmoituksen perusteella tai sen valtion syyttämispyyntöön perusteella, jonka alueella rikos on tehty.
5. Kukin osapuoli toteuttaa tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettäviin tekoihin, jos väitetty väkivallantekijä on kyseisen osapuolen alueella eikä tämä osapuoli pelkästään väkivallantekijän kansalaisuuden vuoksi luovuta häntä toiselle osapuolelle.
6. Jos useampi kuin yksi osapuoli katsoo, että väitetty tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistavaksi säädettävä teko kuuluu sen lainkäyttövaltaan, kyseiset osapuolet neuvottelevat tarvittaessa keskenään määrittääkseen, minkä osapuolen lainkäyttövalta on syytetoimien kannalta tarkoituksenmukaisin.
7. Tämä yleissopimus ei sulje pois sellaista rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa, jota osapuoli käyttää kansallisen lakinsa mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansainvälisen oikeuden yleisiä sääntöjä.

45 artikla – Seuraamukset ja toimet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettävistä teoista voidaan määrätä tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset niiden vakavuuden mukaan. Näihin seuraamuksiin sisältyvät tarvittaessa vankeusrangaistukset, joiden perusteella henkilö voidaan luovuttaa rikoksen johdosta.
2. Osapuolet voivat toteuttaa muita väkivallantekijöihin liittyviä toimia, kuten
 - tuomittujen seuranta tai valvonta;
 - vanhempainoikeuksien poistaminen, jos lapsen etua, johon voi sisältyä uhrin turvallisuus, ei voida taata muulla tavoin.

46 artikla – Raskauttavat seikat

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että seuraavat seikat voidaan kansallisen lain asianomaisten säännösten mukaisesti ottaa huomioon raskauttavina seikkoina määrättäessä rangaistusta tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädetävistä teoista, jolleivät nämä seikat jo kuulu kyseisen rikoksen tunnusmerkistöön:

- a. rikoksen on kohdistanut entiseen tai nykyiseen kansallisessa laissa tunnustettuun puolisoon tai kumppaniin perheen jäsen, uhrin kanssa yhdessä asuva henkilö tai valta-asemaansa väärin käyttänyt henkilö;
- b. rikos tai toisiinsa liittyvät rikokset on tehty toistuvasti;
- c. rikos on kohdistettu henkilöön, jonka erityiset seikat ovat tehneet haavoittuvaksi;
 - d. rikos on kohdistettu lapseen tai tehty lapsen läsnä ollessa;
 - e. rikoksen on tehnyt kaksi tai useampia henkilöitä yhdessä;
 - f. ennen rikosta tai sen yhteydessä on käytetty erityisen raakaa väkivaltaa;
 - g. rikos on tehty käyttämällä asetta tai uhkaamalla aseella;
 - h. rikoksesta on aiheutunut uhrille vakavaa ruumiillista tai henkistä haittaa;
 - i. rikoksentehtyjä on aiemmin tuomittu samanlaisesta rikoksesta.

47 artikla – Toisen osapuolen antamat tuomiot

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen mahdollisuudesta ottaa tuomioita annettaessa huomioon lainvoimaiset tuomiot, jotka toinen osapuoli on antanut tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädetävistä teoista.

48 artikla – Pakollisten vaihtoehtojen ratkaisumenettelyjen tai tuomitsemismenettelyjen kieltö

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet kieltääkseen pakolliset vaihtoehtoiset ratkaisumenettelyt, mukaan lukien välitys- ja sovittelumenettely, kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen osalta.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että jos väkivallantekijän maksettavaksi määrätään sakkoa, otetaan asianmukaisesti huomioon hänen kykynsä täyttää rahalliset velvoitteensa uhria kohtaan.

VI luku – Tutkinta, syytetoimet, prosessioikeus ja suojelutoimet

49 artikla – Yleiset velvoitteet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen tutkinta ja niitä koskevat oikeudenkäynnit suoritetaan ilman tarpeetonta viivästystä, ottaen samalla huomioon uhrin oikeudet kaikissa rikosoikeudenkäyntien vaiheissa.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettävät teot tutkitaan ja pannaan syytteeseen tehokkaasti, ja näissä toimissa osapuolet noudattavat ihmisoikeuksia koskevia perusperiaatteita ja ottavat huomioon käsityksen sukupuoleen perustuvasta väkivallasta.

50 artikla – Välittömät toimet, ehkäiseminen ja suojele

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen käsittelystä vastaavat lainvalvontaviranomaiset toteuttavat niiden johdosta tarvittavat toimet nopeasti ja asianmukaisesti, suojeleen uhreja riittävästi ja välittömästi.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen käsittelystä vastaavat lainvalvontaviranomaiset ryhtyvät nopeasti ja asianmukaisesti ehkäisemään näitä väkivallan muotoja ja suojelemaan naisia niiltä, myös ennalta ehkäisevien operatiivisten toimien avulla sekä kokoamalla todisteita.

51 artikla – Riskinarviointi ja riskienhallinta

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että kaikki asianomaiset viranomaiset arvioivat väkivaltatilanteiden vakavuuden sekä niihin liittyvän kuolemanvaaran ja väkivallan toistumisen vaaran hallitakseen riskejä ja tarjotakseen tarvittaessa turvallisuutta ja tukea yhteensovitetuin toimin.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistakseen, että 1 kohdassa tarkoitettussa arvioinnissa otetaan kaikissa tutkinnan ja suojelutoimien toteuttamisen vaiheissa asianmukaisesti huomioon, että tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallantekojen tekijöillä on hallussaan tai käytettävissään ampuma-aseita.

52 artikla – Välittömät lähestymiskiellot

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että toimivaltaisille viranomaisille annetaan valtuudet määrätä välittömän vaaran uhatessa perheväkivallan tekijä poistumaan uhrin tai vaarassa olevan henkilön asunnosta riittävän pitkäksi ajaksi sekä valtuudet kieltää väkivallan tekijää menemästä uhrin tai vaarassa olevan henkilön asuntoon tai ottamasta yhteyttä häneen. Tämän artiklan mukaisesti toteutettavissa toimissa asetetaan etusijalle uhrien tai vaarassa olevien henkilöiden turvallisuus.

53 artikla – Lähestymiskiellot tai suojelumääräykset

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen uhreilla on käytettävissään asianmukaiset lähestymiskiellot tai suojelumääräykset.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että 1 kohdassa tarkoitetut lähestymiskiellot tai suojelumääräykset

- ovat käytettävissä välittömään suojeluun aiheuttamatta uhrille kohtuutonta taloudellista tai hallinnollista taakkaa;
- annetaan määrääjäksi tai toistaiseksi, kunnes niitä muutetaan tai ne kumotaan;
- annetaan tarvittaessa yksipuolisessa menettelyssä siten, että ne tulevat voimaan välittömästi;
- ovat käytettävissä muista oikeudenkäynneistä riippumatta tai niiden lisäksi;
- ovat ilmoitettavissa myöhemmissä oikeudenkäynneissä.

3. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että 1 kohdan mukaisesti annettujen lähestymiskiellojen tai suojelumääräysten rikkomisesta voidaan määrätä tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rikosoikeudelliset ja muut oikeudelliset seuraamukset.

54 artikla – Tutkinta ja todistelu

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että siviili- tai rikosoikeudenkäynnissä uhrin seksuaalista historiaa ja käyttäytymistä koskeva todistelu sallitaan ainoastaan, jos se on asiaan kuuluvaa ja tarpeellista.

55 artikla – Asianosaisen vireille panemat ja viran puolesta vireille pantavat oikeudenkäynnit

1. Osapuolet varmistavat, ettei tämän yleissopimuksen 35, 36, 37, 38 ja 39 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettävien tekojen tutkinta tai

syytteesenpano riipu kokonaan uhrin rikosilmoituksesta tai muusta ilmoituksesta, jos rikos on tehty kokonaan tai osittain kyseisen osapuolen alueella, ja että oikeudenkäyntiä voidaan jatkaa, vaikka uhri peruuttaisi lausuntonsa tai ilmoituksensa.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistukseen kansallisessa laissaan säädettyjen edellytysten mukaisesti valtion organisaatioille ja kansalaisjärjestöille sekä perheväkivallan käsittelyn asiantuntijoille mahdollisuuden auttaa ja/tai tukea uhreja heidän pyynnöstään tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen tekojen tutkinnan ja niitä koskevien oikeudenkäyntien aikana.

56 artikla – Suojelutoimet

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet suojellakseen uhrien oikeuksia ja etuja, mukaan lukien heidän erityistarpeensa todistajina, kaikissa tutkinnan ja oikeudenkäyntien vaiheissa, erityisesti

- a. säätämällä uhrien sekä heidän perheidensä ja todistajiensa suojelusta uhkailulta, koston ja uudelleenuhritumiselta;
- b. varmistamalla, että uhreille ilmoitetaan väkivallantekijän pakenemisesta tai tilapäisestä tai lopullisesta vapauttamisesta ainakin, jos uhrin ja heidän perheensä saattavat olla vaarassa;
- c. tiedottamalla uhreille kansallisessa laissa säädetyin edellytyksin heidän oikeuksistaan ja käytettävissään olevista palveluista sekä heidän ilmoituksensa käsittelystä, syyteistä, tutkinnan tai oikeudenkäynnin yleisestä etenemisestä ja heidän roolistaan siinä sekä tapauksensa ratkaisusta;
- d. sallimalla uhrien kansallisen lain prosessisääntöjen mukaisesti käyttää puhevaltaa, esittää todisteita ja saada näkemyksiään, tarpeitaan ja huolenaiheitaan tuoduksi esiin suoraan tai edustajan välityksellä ja käsitellyksi;
- e. tarjoamalla uhreille asianmukaisia tukipalveluja siten, että heidän oikeutensa ja etunsa tuodaan esiin ja otetaan huomioon asianmukaisesti;
- f. varmistamalla, että voidaan toteuttaa toimia uhrien yksityisyyden ja julkisen kuvan suojelemiseksi;
- g. varmistamalla, että uhrien ja väkivallantekijöiden joutuminen tekemisiin keskenään tuomioistuimissa ja lainvalvontaviranomaisten tiloissa estetään mahdollisuuksien mukaan;
- h. järjestämällä uhreille riippumattomat ja pätevät tulkit, jos uhrin ovat asianosaisina oikeudenkäynneissä tai toimivat todistajina;
- i. sallimalla uhrien antaa todistajanlausuntoja kansallisessa laissa säädettyjen sääntöjen mukaisesti oikeussalissa olematta läsnä tai ainakin

väitetyn väkivallantekijän olematta läsnä, erityisesti käyttämällä saatavilla olevaa asianmukaista viestintätekniikkaa.

2. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan lapsiuhrina ja lapsitodistajana suojellaan tarvittaessa erityistoimin, jolloin otetaan huomioon lapsen etu.

57 artikla – Oikeusapu

Osapuolet säätävät uhrien oikeudesta oikeudelliseen avustamiseen ja maksuttomaan oikeusapuun kansallisen lakinsa edellyttämällä tavalla.

58 artikla – Vanhentuminen

Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet varmistaakseen, että vanhentumisaika, jota sovelletaan oikeudenkäynnin vireillepanoon tämän yleissopimuksen 36, 37, 38 ja 39 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen tekojen johdosta, jatkuu niin kauan kuin on tarpeen kyseisen rikoksen vakavuuteen nähden, jotta asiaa koskeva oikeudenkäynti voidaan panna tehokkaasti vireille sen jälkeen, kun uhri on tullut täysi-ikäiseksi.

VII luku – Maahanmuutto ja turvapaikanhaku

59 artikla – Kotipaikka-asema

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhreille, joiden kotipaikka-asema riippuu kansallisessa laissa tunnustetun puolison tai kumppanin kotipaikka-asemasta, myönnetään hakemuksesta avioliiton tai suhteen purkaututtua ja uhrien olosuhteiden ollessa erityisen vaikeat itsenäinen oleskelulupa riippumatta avioliiton tai suhteen kestosta. Itsenäisen oleskeluluvan myöntämisen ja voimassaolon edellytyksistä säädetään kansallisella lailla.

2. Jotta uhrit voivat hakea itsenäistä oleskelulupaa, osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että uhrit voivat saada keskeytetyksi maastapoistamismenettelyn, joka on käynnistetty sillä perusteella, että heidän kotipaikka-asemansa riippuu kansallisessa laissa tunnustetun puolison tai kumppanin kotipaikka-asemasta.

3. Osapuolet myöntävät uhreille uudistettavia oleskelulupia jommassa-kummassa tai molemmissa seuraavista tapauksista:

- a. jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että uhrien henkilökohtainen tilanne edellyttää välttämättä heidän oleskeluaan maassa;

- b. jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että uhrien yhteistyö toimivaltaisten viranomaisten kanssa tutkinnassa tai rikosoikeudenkäynnissä edellyttää välttämättä heidän oleskeluaan maassa.

4. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että pakkoavioliittojen uhrin, jotka on tuotu toiseen maahan avioliittoa varten ja jotka ovat sen vuoksi menettäneet kotipaikka-asemansa vakituksessa asuinmaassaan, voivat saada kotipaikka-asemansa takaisin.

60 artikla – Sukupuoleen perustuva turvapaikkahakemus

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että sukupuoleen perustuva naisiin kohdistuva väkivalta voidaan tunnustaa vuoden 1951 pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen 1 artiklan A, 2 kohdassa tarkoitetun vainon muodoksi ja vakavaksi haitaksi, joka antaa perusteet täydentävään tai toissijaiseen suojeluun.

2. Osapuolet varmistavat, että kaikki pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaiset perusteet tulkitaan sukupuoli huomioon ottaen ja että jos todetaan, että pelättävä vainoaminen liittyy yhteen tai useampaan näistä perusteista, hakijoille myönnetään pakolaisasema sovellettavien asiaa koskevien asiakirjojen mukaisesti.

3. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet kehittääkseen sukupuolen huomioon ottavia turvapaikanhakijoiden vastaanotto-menettelyjä ja tukipalveluja sekä sukupuolikohtaisia ohjeita ja sukupuolen huomioon ottavia turvapaikkamenettelyjä, mukaan lukien pakolaisaseman määrittäminen ja kansainvälisen suojelun hakeminen.

61 artikla – Palauttamiskielto

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet noudattaakseen palauttamiskielton periaatetta voimassa olevien kansainväliseen oikeuteen perustuvien velvoitteidensa mukaisesti.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, ettei suojelua tarvitsevia naisiin kohdistuvan väkivallan uhreja asemastaan tai kotipaikastaan riippumatta missään olosuhteissa palauteta maahan, jossa heidän henkensä vaarantuisi tai heitä saatettaisiin kiduttaa tai kohdella tai rangaista epäinhimillisesti tai halventavasti.

VIII luku – Kansainvälinen yhteistyö

62 artikla – Yleiset periaatteet

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä keskenään tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja soveltaen asiaa koskevia kansainvälisiä ja alueellisia oikeudellisia asiakirjoja, jotka liittyvät yhteistyöhön siviili- ja rikosasioissa,

sekä soveltaen yhdenmukaisen tai vastavuoroisen lainsäädännön perusteella sovittavia järjestelyjä ja kansallista lakia mahdollisimman laajasti

- a. ehkäistäkseen ja torjuakseen kaikkia tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia väkivallan muotoja ja saattaakseen väkivallantekijät syytteeseen;
- b. suojellakseen ja auttaakseen uhreja;
- c. tutkiakseen tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettyjä tekoja tai käydäkseen niitä koskevia oikeudenkäyntejä;
- d. pannakseen täytäntöön asiaa koskevia osapuolten oikeusviranomais-ten antamia siviili- ja rikostuomioita, mukaan lukien suojelumääräykset.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaa-
taakseen, että tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen
tekojen uhrin voivat tehdä rikosilmoituksen tällaisesta rikoksesta asuinvaltionsa
toimivaltaisille viranomaisille, vaikka rikos olisi tehty muun osapuolen kuin
uhrin asuinvaltion alueella.

3. Jos osapuoli, joka asettaa rikosasioissa annettavan keskinäisen oikeusa-
vun, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen tai tämän yleissopimuksen
toisen osapuolen antamien siviili- tai rikostuomioiden täytäntöönpanon edel-
lytykseksi sopimuksen voimassaolon, saa tällaista oikeudellista yhteistyötä
koskevan pyynnön osapuolelta, jonka kanssa se ei ole tehnyt sopimusta,
pyynnön saanut osapuoli voi katsoa, että tämä yleissopimus toimii oikeuspe-
rustana rikosasioissa annettavalle keskinäiselle oikeusavulle, rikoksen johdosta
tapahtuvalle luovuttamiselle tai toisen osapuolen antamien siviili- tai rikostuo-
mioiden täytäntöönpanolle tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi
säädettyjen tekojen osalta.

4. Osapuolet pyrkivät tarpeen mukaan yhtenäistämään naisiin kohdistuvan
väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisen ja torjunnan kolmansien valtioiden
eduksi toteutettavissa kehitysapuohjelmissä, myös tekemällä kolmansien val-
tioiden kanssa kahdenvälisiä ja monenvälisiä sopimuksia, joiden tarkoituksena
on helpottaa uhrien suojelua 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

63 artikla – Vaarassa olevia henkilöitä koskevat toimet

Jos osapuolella on käytettävissään olevien tietojen perusteella perusteltua
syytä epäillä, että henkilö on välittömässä vaarassa joutua jonkin tämän
yleissopimuksen 36, 37, 38 tai 39 artiklassa tarkoitetun väkivallanteon koh-
teeksi toisen osapuolen alueella, ensin mainittua osapuolta rohkaistaan
viipymättä toimittamaan nämä tiedot toiselle osapuolelle varmistaa-
kseen asianmukaisten suojelutoimien toteuttamisen. Tarvittaessa näihin tietoihin
on sisällyttävä yksityiskohdat voimassa olevista vaarassa olevaa henkilöä
koskevista suojelumääräyksistä.

64 artikla – Tiedottaminen

1. Osapuoli, jolle pyyntö esitetään, ilmoittaa viipymättä pyynnön esittäneelle osapuolelle tämän luvun mukaisesti toteutettujen toimien lopputuloksen. Osapuoli, jolle pyyntö esitetään, ilmoittaa myös viipymättä pyynnön esittäneelle osapuolelle seikoista, jotka estävät pyydetyn toimen toteuttamisen tai voivat merkittävästi viivyttää sitä.
2. Osapuoli voi kansallisen lakinsa sallimissa rajoissa ilman pyyntöäkin toimittaa toiselle osapuolelle omassa tutkinnassaan saatuja tietoja, jos se katsoo, että tällaisten tietojen antaminen voi auttaa tiedot saavaa osapuolta ehkäisemään tämän yleissopimuksen mukaisesti rangaistaviksi säädettyjä tekoja tai panemaan vireille tai suorittamaan tällaisia rikoksia koskevaa tutkimusta tai oikeudenkäyntiä tai että se voi johtaa kyseisen osapuolen pyytämään yhteistyötä tämän luvun mukaisesti.
3. Osapuoli, joka saa tietoja 2 kohdan mukaisesti, toimittaa nämä tiedot toimivaltaisille viranomaisilleen, jotta oikeudenkäynti voidaan panna vireille, jos se katsotaan tarpeelliseksi, tai jotta nämä tiedot voidaan ottaa huomioon asiaa koskevissa siviili- ja rikosoikeudenkäynneissä.

65 artikla – Tietosuoja

Henkilötiedot tallennetaan ja niitä käytetään noudattaen niitä velvoitteita, joihin osapuolet ovat sitoutuneet yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyssä yleissopimuksessa (ETS 108).

IX luku – Seurantajärjestelmä

66 artikla – Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä

1. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä (jäljempänä "Grevio") seuraa, miten osapuolet panevat täytäntöön tätä yleissopimusta.
2. Greviossa on vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä, joiden valinnassa otetaan huomioon tasapainoinen sukupuolijakauma ja maantieteellinen jakauma sekä monialainen asiantuntemus. Grevion jäsenet valitsee osapuolten komitea ehdokkaista, jotka osapuolet ovat nimenneet kansalaistensa joukosta neljän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uudistaa kerran.
3. Ensimmäiset 10 jäsentä valitaan vuoden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta. Viisi lisäjäsentä valitaan sen jälkeen, kun kahdeskymmenesviides osapuoli on ratifioinut yleissopimuksen tai liittynyt siihen.

4. Grevion jäsenten valinta perustuu seuraaviin periaatteisiin:
 - a. jäsenet valitaan avoimella menettelyllä sellaisten nuhteettomien henkilöiden joukosta, joilla on tunnustettu pätevyys ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan tai uhrien auttamisen ja suojelun alalla tai joilla on tunnustettua ammatitkokemusta tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista;
 - b. jäsenenä ei saa olla kahta saman valtion kansalaista;
 - c. jäsenten olisi edustettava merkittävimpiä oikeusjärjestelmiä;
 - d. jäsenten olisi edustettava merkittäviä toimijoita ja virastoja, jotka käsittelevät naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa;
 - e. jäsenet toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan sekä riippumattomina ja puolueettomina suorittaessaan tehtäviään ja ovat käytettävissä tehtäviensä suorittamiseen tehokkaasti.
5. Grevion jäsenten valintamenettelystä päättää Euroopan neuvoston ministerikomitea kuuden kuukauden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta, kuultuaan osapuolia ja saatuaan niiden yksimielisen suostumuksen.
6. Grevio vahvistaa työjärjestyksensä itse.
7. Grevion jäsenet ja 68 artiklan 9 ja 14 kohdan mukaisesti maavierailuja tekevien valtuuskuntien muut jäsenet nauttivat tämän yleissopimuksen liitteessä määrättyjä erioikeuksia ja vapauksia.

67 artikla – Osapuolten komitea

1. Osapuolten komiteassa on yleissopimuksen osapuolten edustajat.
2. Osapuolten komitean kutsuu koolle Euroopan neuvoston pääsihteeri. Komitean ensimmäinen kokous pidetään vuoden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta Grevion jäsenten valitsemiseksi. Sen jälkeen komitea kokoontuu, kun kolmasosa osapuolista, osapuolten komitean puheenjohtaja tai pääsihteeri sitä pyytää.
3. Osapuolten komitea vahvistaa työjärjestyksensä itse.

68 artikla – Menettely

1. Osapuolet toimittavat Euroopan neuvoston pääsihteerille Grevion käsiteltäväksi Grevion laatimaan kyselyyn perustuvan kertomuksen niistä lainsäädäntö- ja muista toimista, jotka ne ovat toteuttaneet tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi.
2. Grevio käsittelee 1 kohdan mukaisesti annetun kertomuksen kyseisen osapuolen edustajien kanssa.

3. Tämän jälkeiset arviointimenettelyt jaetaan kierroksiin, joiden keston Grevio määrää. Kunkin kierroksen alussa Grevio valitsee ne yksittäiset määräykset, joita arviointimenettely koskee, ja lähettää niitä koskevan kyselyn.
4. Grevio määrää asianmukaiset keinot tämän seurantamenettelyn toteuttamiseksi. Se voi erityisesti hyväksyä kullakin arviointikierroksella käytettäväksi kyselyn, jonka perusteella arvioidaan, miten osapuolet ovat panneet yleissopimusta täytäntöön. Kysely osoitetaan kaikille osapuolille. Osapuolet vastaavat kyselyyn sekä Grevion muihin tietopyyntöihin.
5. Grevio voi saada tietoja yleissopimuksen täytäntöönpanosta kansalaisjärjestöiltä ja kansalaisyhteiskunnalta sekä ihmisoikeuksien suojelemiseksi toimivilta kansallisilta elimiltä.
6. Grevio ottaa asianmukaisesti huomioon olemassa olevat tiedot, jotka ovat saatavissa muista tämän yleissopimuksen soveltamisalalla toimivista alueellisista ja kansainvälisistä järjestelmistä ja elimistä.
7. Hyväksyessään kullakin arviointikierroksella käytettävän kyselyn Grevio ottaa asianmukaisesti huomioon sellaisen tietojen kokoamisen ja tutkimuksen, jota osapuolet jo harjoittavat tämän yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti.
8. Grevio voi saada tietoja yleissopimuksen täytäntöönpanosta Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetulta, parlamentaariselta yleiskokoukselta ja asianomaisilta Euroopan neuvoston erityiselimiltä sekä muiden kansainvälisten asiakirjojen mukaisesti perusteltuilta elimiltä. Näille elimille esitetyt valitukset ja niitä koskevat ratkaisut saatetaan Grevion saataville.
9. Grevio voi toissijaisesti järjestää yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa ja riippumattomien kansallisten asiantuntijoiden avulla maavierailuja, jos sen saamat tiedot ovat riittämättömiä, tai 14 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Näiden vierailujen aikana Greviota voivat avustaa erityisalojen asiantuntijat.
10. Grevio luonnosteleo kertomuksen, joka sisältää sen analyysin arvioinnin perustana olevien määräysten täytäntöönpanosta sekä sen ehdotukset siitä, miten kyseinen osapuoli voi käsitellä havaitut ongelmat. Kertomusluonnos toimitetaan arvioitavalle osapuolelle huomautuksia varten. Grevio ottaa osapuolen huomautukset huomioon antaessaan kertomuksen.
11. Kaikkien saatujen tietojen ja osapuolten huomautusten perusteella Grevio antaa kertomuksensa ja päätelmänsä niistä toimista, jotka kyseinen osapuoli on toteuttanut tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi. Tämä kertomus ja päätelmät lähetetään kyseiselle osapuolelle ja osapuolten komitealle. Kun Grevio antaa kertomuksen ja päätelmät, ne julkistetaan yhdessä kyseisen osapuolen mahdollisten huomautusten kanssa.

12. Vaikuttamatta 1–8 kohdan mukaiseen menettelyyn osapuolten komitea voi Grevion kertomuksen ja päätelmien perusteella antaa kyseiselle osapuolelle osoitettuja suosituksia, (a) jotka koskevat Grevion päätelmien täytäntöönpanemiseksi toteutettavia toimia, jolloin määrätään tarvittaessa päivä, johon mennessä on annettava tiedot päätelmien täytäntöönpanosta, ja (b) joilla pyritään edistämään yhteistyötä kyseisen osapuolen kanssa tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi asianmukaisella tavalla.

13. Jos Grevio saa luotettavia tietoja, joiden mukaan jokin ongelmatilanne edellyttää välitöntä huomiota yleissopimuksen vakavan rikkomisen estämiseksi tai rikkomisen laajuuden tai määrän rajoittamiseksi, se voi pyytää erityisen kertomuksen antamista kiireellisesti niistä toimista, jotka on toteutettu tietynlaisen vakavan, laajamittaisen tai jatkuvan naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi.

14. Ottaen huomioon kyseisen osapuolen antamat tiedot sekä muut käytettävissään olevat luotettavat tiedot Grevio voi nimetä yhden tai useamman jäsenensä suorittamaan tutkinnan ja antamaan kiireellisesti kertomuksen Greviolle. Tarvittaessa ja kyseisen osapuolen suostumuksella tutkintaan voi sisältyä käynti osapuolen alueella.

15. Tarkasteltuaan 14 kohdassa tarkoitetun tutkinnan tuloksia Grevio lähettää tulokset kyseiselle osapuolelle sekä tarvittaessa osapuolten komitealle ja Euroopan neuvoston ministerikomitealle yhdessä mahdollisten huomautusten ja suositusten kanssa.

69 artikla – Yleiset suositukset

Grevio voi tarvittaessa antaa yleisiä suosituksia tämän yleissopimuksen täytäntöönpanosta.

70 artikla – Kansanedustuslaitosten osallistuminen seurantaan

1. Kansallisia kansanedustuslaitoksia kehoitetaan osallistumaan tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavien toimien seurantaan.

2. Osapuolet toimittavat Grevion kertomukset kansallisille kansanedustuslaitoksilleen.

3. Euroopan neuvoston parlamentaarista yleiskokousta kehoitetaan arvioimaan säännöllisesti tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa.

X luku – Suhde muihin kansainvälisiin asiakirjoihin

71 artikla – Suhde muihin kansainvälisiin asiakirjoihin

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta muista sellaisista kansainvälisistä asiakirjoista johtuviin velvoitteisiin, joiden osapuolina yleissopimuksen osapuolet ovat tai

tulevat olemaan ja jotka sisältävät määräyksiä yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista.

2. Tämän yleissopimuksen osapuolet voivat tehdä toistensa kanssa kahden- tai monenvälisiä sopimuksia yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista täydentääkseen tai tehostaakseen yleissopimuksen määräyksiä tai helpottaakseen sen periaatteiden soveltamista.

XI luku – Yleissopimuksen muuttaminen

72 artikla – Muutokset

1. Osapuolen ehdotus tämän yleissopimuksen muuttamisesta toimitetaan Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka välittää sen Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, yleissopimuksen allekirjoittajille, osapuolille, Euroopan unionille, valtioille, jotka on kutsuttu allekirjoittamaan tämä yleissopimus 75 artiklan määräysten mukaisesti, ja valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen 76 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Euroopan neuvoston ministerikomitea käsittelee muutosehdotuksen ja voi kuultuaan niitä tämän yleissopimuksen osapuolia, jotka eivät ole Euroopan neuvoston jäseniä, hyväksyä muutoksen Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kappaleen mukaisella enemmistöllä.

3. Ministerikomitean 2 kohdan mukaisesti hyväksymän muutoksen teksti toimitetaan osapuolille hyväksyttäväksi.

4. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kuukausi päivästä, jona kaikki osapuolet ovat ilmoittaneet pääsihteerille hyväksymisestään.

XII luku – Loppumääräykset

73 artikla – Yleissopimuksen vaikutukset

Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin kansallisen lain ja sitovien kansainvälisten asiakirjojen määräyksiin, jotka ovat voimassa tai voivat tulla voimaan ja joiden mukaan henkilöille myönnetään tai myönnettäisiin parempia oikeuksia ehkäistäessä ja torjuttaessa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa.

74 artikla – Riitojen ratkaiseminen

1. Tämän yleissopimuksen määräysten soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan osapuolet pyrkivät ensin ratkaisemaan riidan neuvottelemalla,

sovittelemalla, välimiesmenettelyllä tai muilla keskenään sopimilla rauhanomaisen ratkaisun keinoilla.

2. Euroopan neuvoston ministerikomitea voi ottaa käyttöön sovittelumenettelyt, jotka ovat riidan osapuolten käytettävissä, jos ne siihen suostuvat.

75 artikla – Allekirjoittaminen ja voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, niille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, ja Euroopan unionille.

2. Tämä yleissopimus voidaan ratifioida tai hyväksyä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

3. Tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kymmenen allekirjoittajaa, joista vähintään kahdeksan on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomiksi 2 kohdan määräysten mukaisesti.

4. Jos 1 kohdassa tarkoitettu valtio tai Euroopan unioni ilmaisee myöhemmin suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi, yleissopimus tulee sen osalta voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta sen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

76 artikla – Liittyminen yleissopimukseen

1. Tämän yleissopimuksen tultua voimaan Euroopan neuvoston ministerikomitea voi yleissopimuksen osapuolia kuultuaan ja niiden yksimielisen suostumuksen saatuaan kutsua minkä tahansa Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion, joka ei ole osallistunut yleissopimuksen valmisteluun, liittymään yleissopimukseen Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kappaleen mukaisella enemmistöpäätöksellä ja ministerikomiteassa istumaan oikeutettujen sopimusvaltioiden edustajien yksimielisellä äänestyksellä.

2. Yleissopimukseen liittyvän valtion osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona se on tallettanut liittymiskirjansa Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

77 artikla – Alueellinen soveltaminen

1. Valtio tai Euroopan unioni voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan määritellä alueen tai alueet, joihin tätä yleissopimusta sovelletaan.

2. Osapuoli voi milloin tahansa myöhemmin Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä ulottaa tämän yleissopimuksen soveltamisen koskemaan muuta aluetta, joka on määritelty selityksessä ja jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa tai jonka puolesta sillä on toimivalta tehdä sitoumuksia. Tällaisen alueen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on ottanut selityksen vastaan.

3. Edellä olevien kahden kohdan mukaisesti annettu selitys voidaan siinä mainitun alueen osalta peruuttaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla ilmoituksella. Peruutus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on ottanut ilmoituksen vastaan.

78 artikla – Varaukset

1. Tämän yleissopimuksen määräyksiin ei saa tehdä varauksia, lukuun ottamatta 2 ja 3 kohdassa mainittuja poikkeuksia.

2. Valtio tai Euroopan unioni voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä, että se varaa itselleen oikeuden olla soveltamatta tai soveltaa ainoastaan erityistapauksissa tai -olosuhteissa seuraavia määräyksiä:

- 30 artiklan 2 kohta;
- 44 artiklan 1 kohdan e alakohta sekä 3 ja 4 kohta;
- 55 artiklan 1 kohta siltä osin kuin se koskee 35 artiklaa vähäisten rikosten osalta;
- 58 artiklan 1 kohta siltä osin kuin se koskee 37, 38 ja 39 artiklaa;
- 59 artikla.

3. Valtio tai Euroopan unioni voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä, että se varaa itselleen oikeuden säätää, että 33 ja 34 artiklassa tarkoitetuista menettelyistä määrätään rikosoikeudellisten seuraamusten sijasta muita seuraamuksia.

4. Osapuoli voi poistaa varauksen kokonaan tai osittain Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä. Tämä selitys tulee voimaan päivänä, jona pääsihteeri ottaa sen vastaan.

79 artikla – Varauksien voimassaolo ja tarkistaminen

1. Edellä 78 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen varauksien ovat kyseisen osapuolen osalta voimassa viisi vuotta tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä. Nämä varaukset voidaan kuitenkin uudistaa samanpituisiksi ajaksi.

2. Kahdeksantoista kuukautta ennen varauman voimassaolon päättymistä Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa voimassaolon päättymisestä kyseiselle osapuolelle. Viimeistään kolme kuukautta ennen voimassaolon päättymistä osapuoli ilmoittaa pääsihteerille pitävänsä varauman voimassa, muuttavansa sitä tai peruuttavansa sen. Jollei kyseinen osapuoli ole tehnyt tällaista ilmoitusta, pääsihteeri ilmoittaa osapuolelle, että sen varauman voimassaoloa katsotaan jatkettun ilman eri toimia kuudella kuukaudella. Jollei kyseinen osapuoli tämän määräajan kuluessa ilmoita aikomuksestaan pitää varaumansa voimassa tai muuttaa sitä, varauma lakkaa olemasta voimassa.

3. Jos osapuoli tekee varauman 78 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti, se antaa Greviolle ennen varauman uudistamista tai pyydettyessä selvityksen varauman jatkamisen perusteista.

80 artikla – Irtisanominen

1. Osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla asiasta Euroopan neuvoston pääsihteerille.

2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on ottanut ilmoituksen vastaan.

81 artikla – Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, sellaisille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, allekirjoittajille, osapuolille, Euroopan unionille ja yleissopimukseen liittymään kutsutuille valtioille seuraavista:

- a. allekirjoittamiset;
- b. ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamiset;
- c. 75 ja 76 artiklan mukaiset yleissopimuksen voimaantulopäivät;
- d. 72 artiklan mukaisesti hyväksytyt muutokset ja tällaisten muutosten voimaantulopäivät;
- e. 78 artiklan mukaisesti tehdyt varaumat ja niiden peruuttamiset;
- f. 80 artiklan mukaiset irtisanomiset;
- g. muut tähän yleissopimukseen liittyvät toimet, ilmoitukset ja tiedoksiannot.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Istanbulissa 11 päivänä toukokuuta 2014 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri

toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset yleissopimuksesta kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle, Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, Euroopan unionille sekä valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen.

Liite – Erioikeudet ja vapaudet (66 artikla)

1. Tätä liitettä sovelletaan yleissopimuksen 66 artiklassa mainittuihin Grevion jäseniin sekä maavierailuja tekevien valtuuskuntien muihin jäseniin. Tässä liitteessä ilmaus ”maavierailuja tekevien valtuuskuntien muut jäsenet” sisältää yleissopimuksen 68 artiklan 9 kohdassa mainitut riippumattomat kansalliset asiantuntijat ja erityisalojen asiantuntijat, Euroopan neuvoston henkilöstön jäsenet sekä Euroopan neuvoston käyttämät tulkit, jotka ovat Grevion mukana sen maavierailuilla.

2. Maavierailujen valmisteluun ja toteuttamiseen sekä niiden seurantaan liittyviä tehtäviään suorittaessaan ja näiden tehtävien yhteydessä matkustaessaan Grevion jäsenet ja maavierailuja tekevien valtuuskuntien muut jäsenet nauttivat seuraavia erioikeuksia ja vapauksia:

a. vapautus pidättämisestä tai vangitsemisesta ja henkilökohtaisen irtaimiston takavarikoinnista sekä vapautus kaikesta lainkäytöstä tehtäviään suorittaessaan tekemiensä tekojen osalta, mukaan lukien suullisesti ja kirjallisesti annetut lausunnot;

b. vapautus liikkumisvapauttaan koskevista rajoituksista heidän poistuessaan asuinmaastaan ja palatessaan sinne, saapuessaan maahan, jossa he suorittavat tehtäviään, ja poistuessaan sieltä sekä vapautus ulkomaalaisten rekisteröinnistä maassa, jossa he vierailevat tai jonka kautta he kulkevat suorittaessaan tehtäviään.

3. Grevion jäsenten ja maavierailuja tekevien valtuuskuntien muiden jäsenten matkoilla, jotka liittyvät heidän tehtäviensä suorittamiseen, heille myönnetään tulli- ja valuuttavalvonnassa samat helpotukset kuin määräaikaista virkatehtävää suorittaville vieraiden valtioiden hallitusten edustajille.

4. Asiakirjat, jotka liittyvät Grevion jäsenten ja maavierailuja tekevien valtuuskuntien muiden jäsenten suorittamaan yleissopimuksen täytäntöönpanon arviointiin, ovat loukkaamattomia Grevion toimintaa koskevilta osin. Grevion virallista kirjeenvaihtoa tai Grevion jäsenten ja maavierailuja tekevien valtuuskuntien muiden jäsenten virallista viestintää ei saa estää tai rajoittaa.

5. Jotta Grevion jäsenille ja maavierailuja tekevien valtuuskuntien muille jäsenille turvattaisiin täydellinen sananvapaus ja täydellinen riippumattomuus heidän suorittaessaan tehtäviään, heille myönnetään edelleen vapautus

lainkäytöstä tehtäviään suorittaessaan suullisesti ja kirjallisesti antamiensa lausuntojen tai tekemiensä tekojen osalta senkin jälkeen, kun he eivät enää suorita kyseisiä tehtäviä.

6. Erioikeudet ja vapaudet myönnetään tämän liitteen 1 kohdassa mainituille henkilöille sen takaamiseksi, että he voivat suorittaa tehtäviään riippumattomasti Grevion edun mukaisesti, eikä heidän henkilökohtaisen etunsa vuoksi. Tämän liitteen 1 kohdassa mainittujen henkilöiden vapauksista luopuu Euroopan neuvoston pääsihteeri tapauksissa, joissa hänen näkemyksensä mukaan vapaus estäisi oikeuden toteutumista, ja joissa vapaudesta voidaan luopua rajoittamatta Grevion etuja.

Liite 3

Lisäaineistoa

Valitut Euroopan neuvoston lähteet

Keskeiset PACE:n tekstit, joissa viitataan Istanbulin sopimukseen

[Resolution 2289 \(2019\)](#) on the Istanbul Convention on violence against women: achievements and challenges, Zita Gurmai, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.14908](#)

[Resolution 2233 \(2018\)](#) on forced marriage in Europe, Béatrice Fresko-Rolfo (Monaco, ALDE), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.14574](#)

[Resolution 2177 \(2017\)](#) on putting an end to sexual violence and harassment of women in public space, Françoise Hetto-Gaasch (Luxembourg, EPP/CD), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.14337](#)

[Resolution 2159 \(2017\)](#) on protecting refugee women and girls from gender-based violence, Gisela Wurm (Austria, SOC), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.14284](#)

[Resolution 2135 \(2016\)](#) on forced marriage in Europe, Béatrice Fresko-Rolfo (Monaco, ALDE), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.14135](#)

[Resolution 2101 \(2016\)](#) on systematic collection of data on violence against women, Maria Edera Spadon (Italy, NR), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.13988](#)

[Resolution 2093 \(2016\)](#) on recent attacks against women: the need for honest reporting and a comprehensive response, Jonas Gunnarsson (Sweden, SOC), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.13961](#)

[Resolution 2084 \(2015\)](#) on promoting best practices in tackling violence against women, Sahiba Gafarova (Azerbaijan, EC), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raportoiija, [Doc.13914](#)

[Resolution 1963 \(2013\)](#) ja Recommendation 2030 (2013) naisiin kohdistuvasta väkivallasta sekä ministerikomitean vastaus jälkimmäiseen ([Doc.13504](#)) José

Mendes Bota (Portugal, EPP/CD), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raporttija, [Doc.13349](#)

[Resolution 1962 \(2013\)](#) on stalking, Gisela Wurm (Austria, SOC), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raporttija, [Doc.13336](#)

[Resolution 1861 \(2012\)](#) on promoting the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, José Mendes Bota (Portugal, EPP/CD), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raporttija, [Doc.12810](#)

[Opinion 280 \(2011\)](#) on promoting the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, José Mendes Bota (Portugal, EPP/CD), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomitean raporttija, [Doc.12530](#)

[Resolution 1691 \(2009\)](#) ja Recommendation 1887 (2009) on rape of women, including marital rape, Marlene Rupprecht (Germany, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.12013](#)

[Resolution 1654 \(2009\)](#) ja Recommendation 1861 (2009) on feminicides, Lydie Err (Luxembourg, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.11781](#)

[Resolution 1635 \(2008\)](#) ja Recommendation 1847 (2008) "Combating violence against women: towards a Council of Europe convention", José Mendes Bota (Portugal, EPP/CD), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.11702](#)

[Recommendation 1777 \(2007\)](#) on sexual assaults linked to "date-rape drugs", Maria Damanaki (Greece, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.11038](#)

[Recommendation 1723 \(2005\)](#) on forced marriages and child marriages, Rosmarie Zapfl-Helbling (Switzerland, EPP/CD), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.10590](#)

[Resolution 1327 \(2003\)](#) on so-called "honour crimes", Ann Cryer (United Kingdom, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.9720](#)

[Recommendation 1582 \(2002\)](#) on domestic violence against women, Olga Keltošová (Slovak Republic, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.9525](#)

[Resolution 1247 \(2001\)](#) on female genital mutilation, Ruth-Gaby Vermot-Mangold (Switzerland, SOC), yhtäläiset mahdollisuudet naisille ja miehille -komitean raporttija, [Doc.9076](#)

Ministerikomitean suositukset ja julistukset naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja perheväkivallasta (2000–2019)

[Recommendation CM/Rec\(2019\)1](#) of the Committee of Ministers to member States to prevent and combat sexism

[Declaration Decl\(13/09/2017\)](#) of the Committee of Ministers on the need to intensify the efforts to prevent and combat female genital mutilation and forced marriage in Europe

Council of Europe [Recommendation CM/Rec\(2002\)5](#) of the Committee of Ministers to member states on the protection of women against violence

Euroopan neuvoston muut julkaisut

Istanbulin sopimukseen liittyvät julkaisut ja tiedotteet

[Questions and answers on the Istanbul Convention](#)

[General Leaflet on the Istanbul Convention](#)

[Leaflet on the monitoring mechanism](#)

[Istanbul Convention: A global tool to prevent and combat violence against women and girls](#)

[Combating violence against women: minimum standards for support services](#)

[Ensuring data collection and research on violence against women and domestic violence: Article 11 of the Istanbul Convention \(2016\)](#)

[Preventing violence against women: Article 12 of the Istanbul Convention \(2014\)](#)

[Raising awareness of violence against women: Article 13 of the Istanbul Convention \(2014\)](#)

[Domestic and sexual violence perpetrator programmes: Article 16 of the Istanbul Convention \(2015\)](#)

[Encouraging the participation of the private sector and the media in the prevention of violence against women and domestic violence: Article 17 of the Istanbul Convention \(2016\)](#)

[Emergency barring orders in situations of domestic violence: Article 52 of the Istanbul Convention \(2017\)](#)

[HELP online course for legal professionals on Violence against Women and Domestic Violence \(2017\)](#)

Implementing Article 10 of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence – establishing national co-ordinating bodies (2016)

Improving the effectiveness of law enforcement and justice officers in combating violence against women and domestic violence (2016)

Training of Trainers Manual: Effective Multi-agency Co-operation for Preventing and Combating Domestic Violence (2015)

Temaattiset tietokoosteet

Factsheet on the Istanbul Convention (2018)

12 steps to comply with the Council of Europe Convention on preventing and combatting violence against women and domestic violence

Children's rights Stalking

Protecting migrant women, refugee women, and women asylum seekers from gender-based violence

Crimes committed in the name of so-called "honour" Female genital mutilation

An instrument to promote greater equality between women and men

Muut julkaisut

Preventing and Combating Domestic Violence against Women: A learning resource for training law enforcement and justice officers (2016)

Combating violence against women: Stocktaking study on the measures and actions taken in Council of Europe member states (2006)

Regional Tools to Fight Violence Against Women – The Belém do Pará and Istanbul Conventions (2014)

Overview of Studies on the Costs of Violence against Women and Domestic Violence (2012, updated 2014)

Analytical study of the results of the 4th round of monitoring the implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states

Commission on the Status of Women, CSW 57 Agreed Conclusions, Elimination and Prevention of all Forms of Violence against Women and Girls (2013)

Council of Europe Gender Equality Strategy 2018-2023 (2018)

Gender Equality and Women's Rights - Council of Europe Standards (2015)
Council of Europe Gender Equality Glossary (2016)

Report of the Council of Europe seminar on "Combating sexist hate speech"
(February 2016)

Background note on Sexist Hate Speech (2016)

Handbook on the implementation of Recommendation CM/Rec(2013)1 of the
Committee of Ministers of the Council of Europe on gender equality and media
(2015)

Gender equality and the media at national level – Compilation of good prac-
tices from member states (2014)

Media and the Image of Women – Report of the 1st Conference of the Council
of Europe Network of National Focal Points on Gender Equality (2013)

Compilation of good practices from member states to reduce existing obstacles
and facilitate women's access to justice (2015)

IPU-PACE yhteistutkimus, Sexism, harassment and violence against women
in parliaments in Europe (2018)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa koskeva oikeuskäytäntö

Temaattiset tietokoosteet keskeisistä tuomioista ja päätöksistä

Naisiin kohdistuva väkivalta

Perheväkivalta

Lisääntymisoikeudet

Sukupuolten tasa-arvo

Valitut kansainväliset instrumentit

Tukipalvelut Euroopassa

Luettelo neuvontapalveluista on saatavilla osoitteessa www.coe.int/en/web/istanbul-Convention/help-lines.

Globaalit instrumentit

YK:n kaikkinaista naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (CEDAW)
(A/RES/34/180) ja sen lisäpöytäkirja (A/RES/54/4)

CEDAW-komitean yleiskommentit naisiin kohdistuvasta väkivallasta No.19 (1992) (Supplement No. 38 (A/47/38)) ja No. 35 (2017)(CEDAW/C/GC/35)

YK:n yleiskokouksen julistus naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta, [Declaration on the Elimination of Violence against Women \(1993\) \(A/RES/48/104\)](#)

YK:n lapsen oikeuksien sopimus (A/RES/44/25) ja sen valinnaiset pöytäkirjat lapsista aseellisissa konflikteissa sekä lapsikaupasta, -prostituutiosta ja -pornografiasta (A/RES/54/263)

Alueelliset instrumentit

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta ([Istanbul Convention](#)) CETS No. 210 (2011) ja [selittävä raportti](#)

Inter-Amerikkalainen yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä, rangaistavuudesta ja hävittämisestä ([Convention of Belem do Pará](#)) (1994)

Afrikan ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevan peruskirjan lisäpöytäkirja naisten oikeuksista ([Maputo Protocol](#)) (2003)

Muita hyödyllisiä linkkejä

Alueelliset

Euroopan parlamentti: www.europarl.europa.eu/portal/en

Naton parlamentaarinen yleiskokous: www.nato-pa.int

ETYJ:n parlamentaarinen yleiskokous: www.oscepa.org

OECD:n globaali parlamentaarinen verkosto: www.oecd.org/parliamentarians

ParlAmericas: www.parlamericas.org/en

Välimeren unionin parlamentaarinen yleiskokous: www.paufm.org

Ranskankielisten maiden parlamentaarinen yleiskokous: www.apf.francophonie.org (vain ranskaksi)

Itsenäisten valtioiden kansainyhteisön jäsenmaiden parlamenttien välinen yleiskokous: www.iacis.ru/eng

Mercosurin parlamentti: www.parlamentomercosur.org (vain espanjaksi ja portugaliaksi)

Keski-Amerikan parlamentti: www.parlacen.int (vain espanjaksi)

East African Legislative Assembly: www.eala.org

Kansainväliset

YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto: Cooperation between global and regional women's rights mechanisms, [The Platform of independent international and regional mechanisms on violence against women and women's rights](#)

Parlamenttien välinen unioni: www.ipu.org

Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston parlamentaarinen verkosto: www.parlnet.org

Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus ja naisten syrjinnän muoto. Istanbulin sopimuksen tavoitteena on ehkäistä väkivaltaa, suojella uhreja ja saattaa rikoksentekijät syytteeseen kattavien ja kokonaisvaltaisten toimien avulla. Sopimuksen tavoitteena on edistää kaikenlaisen naisiin kohdistuvan syrjinnän poistamista, edistää naisten ja miesten tosiasiallista tasa-arvoa ja edistää kansainvälistä yhteistyötä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan poistamiseksi.

www.coe.int

Euroopan neuvosto on maanosan johtava ihmisoikeusjärjestö. Siihen kuuluu 47 jäsenvaltiota, mukaan lukien kaikki Euroopan unionin jäsenet. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet Euroopan ihmisoikeussopimuksen, jonka tavoitteena on suojella ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin valvoo sopimuksen toteutumista jäsenvaltioissa.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE